

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ

1

ΕΤΟΣ Α'
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

1953

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ, Μαρίνου Γερουλάνου ♦ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ, Π. Μελίτη ♦ Η ΔΙΑΙΣΘΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ, Άρ. Ά. Άσπιώτη ♦ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΠΑΡΘΕΝΟ ΔΑΣΟΣ, από τὸ ἔργον τοῦ Al. Schweitzer ♦ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ, Ν. Ν. Δημητριάδου ♦ ΕΝΑΣ ΑΝΕΜΟΣ ΕΛΠΙΔΑΣ ΠΝΕΕΙ ΑΚΟΜΗ, Διήγημα Α. J. Cronin ♦ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ, ἔρευνα ὑπὸ τῆς δ. Ἐλ. Χ. Ὀλιβιέρη καὶ τῆς κ. Λ. Ἀγγελοπούλου ♦ Ο ΓΕΡΟΣ Κ' Η ΘΑΛΑΣΣΑ, Μυθιστόρημα τοῦ E. Hemingway.

Ἄρθρα καὶ σημειώματα διὰ τὴν σύγχρονον κοινωνικὴν καὶ πνευματικὴν δραστηριότητα τῆς Ἑλληνίδος, διὰ τὴν παιδικὴν ψυχολογίαν, διὰ τὴν αἰσθητικὴν τοῦ σπιτιοῦ, τὴν διαίτητικὴν κ.λ.π.

ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 5.000

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΟ "ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΦΩΣ",

Μηνιαίον περιοδικόν — Κυκλοφορεί την 15ην εκάστου μηνός.

Γραφεία: Ἀμαλίας 6 — Τηλ. 23-132

Ἐτησία συνδρομὴ ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου — 31 Δεκεμβρίου δρχ. 50.000—Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν δολλ. 3

Τιμὴ τεύχους Δρχ. 5.000

Περιεχόμενα

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ : ΑΠΟΨΕΙΣ	1
ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΤΕ ΤΗ ΖΩΗ ΣΑΣ	2
ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ, Π. Μελίτη	3
ΣΤΙΣ ΗΡΩΪΔΕΣ ΤΟΥ 40, Μ. Μ.	5
ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ, Μαρ. Γερουλάνου, Ἀκαδημαϊκοῦ	6
ΚΩΣ, Λίνας Ἀγγελόπουλου	9
Η ΔΙΑΙΣΘΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ, Ἀρ. Α. Ἀσπιώτη, Ψυχιάτρου	11
ΕΓΩ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΟΥ, Corinne Dyannes (Δασκευή)	13
Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ, Ν. Ν. Δημητριάδου	15
ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΠΑΡΘΕΝΟ ΔΑΣΟΣ: Ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ Ἀλμπερτ Σβάιτσερ, Εἰρ. Καραμανώλη	17
ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΝΑ ΜΑΛΩΝΟΥΜΕ Η ΝΑ ΕΠΑΙΝΟΥΜΕ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΔΗΜΟΣΙΑ;	22
ΚΕΝΤΡΟΝ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ Ε. Χ. Ο.	23
ΕΝΑΣ ΑΝΕΜΟΣ ΕΛΠΙΔΑΣ ΦΥΣΑΕΙ ΑΚΟΜΗ, Διήγημα Α. J. Cronin	25
ΜΗΝ ΑΠΟΚΑΜΗΣ ΔΟΥΛΕΥΤΗ, Ποίημα Α. Λαμπρινοῦ	26
Η ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ Ρ. Σ.	27
Ο ΓΕΡΟΣ Κ' Η ΘΑΛΑΣΣΑ, Μυθιστόρημα Ερν. Hemingway	29
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ, Ἐλένης Χ. Ὀλιβιέρη	31
ΤΟ ΠΑΡΑΣΤΡΑΤΗΜΕΝΟ ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ, Λ. Ἀγγελόπουλου	34
ΤΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ	36
ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΜΑΣ	38
ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ	40
ΣΠΟΥΔΑΖΟΝΤΑΣ ΣΤΙΣ ΑΝΩΤΕΡΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	41
ΓΥΡΩ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ, Κ. Χαράλαμπίδη	42
ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΙΣ	43
Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ	44
ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΙ	46
ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΜΑΣ	47
ΕΝΑ ΜΩΡΟ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΠΑΙΧΝΙΔΑΚΙ	47
ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΣΑΣ;	48

«Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ»

Ἐκδοσις Χριστιανικῆς Ἑνώσεως «Ἀκτίνες»

Ἑπεύθυνος: ΜΑΙΡΗ Β. ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, Πραυνούνα 60, Ν. Ψυχικὸν — Ἑπιμέλεια Ὑλῆς: ΒΑΣΩ Ε. ΝΟΜΙΚΟΥ

Ἑπεύθυνος Τυπογραφείου: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Χ. ΚΟΝΤΟΣ, Ἀρισταγόρα 19, Ἀθήναι 6

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ Κ. ΚΑΚΟΥΛΙΔΗ — ΙΣΑΥΡΩΝ 19 — ΤΗΛ. 610 623

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ

ΗΜΕΡΟΜ. 20.8.85

38331
ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἀπόψεῖς

Η ΕΛΛΗΝΙΣ, ΕΡΓΑΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Πάντοτε οἱ Ἑλληνίδες συνέβαλλον στὸν πολιτισμὸ τοῦ τόπου μας. Φανερά ἢ στὴ σκιά, μορφές ἡρωϊκές, εἴτε στὰ φύλλα τῆς ἱστορίας τις συναντᾶμε, εἴτε ἔμειναν γιὰ πάντα ἀγνωστες, εἶναι αὐτές ποὺ τοὺς ὀφείλουμε ἓνα μεγάλο μέρος ἀπ' ὅ,τι εἴμαστε σήμερα σὰν ἄτομα καὶ σὰν ἔθνος.

Ἀλλὰ τῆς σημερινῆς Ἑλληνίδος τὸ χρέος εἶναι πολὺ βαρύτερο. Ἡ ἐποχὴ μας, ἡ πολυβασανισμένη καὶ χιλιοτραυμαγμένη, ποὺ τόσο ποθεῖ τὴν ἀληθινὴ εἰρήνη καὶ γαλήνη, ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν παρουσία τῆς γυναίκας. Κάνει βουβὴ ἐκκλησίαν στὰ δῶρα τῆς τῆς μητρικῆς, αὐτὰ ποὺ τῆς προσφέρουν τὴν ἰκανότητα νὰ σκορπίζῃ ὁμορφίαν, ἁρμονία καὶ πολιτισμὸ.

Ἡ σημερινὴ Ἑλληνίδα εὐρίσκεται σὲ πλεονεκτικὴ θέσιν ἀπέναντι τῶν γυναικῶν τῶν προηγουμένων γενεῶν. Εὐκαιρίες μορφώσεως, δυνατότητες ἀναπτύξεως, πλατύτεροι ὀρίζοντες σὲ κάθε τομὴ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἔπρεπε νὰ κάνουν περισσότερο ἀποδοτικὰ τὰ φυσικὰ τῆς δόρα. Κι ὁμως συχνὰ αὐτὲς ἀκριβῶς οἱ προϋποθέσεις φαίνεται νὰ τὴν παρασύρουν, νὰ τὴν κάνουν νὰ χάνῃ τὴν ἰσορροπία καὶ τὴ σιγουριά της.

Στὴν προσπάθειά της νὰ στηριχθῇ γερά, γιὰ ν' ἀνταποκριθῇ στὰ αἰτήματα τῆς ἐποχῆς της, ἔρχεται νὰ τὴν βοηθήσῃ τὸ «Κέντρον Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος». Εἶναι ἓνας τομεὺς μέσα στὴν ὅλη ἔθνη καὶ πολιτιστικὴ προσπάθεια τοῦ ἔργου τοῦ Συλλόγου «Τὸ Ἑλληνικὸν Φῶς» καὶ προσπαθεῖ νὰ δώσῃ στὴν Ἑλληνίδα μίαν ἀόρατον παρμένη ἀπὸ τὴ ζωὴ, χρήσιμη γιὰ τὴ ζωὴ, ποὺ νὰ περιλαμβάνῃ τὴν ὁλότητα τῆς ζωῆς. Ποὺ νὰ τὴ βοηθᾷ νὰ σκέπτεται ἑστέτερα καὶ νὰ αἰσθάνεται φυσικὰ, νὰ τὴν ἀπαλλάσῃ ἀπὸ πολλοὺς φόβους, προκαταλήψεις, μικρότητες καὶ κακίες καὶ νὰ τῆς ἀναπτύσῃ τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης γιὰ τὸ σύνολο. Ἀπευθύνεται πρὸς ὅλες τὶς Ἑλληνίδες. Πρὸς τὶς νέες κοπέλλες, ποὺ στέκονται μπροστὰ στὰ σοβαρότερα προβλήματα τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ τοὺς παρασταθῇ στὶς πρώτες τοὺς δειλὲς προσπάθειες νὰ κερδίσουν τὴ δική τους θέσιν μέσα σ' αὐτήν, πρὸς τὶς νέες συζύγους καὶ μητέρες, γιὰ νὰ σταθῇ πλάι τους ὅταν ἔχουν νὰ ἐπιτελέσουν τὰ πῦρ μεγάλα καὶ πῦρ δύσκολα καθήκοντα, πρὸς τὶς μεγαλύτερες γυναῖκες γιὰ νὰ τοὺς ἀνοίξῃ δρόμους δημιουργικῶν καὶ ἀποδοτικῶν.

Στὸ προσκήνιο τοῦ «Κέντρου Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος», ποὺ πρωτοακουσθῆκε πρὶν ἀπὸ 3 σχεδὸν χρόνια, ἡ Ἑλληνίς ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα καὶ τὴν ἐπαρχία, ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ τὸ χωριό, ἀπὸ τὶς πολιτείες τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκόμη, ἀπῆλθε μὲ προθυμία καὶ ἐνθουσιασμό. Ἡδὴ «Ὁ Κόσμος τῆς Ἑλληνίδος», ὄργανο αὐτῆς τῆς προσπάθειας,

ἂς γίνῃ ἡ καμπάνα ποὺ θὰ διαλαλῇ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ περ' αὐτὴν, ὅτι ἡ Ἑλληνίδα, ὑπεύθυνα καὶ μὲ τὸ δικό της τρόπο, ἐπιθυμεῖ νὰ συμβάλῃ στὴν ἐκπολιτιστικὴ προσπάθεια τοῦ τόπου μας. Στὴν προσπάθειά ποὺ ἐπιθυμεῖ ν' ἀναδείξῃ τὴν πατρίδα μας στὸ πεδίο τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

ΤΟ ΔΕΜΑ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΩΝ

Τὸ δῶμα τῶν Ἰονίων νήσων δὲν ἀφήσας ἀσυγκίνητη καὶ μίαν Ἑλληνικὴ καρδιά. Ἀπὸ κάθε γωνιά τῆς Ἑλλάδος ἐμπράκτως ἐκδηλώνονται αἰσθήματα θερμῆς συμπαθείας πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας Ἑπτανήσιους. Ὁ «Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς», ὅπως καὶ ἄλλες ὁργανώσεις, κατέβαλαν κάθε δυνατὴ προσπάθεια γιὰ νὰ συγκεντρώσουν καὶ ἀποστείλουν δέματα στὰ σεισμόπληκτα νησιά. «Τὸ Ἑλληνικὸν Φῶς» δὲν ὑστέρησε στὴν προσπάθεια αὐτὴ καὶ ἤδη ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς ἀπὸ δέματα νοικοκυρεμένα, τακτοποιημένα, ἐφυγαν γιὰ τὰ νησιά μας μὲ ἀτομικὲς διευθύνσεις. Ὅσα ὁμως κι' ἂν στέλλωνται, ποτὲ δὲν θὰ φθάσουν νὰ καλύψουν ἔστω καὶ τὶς ἀπολύτως στοιχειώδεις ἀνάγκες τῶν τῶσων ἐξοπιτωμένων οἰκογενειῶν. Ἀς ἔλθουμε γιὰ λίγο στὴ θέσιν τοὺς κι' ἂς ἀναρωτηθῶμε τί θὰ προσδοκούσαμε ἐμεῖς ἀπὸ τοὺς ἄλλους σὲ μίαν ὁμοία περίστασι. Ἀς ξαναψάξουμε στὰ ντουλάπια μας, ἴσως βρεθῇ κάτι γιὰ νὰ τὸ προσφέρουμε. Ἀς ξανακάμουμε τοὺς ὑπολογισμούς μας, ἴσως κάτι θὰ μπορούσαμε νὰ στερεθῶμε ἀπὸ τὶς χειμωνιάτικες προμήθειές μας.

Μποροῦμε νὰ στείλουμε ὅποιαδήποτε προσφορά στὰ γραφεῖα τοῦ Συλλόγου «Τὸ Ἑλληνικὸν Φῶς», ὁδὸς Βασιλέως Γεωργίου Β' 4.

ΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΣΤΟΥΣ «ΦΑΡΟΥΣ»

Εἶναι γνωστὸ πλεον τὸ κοινωνικὸ ἔργο τῶν «Φάρων», τῶν περιφερειακῶν δηλαδὴ κατὰ συνουκίας πνευματικῶν ἐστίων μὲ κέντρον τὸ Δημοτικὸ σχολεῖο τῆς περιφερείας. Γονεῖς καὶ παιδιὰ παρακολουθοῦν ἐκεῖ μὲ θερμὸ ἐνδιαφέρον ομιλίες, μορφωτικὰς ταινίες, μαθήματα, ἐορτές. Ὅμως τὸ «Κέντρον Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος» περιέβαλε μὲ χωριστὴ στοργὴ τὰ ἐργαζόμενα κορίτσια. Ἐδημιούργησε εἰς τοὺς «Φάρους» «Κύκλους» ἐργαζομένων κοριτσιῶν καὶ χωριστὰ ἀπὸ τὰ προβλήματα τοὺς. Νέες συνεργάτιδες τοῦ «Κέντρου Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος» ἔχουν τὴ φροντίδα αὐτῶν τῶν «κύκλων». Γίνονται φίλες μὲ τὶς κοπέλλες τοῦ «Φάρου» καὶ ἀγαπημένες συζητοῦν φιλικὰ μὲ τὶς ἀπασχολεῖ. Ἡ προθυμία μὲ τὴν ὁποία τὰ κορίτσια αὐτὰ παρακολουθοῦν τὶς συζητήσεις καὶ ἡ δίψα μὲ τὴν ὁποία μαθητεύουν εἶναι ἓνα ἀκόμη χαρακτηριστικὸν δείγμα τῆς πνευματικῆς υγιείας καὶ τῆς ψυχικῆς ἀνωτερότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἡ σπ

θα ἔλλειπε καὶ ἡ σπῖθα αὐτὴ ἀναψε. Ἀς εὐχηθῶμε σύντομα νὰ γίνῃ φλόγα ποὺ θὰ φωτίσῃ τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρη καὶ θὰ τὴν καταστήσῃ γιὰ μιά φορὰ ἀκόμη «Φάρος» πνευματικοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ θὰ φωτίσῃ ὁλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Οἱ γιορτὲς πλησιάζουν. Οἱ βιτρίνες τῶν καταστημάτων θὰ γεμίσουν κι' ἐφέτος, ὅπως καὶ κάθε χρόνο, μὲ ὡραῖα παιχνίδια. Ἐμεῖς θὰ περάσουμε ἴσως ἀδιάφορα δὲν ἀντίκρισε ποτὲ στὴ ζωὴ του δυὸ ματάκια παιδικὰ νὰ κοιτάζουν μὲ λαχτάρα ἔξω ἀπὸ τὸ τζάμι μίαν βιτρίνα, μίαν κουκλίτσα, ἓνα τυμπανάκι, ἓνα τόπι μὲ ζωερὰ χρώματα; Ἐκεῖ μέσα, τὸ παιδί βλέπει φυλακισμένο τὸ θησαυρὸ του! Γιὰ τὸ παιχνίδι εἶναι ὁ πῦρ μεγάλος θησαυρὸς γιὰ ἓνα παιδί. Καὶ εἶναι τόσο πολλὰ τὰ ἑλληνόπουλα, ποὺ τὸ βαλάντιο τοῦ πατέρα δὲν θὰ ἐπὶτρέψῃ κι' ἐφέτος νὰ χαροῦν ἔστω καὶ κάτι πολὺ μικρὸ ἀπὸ τὸ θησαυρὸ τοὺς αὐτῶν!

Ἀς κάμουμε ὅ,τι μποροῦμε κι' ἐμεῖς μαζί μὲ ὅλους γιὰ νὰ ἐνισχύσουμε τὸν ἐτήσιο ἔργον παιχνιδιοῦ τοῦ «Ἑλληνικοῦ Φωτός». Ἐνα φωτεινὸ παιδικὸ χαμόγελο, δύο ματάκια ποὺ θὰ μᾶς κοιτάξουν δειλὰ νὰ μᾶς ποῖν «εὐχαριστῶ» θὰ εἶναι γιὰ μᾶς τὸ ὡραιότερο Χριστουγεννιάτικον δῶρον.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Πρὶν κλείσωμε τὶς ἀπόψεις μας πρέπει νὰ ποῦμε λίγες λέξεις γιὰ τὰ περιεχόμενα τοῦ παρόντος τεύχους. Ὁ «Κόσμος τῆς Ἑλληνίδος» θέλει νὰ γίνῃ πραγματικῶς τὸ ὄργανο τῆς ἀληθινῆς μορφώσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῆς σημερινῆς Ἑλληνίδος σύμφωνα μὲ τὶς ἀπαιτήσεις καὶ τὶς ἀνάγκες τῆς ἐποχῆς μας. Θέλει νὰ γίνῃ ἀκόμη ὁ τόπος τῆς συναντήσεως ὅλων τῶν Ἑλληνίδων ποὺ ποιοῦν γιὰ τὸν τόπο τοὺς καὶ τὰ προβλήματα τοὺς καὶ τὴν πνευματικὴν προκοπὴ τῆς Πατρίδας τοὺς. Γι' αὐτὸ κάθε τι ποὺ ἀφορᾷ τὴ γυναῖκα ὡς μητέρα, ὡς σύζυγο, ὡς ἄτομο κοινωνικὸ καὶ κοινωνικὴ ἐργασία καὶ κάθε τι ποὺ ἀφορᾷ τὴ γενικότερη πολιτιστικὴ προσπάθεια γιὰ μίαν καινούργια Ἑλλάδα θὰ βλέπῃ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος ἀπὸ τὶς στήλες μας. Ἰδιαιτέρως, σημασία θὰ δώσουμε καὶ στὰ προβλήματα τῆς ἀγωγῆς, γιὰ νὰ ἀνοίξουμε τὸ δρόμο στὴ νέα γενεά, ἀπὸ δικές μας καὶ ξένες ἐπιστημονικὲς ἐργασίες.

Ἀπὸ τὶς στήλες μας θὰ περνᾷ ὅ,τι ἐνδιαφέρον καὶ ὕγιες ὑπάρχει στὴ σύγχρονη διανόησι τοῦ τόπου μας. Τὸ περιοδικὸ «Ἀκτίνες» καὶ ὁ εὐρὺς κύκλος τῶν συνεργατῶν του, Ἑλλήνων καὶ ξένων, μὲ τὸν ὁποῖο τὸ περιοδικὸ μᾶς ἔχει στενὴ πνευματικὴ συγγένεια θὰ μᾶς

βοηθήση στα πρώτα μας βήματα. "Ήδη αι «Ακτίνες» είχαν εκδώσει από το 1944, ένα ειδικό τεύχος «για τη γυναίκα και τα προβλήματά της» προετοιμάζοντας το δρόμο μιας συγχρόνου φεμινιστικής κινήσεως, που θα βοηθούσε την Ελλάδα στην αναγέννησή της.

Πολλοί αναγνώσται των «Ακτίνων» είχαν ζητήσει κατά καιρούς την αναδημοσίευσή σε ειδικά τεύχη άρθρων και μελετών, που έθιγαν καίρια προβλήματα του συγχρόνου πνευματικού ανθρώπου. Τέτοια θέματα, που σήμερα έχουν μιάν άμεση επικαιρότητα και αναγκαιότητα, είναι ευκαιρία να εμφανισθούν στις στήλες του καινούργιου μας περιοδικού.

Σ' αυτό το τεύχος έχουμε την εξαιρετική τιμή και ικανοποίηση να παρουσιάσουμε την προνοιακή εργασία του Καθηγητού και Ακαδημαϊκού κ. Μ. Γερούλα, που αφορά την κοινωνική προσπάθεια πολλών συγχρόνων Ελληνίδων, τις «Καινούργιες Σελίδες» του συνεργάτου μας κ. Π. Μερίτη για το νέο μας ξεκίνημα, την ψυχολογική μελέτη για την «διαίσθησή της γυναίκας» του ψυχιάτρου κ. Α. Ρ. Ασπιώτη, την έρευνα για την «Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων» της Δίδος Έλ. Χ. Ολιβιέρη και της κ. Λ. Αγγελοπούλου και αρκετές παιδαγωγικές σελίδες για να βοηθήσουμε το έργο των μητέρων και των παιδαγωγών, όπως και το σχέδιο της λειτουργίας του τμήματος της ψυχικής ζωής του παιδιού στα πλαίσια του Ίνστιτούτου Ψυχολογίας και Ψυχικής Υγιεινής. Μερικά σπουδαία και διαλεκτά κείμενα ξένων, όπως το «Κοντά στο παρθένο δάσος» του Albert Schweitzer που πήρε το βραβείο Nobel έφέτος, το «Ένας άνεμος ελπίδας πνέει άνοιξη» του γνωστού μεγάλου λογοτέχνη Α. Croppin και το μυθιστόρημα «Ο Γέρος κ' η θάλασσα» του Ε. Hemingway μας δίνουν μερικές όμορφες και εξαιρετικές σελίδες.

Το άρθρο της κυρίας Ν. Ν. Δημητριάδου για την «κοινωνική μορφώση της Ελληνίδος» κατατοπίζει και πληροφορεί για το αντίστοιχο έργο, που άρχισε πριν από τρία χρόνια στον τόπο μας, όπως και πολλά σημειώματα για τη σύγχρονη κοινωνική και πνευματική δραστηριότητα της Ελληνίδος. Η «Ζωή του κύκλου μας» με τα θέματα του μηνός για τους κύκλους «κοινωνικής μορφώσεως της Ελληνίδος», «Το Φροντιστήριο μας» για την ειδική κατάρτιση της συγχρόνου νέας επάνω στα μορφωτικά θέματα, ή στήλη «από την πνευματική μας κληρονομία» που θα δίνει χαρακτηριστικές σελίδες της μεγάλης ελληνικής πνευματικής κληρονομίας και που θα πρέπει σχεδόν να τις έχουμε απ' έξω, ή σελίδα της αλληλογραφίας «τι μπορούμε να κάνουμε για σας» κ.λπ. κλείνουν το τεύχος μας αυτό. Έτσι αρχίζουμε την προσπάθειά μας και τώρα προσκαλούμε όλες τις Ελληνίδες να μας παρακολουθήσουν και να μας βοηθήσουν να χαράξουμε το δρόμο που θα φέρη τη γυναίκα σ' ένα υψηλότερο κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο. Για Μιά Καινούργια Ελλάδα. Για Μιά Καινούργια Κόσμο.

Μ. Β. Κ.

ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΤΕ ΤΗ ΖΩΗ ΣΑΣ

ΔΕΝ γεννιέται ποτέ κανείς ολοκληρωμένος. Οι όκνηροι μόνο ισχυρίζονται πως δεν μπορεί κανείς να αλλάξη την φύσι του.

Ο χαρακτήρας είναι ήδη σχηματισμένος στην ηλικία που αποκτά κανείς συνείδηση: δεν μπορούμε να απαντήσουμε στην έκλογή της ιδιοσυγκρασίας μας. Η κληρονομικότης υπάρχει. Είμαστε όλοι, τα παιδιά των γονιών μας.

Ωστόσο είναι μία κληρονομιά που είμαστε ελεύθεροι να την χρησιμοποιήσουμε όπως θέλουμε. Ο χαρακτήρας μας είναι ή συνισταμένη δυνάμεων που τείνουν συνεχώς να μετακινούνται. Μπορούμε να προσανατολισούμε αυτές τις μετακινήσεις δίνοντάς τους την κατεύθυνση που θέλουμε.

Τό πάν δεν μας έχει δοθή στη γέννησι. Ο χαρακτήρας μας εξαρτάται έξ ίσου από τις διάφορες επιδράσεις: αγωγή, διάβασμα, συζήτηση... Συχνά αυτά «τά άλλα» είναι που μας αποκαλύπτουν στους εαυτούς μας. "Αν ή αγωγή που οι άλλοι σου έδωσαν δεν σε ικανοποιή, μπορείς πάντοτε να την διαμορφώσης από την αρχή. Αντιμετώπισε τὰ σφάλματά σου και τις αδυναμίες σου με θάρρος. Μάθε να χρησιμοποιήεις για καλό σου, τη δύναμη που κλείνεις μέσα σου!

Αυτό που έχει σημασία είναι το πρώτο βήμα. Είναι άλλωστε και το πιο δύσκολο.

Άρχισε από τὸ να γνωρίσης τὸν εαυτό σου. Για να σκεφθῆς όμως, πρέπει να ήσυχάσης, ν' απαλλαγῆς κατὰ κάποιον τρόπο από τις έξωτερικές επιδράσεις.

Μερικά λεπτά απόλυτης μοναξιάς είναι απαραίτητα.

Η καθημερινή σκέψις δεν κάνει άλλο, από τὸ να απαντᾷ στους νόμους της τέχνης «τοῦ ζῆν». Δεν είναι οὔτε θυσία, οὔτε παραίτησις.

Δοκίμασε να δῆς τί οφείλεις να αλλάξης και γιατί. Μία μάχη αφιερωμένη στο πνεῦμα είναι μία κερδισμένη μάχη.

Κάνε έναν έλεγχο στη συνείδησί σου, κάθε βράδυ, κάθε μήνα, κάθε χρόνο. "Αλλά μὴν τὸν κάνης με σγκατάβασι.

Πρέπει όμως και ν' αντισταθῆς στον πειρασμό να περνᾷς τὸν καιρό σου με συνεχῆ αὐτοέλεγχο. Ο έλεγχος της συνειδήσεως είναι ένα μέσον, όχι ένας σκοπός.

Γράφε τὸ ημερολόγιό σου. Θὰ σου σταθῇ μιά ανάμνησις, ένας κριτής, ένας φίλος, ένας καθρέπτης.

Μὴν τοῦ ἐμπιστεύεσαι παρὰ αὐτὸ που έχει ενδιαφέρον για τὸν τρόπο της ζωῆς σου.

Μάθε να γνωρίζης τὸν εαυτό σου. "Αλλά μὴν ἀφεθῆς ν' ἀποβαρυνθῆς από τις ἀντιφάσεις που θὰ συναντήσης.

Στην διαπαιδαγῶγησι ἐνὸς ἀνθρώπου ἐκείνο που προέχει δὲν είναι οἱ οργανικές ἀνάγκες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα, ή νοημοσύνη, οἱ διανοητικές ικανότητες.

Η ἱστορία τοῦ ἀτόμου είναι μιά μικρογραφία της ἱστορίας της ἀνθρωπότητος: Καὶ ἐδῶ, ὅπως καὶ ἐκεῖ, τὸ πνεῦμα ὑπερνικά σιγά-σιγά τὴν ὕλη.

Είμαστε ὅμως ὑπόλογοι για τὴν πνευματική μας ἐξέλιξι καὶ γι' αὐτὴν της ἀνθρωπότητος.

Η νοημοσύνη δὲν είναι παρὰ μιά ἀτελής μορφή τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ πνεύματος που είναι πρῶτα ἀπ' ὅλα ἀγάπη, ἐνθουσιασμός, διαίσθησις. Καὶ ή πνευματική μας ζωὴ δὲν ἀναπτύσσεται παρὰ μόνον ἀν ὑπάρχη ἁρμονία ἀνάμεσα στὴν ἐξέλιξι τοῦ σώματός μας, της νοημοσύνης μας καὶ τοῦ συναισθηματικοῦ μας κόσμου. Ἀγωνισθῆτε με κάθε τρόπο γι' αὐτὴν τὴν ἰσορροπία.

Πρέπει να ἐκμεταλλεύεσαι κανείς τὸ εὐπλαστο της παιδικῆς ηλικίας για να ἀναπτύσση τις διανοητικές ικανότητες τοῦ παιδιοῦ. "Εξ οὗ καὶ ή σπουδαιότης της αγωγῆς.

Καλλιεργεῖτε τὸ πνεῦμα σας. Η τροφή που ζιτᾷ τὸ πνεῦμα σας, είναι ἀκόμα πιὸ ἀναγκαία στη ζωὴ σας, ἀπὸ αὐτὴν που ἀπαιτεῖ τὸ σῶμα!

Κ. Ε.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Α

«Υπερεκπερισσὸν αἰτούμεθα ἡ νοοῦμεν». Δὲν μπορούσε ἀλήθεια κανείς ὄχι να ζητήση, μὰ οὔτε να φαντασθῇ τέτοια συνέχεια στον καλὸν ἀγῶνα. Δὲν ἔχουν συμπληρωθῇ ἀκόμα δέκα χρόνια, ἀπὸ τότε που τὸ περιοδικὸ «Ακτίνες» ἔδινε τὸ σύνθημα τοῦ πνευματικὰ προσανατολισμένου, τοῦ χριστιανικοῦ Φεμινισμοῦ, γιατί μόνος αὐτός θὰ ἔδινε τὴν λύσι στὸ μεγάλο πρόβλημα που λέγεται ή σύγχρονη γυναίκα, ειδικώτερα ή σύγχρονη Ελληνίδα. Ἀντιλεγόμενο σύνθημα, πολὺ ἐπαναστατικό για τοὺς μὲν — ἀφοῦ ἦταν φεμινισμός — πολὺ συντηρητικὸ για τοὺς ἄλλους — ἀφοῦ ἦταν χριστιανικός — κι ἀπ' τοὺς μὲν κι ἀπ' τοὺς δὲ καταδικασμένο σὲ χρεωκοπία!

Πολὺ παράξενη χρεωκοπία, ἀλήθεια! Ἀπὸ τὸ 1944, ὅπου με τὸ ειδικὸ τεύχος τῶν «Ακτίνων» ἄρχισε να συνειδητοποιηθῇ ή ἀνάγκη να μελετήσωμε τὰ προβλήματα που παρουσιάζει ὁ δρόμος της σύγχρονης γυναίκας, ἔως ὅτου φθάσωμε σὲ τοῦτο τὸ φύλλο, πόση δουλειὰ χρειάσθηκε να γίνη, μὰ καὶ πόσο δρόμο περάσαμε καὶ στὴν ἔρευνα καὶ στὴν μελετημένη καὶ σοβαρὴ, ἀλήθεια, ἀντιμετώπισι! Ποῦ είμαστε τότε, που τώρα! Βέβαια, ή πρόσδος δὲν ἦλθε μόνη της, αὐτόματη. Ἐχρειάσθηκε δουλειὰ, δουλειὰ πολλή καὶ κάθε ἄλλο παρὰ εὐκολη. Μελέτες, ἔρευνες σπουδαστηρίου (καὶ μπορεί να μᾶς πῇ πάνω σ' αὐτὸ τὸ Ίνστιτούτο Ἱατρικῆς Ψυχολογίας καὶ Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς) ἐκδόσεις ή μιά πάνω στὴν ἄλλη σὲ συγγενῇ θέματα, σειρὲς μαθημάτων, διαλέξεις... ὅσο πιὸ προχωροῦσες, τόσο ἔβλεπες καινούργιους δρόμους μπροστά σου, ὅσο ἔπινες ἀπὸ τὸ νερὸ της εὐκρινούς ἐρεύνης τόσο πιὸ πολὺ διψοῦσες. Κι ὅσο ἔδινες τόσο σου ζητοῦσαν. Καὶ στὸ τέλος, ἀντι για τέλος, ή ἀρχή. Τὸ ξεκίνημα που γίνεται με τοῦτο τὸ περιοδικό!

Β

Πῶς να τὸν χαιρετήσωμε τὸν «Κόσμο της Ελληνίδος»; Μᾶ... με τὸν στερεότυπο τρόπο που χαιρετοῦν καὶ ὑποδέχονται τοὺς «καινούργιους» σ' ἕνα γραφεῖο ή σ' ἕνα ἐργοστάσιο. Δίνοντάς τους δουλειὰ, φορτώνοντάς τους τις σκληρότερες ἀγχαρείς! Θὰ δώσουμε κι ἐμεῖς τοὺς τίς σκληρότερες τῇ σκληρῇ (μὰ τόσο εὐγενικῇ) δουλειᾷ, ν' ἀντιμετωπίσῃ αὐτὸς τὰ προβλήματα που κέντρο τους ἔχουν τὴν γυναίκα, τὴν σύγχρονη γυναίκα, τὴν σύγχρονη Ελληνίδα.

Καὶ είναι τόσο πολλὰ τὰ προβλήματα αὐτά! Γιατί ὁ ρόλος της γυναίκας σ' ὅλων τῶν ἐποχῶν τὴν κοινωνία είναι τόσο πολυσύνθετος! Στὸν γνωστὸ διάλογο τοῦ Θεο-

φίλου με τὴν Κασσιανή (διὰ γυναικὸς ἐρρῶν τὰ φαῦλα... ἀλλὰ καὶ ἐκ γυναικὸς πηγάζει τὰ κρείττονα) κι οἱ δυὸ συζητῶνται εἶχαν δίκιο. "Ο,τι μεγάλο, εἴτε καλὸ εἴτε κακό, εἶδε ή ἱστορία τὴν γυναίκα ἔχει φανερό ή ἀφανῇ πρωτεργάτη. Πραγματικότης που δείχνει τὴν καταπληκτικὴ δύναμη της γυναίκας που — καὶ ὅμως ὄχι ἀδικαιολόγητα — ὀνομάζεται «τὸ ἀσθενὲς φύλον».

Η παντοδυναμία τοῦ ἀσθενεστέρου φύλου! Η ἀντίφασις, ή ἀντινομία αὐτῇ ἔδωσε τὸν δραματικὸ χαρακτήρα στὴν ἐμφάνισι της γυναίκας μέσα στις συνεχεῖς ἐξελίξεις της κοινωνικῆς μας ζωῆς. Σ' αὐτὴν τὴν ἀντινομία ὀφείλεται καὶ ή ἀκρότης που χαρακτηρίζει τὴν ἐμφάνισι της γυναίκας εἴτε στοῦ καλοῦ εἴτε στοῦ κακοῦ τὴν σφαῖρα. Αὐτὴ ή ἀντινομία είναι κλειδί ἀπαραίτητο σ' ὅποιον θέλει να μπῇ στὴς ἱστορίας τὸ βαθύτερο νόημα.

Γ

Ἀντινομία, ἀκρότητες, ταραχή, ταλαντεύσεις, ὅλα αὐτὰ είναι φυσιολογικά, συνέπεια ἀναπόφευκτη της παντοδυναμίας τοῦ ἀσθενούς. "Ομως ἐκείνο που δὲν είναι καθόλου φυσιολογικὸ παρὰ είναι ἀπλούστατα ἔγκλημα, είναι αὐτὸ που ἔκαμε ή ἀντιπνευματικὴ ἄρνησις μπαίνοντας καὶ στὸ πεδίο τοῦτο της ζωῆς για να φέρῃ κι ἐδῶ τὸν χαλασμό καὶ τὸν ὀλεθρο. Για τὴν γυναίκα ή ἄρνησις, ή ὕλιστικῇ, ή ὀρθολογιστικῇ, ή πολυώνυμη ἄρνησις τῶν πνευματικῶν, ειδικώτερα τῶν χριστιανικῶν ἀξιών, είναι ὁ θάνατος κάθε ἐλπίδος, ὅτι ή γυναίκα θὰ βρῇ κάποτε τὸν δρόμο της. Στὸν ἀνδρα ή ἄρνησις, τοῦ τύπου τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τῶν διαφορῶν «ὀρθολογισμῶν» ἀφήνει ἀκόμη κάποιον κατάλειμμα ἀνθρωπιάς ἀπὸ τὸ πνευματικὸ ἀποθησαύρισμα που τοῦ εἶχε παραδοθῇ. Για τὴν γυναίκα ὅμως... είναι πολὺ λεπτὴ πολὺ φῖνα, θὰ ἔλεγα, ή ψυχικὴ της ὑπόστασις για ν' ἀντέχῃ στὸν Βανδάλων τὴν ἐπιδρομή. "Οταν μέσα της εἰσελάσῃ ὁ ὕλισμός, ή ἄρνησις της πνευματικῆς ὑπάρξεως, ή ἀπάρνησις τοῦ δεσμοῦ πρὸς τὸ ὑπερανθρώπινο, τότε ή γυναίκα πεθαίνει σὰν ἀνθρώπος με τὴν ολοκληρωμένη εὐγενικὴ ἔννοια που ἔδινε στὸν ὄρο ὁ ἐλληνικὸς δραματισμός. Τυφλὰ, ἄβουλο παίγνιο τῶν ρευμάτων της ζωῆς, ὅπου νομίζει πῶς κάνει τὴν μεγαλοπρεπῆ εἰσοδὸς της, κατανατᾷ, παρ' ὅλους τοὺς ποταμούς τοῦ οὔτις που θὰ κληθοῦν, ἰδίως για τὴν «κυρία τοῦ σαλονιοῦ», να ἀντικαταστήσουν τοὺς ποταμούς τοῦ ζῶντος πνεύματος, ἕνα πιθηκοειδὲς ἀνδράποδον τοῦ κατωτέρου ἀνδρικοῦ ἐγωῖσμοῦ στὴν νεότητα, ἕνα ἀπόρριμμα στὴν ὑπερῶριμη ηλικία, μιά τραγικὴ ἀποτυχία σ' ὅλη τὴ ζωὴ. "Αν μπορού-

σαν τὰ θύματα τῆς ἀποτυχίας αὐτῆς νὰ διαλαλήσουν τὴν ἀπογοήτευσί τους! Μὰ τὸ μόνο ποὺ τοὺς μένει εἶναι ἕνας κρυφὸς πνιγμένος θρήνος!

Δ

Γιατὶ ὅμως νὰ μᾶς ἀπασχολῇ τόσο ἡ γυναῖκα τῆς ἀρνήσεως, ὅταν μπροστὰ μᾶς προβάλλῃ, φῶς γεμάτη, ἡ γυναῖκα τοῦ Πνεύματος, τῆς ζωῆς; Καὶ δὲν ἐννοοῦμε μόνο τίς γυναῖκες ἐκεῖνες, ποὺ ἡ πνευματικὴ τους συμβολὴ εἶναι γνωστὴ καὶ ἡ ἀνθρωπότης τίς ἔχει κι' ὅλας περιβάλλει μὲ τὸν φωτοστέφανο τῆς δόξης. Βέβαια, αὐτὲς ἔρχονται πρῶτες-πρῶτες, κορυφαῖες στὴν λαμπρὴ χορεία. Εἶναι ἐκεῖνες ποὺ μὲ τὸν ἡρωϊσμό τους, μὲ τὸν πνευματικὸ τους ἀγῶνα, μὲ τὸ τίμιο αἷμα τους ἀκόμα, ἔγραψαν τὴν ἱστορίαν τῆς ἀναγεννήσεως, μιᾶς ἀληθινῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου. Μὰ δίπλα σ' αὐτὲς βλέπουμε καὶ τιμοῦμε καὶ θαυμάζουμε ὅλες μυριάδες κι' ἑκατομύρια τίς ἀγνωστες ἀγωνίστριες τοῦ καλοῦ ἀγῶνος, ποὺ ὅλη τους ἡ ζωὴ μέρα καὶ νύχτα εἶναι ἕνας ἀκατάπαυστος καὶ σκληρότατος ἀγῶνας μέσα στὸ σπίτι μέσα στὴν κοινωνία (καὶ τί κοινωνία!), ἀκτίνες φωτὸς μέσα στὸ σκοτάδι μιᾶς ζωῆς ἀνερχόμενης. Ἀφανῆς ὁ ἀγῶν, καταφάνερα τ' ἀποτελέσματά του. Ἡ πίστις τῶν γυναικῶν αὐτῶν, ἡ αὐτοθυσίαν τους, ἡ ἀρετὴ κι' ἡ σύνεσις, ἡ πολυμήχανη ἀγάπη, ἡ καταπληκτικὴ καρτερία καὶ ὑπομονὴ ἐδημιούργησαν τίς προϋποθέσεις γιὰ νὰ φανῇ ὅ,τι εὐγενικὸ ἔχει ἡ ἀνθρωπότης. Τὸ ἀσθενὲς φύλον ποὺ τὸ ἔκανε παντοδύναμο ἡ πίστις! «Μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κατορθώματα». Καὶ μέγιστα, στὴ μεγαλύτερή τους λάμψη, ὅταν τὰ ἐμφανίσῃ ἡ πιστὴ γυναῖκα! Μέσ' στὴ γυναῖκα-σύζυγο, στὴν γυναῖκα-μητέρα, στὴν γυναῖκα-θυγατέρα καὶ ἀδελφή, ἡ πίστις, ἡ νικήσασα τὸν κόσμον ὑπερνίκησε (καὶ ἐχρειάσθηκε νὰ ὑπερνικήσῃ) καὶ τὴν ὥμην βιαιότητα, καὶ τὴν ἀποκτηνωτικὴν ὑλοκρατίαν, καὶ τὰ πλάνα ὄνειρα χιμαιρικῶν «ἰδεαλισμῶν» καὶ ἀνθρωποφάγων ρωμαντισμῶν.

Ε

Μὰ ἄς γυρίσωμε στὰ προβλήματα. Μὴν ξεχνᾶμε, ὁ δρόμος τῆς σύγχρονης γυναῖκας εἶναι πρόβλημα. Ἀπειροί

συντελεσταὶ συνενώθηκαν γιὰ νὰ μᾶς κάνουν δύσκολη, ἀδύνατη λῆς, τὴν λύσι. Κι ἕνας ἀπὸ τοὺς συντελεστὰς αὐτοὺς εἶναι κι ὁ «συντηρητικὸς» ἄνθρωπος, ποὺ ἐπικαλεῖται τὸ αἰώνιο, γιὰ νὰ διαιωνίσῃ τὸ κακό, ποὺ θέλει στὸ ὄνομα τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἀγάπης νὰ κάμῃ ἀκατάλυτη τὴν ὥμην βία καὶ τὴν κατατῦράνησι. Πότε μὲ τὴν ἀνόητη τυρρανόφιλη φλυαρία, πότε μὲ τὴν σιωπὴν, ἔφισε στὸν ὕλισμό, στὴν ἀντιχριστιανικὴ ἄρνησι τὸ μονοπώλιο τῆς προστασίας τῆς γυναῖκας. Καὶ ποῖος θὰ προστατεύσῃ τὴν γυναῖκα ἀπὸ τὸν προστάτη της;

Ποῖος; Μὰ ἀπλούστατα, ἡ ἴδια ἡ γυναῖκα! Μόνη τῆς; Ὁχι μόνη τῆς. Μὲ τὸν σύντροφο ἐκεῖνο ποὺ νικᾷ τὸν κόσμον, μὲ τὴν πίστι τῆς. Καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πίστεως στὶς χίλιες δυὸ ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς; Ἰδοὺ τὰ προβλήματα. Χίλια δυὸ προβλήματα πάλι, ποὺ θὰ τὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ ἡ πιστὴ γυναῖκα ἢ μᾶλλον ἀκριβῶς ἡ πιστὴ γυναῖκα. Ἀς λυτρωθοῦμε λοιπὸν ἀπὸ τὴν πλάνη! Ἡ πίστις δὲν εἶναι ρετσέτα, εἶναι δύναμις. Δὲν μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὰ προβλήματα. Μᾶς ὁδηγεῖ καὶ μᾶς δυναμώνει νὰ τ' ἀντιμετωπίσωμε.

Καὶ πρὶν ἀπ' ὅλα νὰ τὰ μελετήσωμε. Μὲ ἀντικειμενικότητα, μὲ ἐπιμέλεια, μὲ τὴν ἀπαραίτητη πληρότητα. Καὶ «Ὁ Κόσμος τῆς Ἑλληνίδος» πρέπει νὰ εἶναι, καὶ δὲν ἀμφισβῶνῃ ὅτι θὰ εἶναι, τῆς τέτοιας μελέτης τὸ πολὺτιμο ὄργανο. Στὶς σελίδες του πρέπει νὰ φαίνεται ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας, μὲ πίστι, μὲ ἀγάπη μὰ καὶ μὲ ἔρευνα ποὺ δὲν ξέρει παρωπίδες. Δύσκολη ἡ θέσις, τὸ ξέρω. Μὰ ξέρω, πῶς «Ὁ Κόσμος τῆς Ἑλληνίδος» δὲν θ' ἀκολουθήσῃ τὴ γραμμὴ τῆς «ἡσσανος προσπαθείας».

«ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν»! Τὸ περιοδικὸ τοῦτο δὲν ἔρχεται σὰν δικαίωσις ἐλπίδων. Ὑπέρβασι ἐλπίδων καὶ ὀνείρων ἀποτελεῖ τὸ βῆμα τοῦτο τοῦ ἑλληνικοῦ, τοῦ πνευματικὰ θεμελιωμένου, τοῦ χριστιανικοῦ φεμινισμοῦ. Ὁ φεμινισμὸς αὐτὸς θὰ γράψῃ κατὰ μέγαλον μέρος τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ ποὺ ἔρχεται. Καὶ «Ὁ Κόσμος τῆς Ἑλληνίδος» θὰ εἰσφέρει τὴν προσπάθειά του γιὰ νὰ γραφοῦν μὲ τὴν πίστι, καὶ τὴν ἀγάπη, καὶ τὴν ἐπιστήμην οἱ καινούργιες αὐτὲς σελίδες στὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ μᾶς.

Π. ΜΕΛΙΤΗΣ

Σ' αὐτὲς ποὺ στάθηκαν οἱ ἐμπνεύστριες

τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ὁμορφιάς μέσα στὸ κύλισμα τοῦ χρόνου, δὲν ἔχει τὴν δύναμι καμμιὰ ἀνθρώπινη πέννα ν' ἀφιερῶσιν λίγες γραμμές...

Σ' αὐτὲς ποὺ ὑψώθηκαν στὸν Γολγοθᾶ τούτης τῆς χώρας, δὲν βρίσκεται τραγοῦδι τῆς χαρᾶς ἀντάξιό τους... Αὐτὲς ποὺ τοῦ πολέμου νοιάστηκαν νὰ καταλύσουν τὸ βασίλειο μὲ μιὰ γαλήνη δυνατώτερη ἀπ' τοῦ κόσμου τῆ λογικῆ καὶ τῆς ἐπιστήμης τὰ ὀλέθρια ἐπινοήματα... Αὐτὲς ποὺ στάθηκαν ἡ δύναμις τῆς λυτρωμένης μας πολιτείας ἀνάβοντες τίς παρήγορες λαμπάδες τῆς ἐλπίδας μέσα μᾶς κάποια μέρα τοῦ Ὀκτώβρη, δίχως νὰ τὸ νοιώσουμε κἂν, πῆραν μιὰ θέσι μέσα μᾶς χωριστὴ, κ' ἰδρύσαν κεῖ ἀπέριττο τὸν πάλευκο βωμὸ τους...

Κ' ἡ σκέψις μᾶς, κάθε ποὺ ἀναθυμῆται τὴ δόξα τῆς περασμένης πιά δεκαετίας, κάθε ποὺ ἀναμετρᾷ τίς δάφνες ποὺ ἀναστήθηκαν ἀπὸ τὸν πόνο τούτου τοῦ λαοῦ βρίσκει παντοῦ τὴ μορφὴ τῆς Ἑλληνίδας.

Τὴ βρίσκει πάλλενκη ἡρωίδα, νὰ γλυστῶ στοὺς σιωπηλοὺς νοσοκομειακοὺς διαδρόμους, γαλήνια, σταθερὴ, στὸ βασίλειο τοῦ πόνου, νὰ γεμίσῃ μὲ τὴν παρήγορη ἐλπίδα τοῦ διπλοῦ σωσμοῦ. Κι ἔ-

πειτα ἡ σκέψις τὴν συντροφεύει ἐκεῖ ποὺ τῆς μάχης ἡ φωτιὰ πασκίζει νὰ πνίξῃ τὴ μορφὴ τῆς, τὸ μεγαλεῖο τῆς, ἔτσι ὅπως ἀνεβαίνει σκυφτὴ καὶ κάνει νὰ φαντάζῃ πιότερο τῆς ψυχῆς τῆς τ' ἀνάστημα, κάτω ἀπ' τὸ βάρος τοῦ ὀπλισμοῦ καὶ τῆς τροφῆς ποὺ γλυστῶ μὲ καλωσύνη στ' ἀπόκρυφα λημέρια τοῦ πολεμιστῆ... Καὶ τ' ἀτσάλινο βλέμμα τοῦ ἥρωα, με μιᾶς, ἀπαλαίνει καὶ γίνεται γλυκό... ὅμοιο μὲ τῆς αὐγῆς τὸ τρεμουλιαστὸ πρῶτο φῶς... καὶ τὸ μάτι ὑγραίνεται, κ' ἡ προσδοκία ἀναφτερόνει τοὺς πόθους... καὶ τὸν πνίγει ἡ συγκίνησις καὶ τὸ καμάρι, κι οὔτε ποὺ σκέφτεται νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ, ἔτσι ποὺ τὴν ἀντικρύνει μπρὸς του, σὰν μιὰ ἱέρεια σεμνή, μιᾶς ἄλλης ἐποχῆς...

Μὰ κείνη δὲ νοιάζεται γιὰ τοῦτα...

Κ' ἡ σκέψις τὴν βρίσκει καθισμένη στὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ τῆς, νὰ μιλᾷ μὲ φλόγα στὰ παιδιὰ τῆς, σβύνοντας τὸ δάκρυ τους μ' ἕνα φιλί... ἔμπνώντας τους τὴ δύναμι μ' ἕνα λόγο... Καὶ τὴν βρίσκει ἐκεῖ, ἀκοίμητο βιγλάτορα στὶς ἐπάλξεις τοῦ κάστρου, βρίσκει τὴ μάνα, τὴ γυναῖκα, τὴν κόρη, τὴν ἀδελφή... Αὐτὲς ποὺ ἔγραψαν μιὰν ὀλόκληρη ἱστορίαν, αὐτὲς οἱ ἀδύναμες, αὐτὲς ποὺ πλάσαν μὲ τὰ χέρια τους τὴ ζωὴ μᾶς, χαρίζοντας τὴ νίκη τῆς πίστεως στὸ λαὸ μᾶς!.. Εἶναι αὐτὲς οἱ ἀνθρώπινες ὑπάρξεις ποὺ ἔρχονται ἀθόρυβα γιὰ νὰ ὁμορφοπλάσουν ἐδῶ τὸν κόσμον τῆς ιδέας, τῆς ἀγάπης... Κι ὁ νοῦς τίς θυμᾶται μὲ τὸ λευκὸ πέπλο τῆς ἀδελφῆς ἢ τῆς γλυκεῖας μορφῆς τῆς μάνας, τὴν τρυφερὴ τῆς γυναῖκας ἢ ἐκείνη τῆς ἱστορίας: τῆς γυναῖκας ἡρωίδας τοῦ 40.

Μ. Μ.

....Βρέχει τὰ βέλη τῆς αὐτῆς στά στήθης τῶν ἀνδρείων, ποὺ ἐκεῖ στημένοι στερεοὶ λάμπουν στὴ μάχη θεοί. Χαρὲς καὶ πλοῦτὴ νὰ χαθοῦν, καὶ τὰ βασίλεια, κι ὅλα, τίποτε δὲν εἶναι, ἂν στητῇ μὲν ἡ ψυχὴ κι ὁ λόρθη. Ὅλα τὰ ἐρείπια γύρω τῆς κυττᾶ χαμογελῶντας, κι ἀνθοὶ σ' αὐτὰ, παντοῦ κι ἀργά, βλασταίνουν ὡς τὸν τάφο φυτρώνει καὶ στὸ σκότος τοῦ παραδείσου τ' ἄνθι.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν «Ἑλληνίδα Μητέρα»
Μετὰφρασις Καλοσγούρου

κίαν. Είς τὰς συγκεντρώσεις ταύτας προσέρχονται ὡς τακτικά μέλη περί τὰ 40-50 άτομα, ἀλλὰ συμπαρευρίσκονται καὶ περί τοὺς 200 ὡς ἀκροαταὶ παρακολουθοῦντες τὰς ὁμιλίας.

Ἡ ἄμεσος αὕτη ἐπικοινωνία τῶν ἐργαζομένων κοινωνικῆς προνοίας μετὰ τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ, στηριζομένη ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς ἀντιλήψεως, συντελεῖ εἰς τὴν πνευματικὴν καθοδήγησιν τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως προκαλεῖ ὥστε, κοινωνικῶς δυσπραγοῦντα καὶ ὑπὸ ὁποιαδήποτε ψυχικὴν δυσχέρειαν εὐρισκόμενα μέλη τῆς κοινωνίας, νὰ προσέρχονται αὐθόρμητως πρὸς τοὺς κοινωνικοὺς ἐργάτας καὶ διανοίγουν τὸν ἐσωτερικὸν ἄνθρωπον. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς τελουμένης πνευματικῆς ἐπικοινωνίας λαμβάνουν τὸ θάρρος νὰ ἐμπιστευθοῦν πᾶσαν αὐτοῦς καταπονοῦσαν ψυχικὴν δυσπραγίαν.

Ἡ ὁργάνωσις καὶ λειτουργία τῶν Κύκλων κοινωνικῆς μορφώσεως, καὶ τῶν Κύκλων πνευματικοῦ ἀγώνος, ἡ ἐμπρακτος ἐφαρμογὴ παροχῆς πνευματικῆς ἀρωγῆς διὰ τῶν φάρων, ἡ εὐρυτάτη συμμετοχὴ συνεργατῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, δίδουν ἀδιαφιλονίκητον ἀπάντησιν εἰς τὸ προηγούμενον τεθὲν ἐρώτημα: Ἐάν ὑπάρχῃ μεταξύ τῶν ἀτόμων

τῆς σημερινῆς κοινωνίας ἡ πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν ἀπαιτούμενη ψυχικὴ διάθεσις; Ἐάν θὰ εἶναι δυνατόν νὰ κινητοποιηθῇ αὕτη; Ἐάν θὰ εὐρεθοῦν οἱ πρόθυμοι Σαμαρείται ν' ἀναλάβουν τὸ ἐπίμοχθον ἔργον.

Ἡ πρόθυμος καὶ ὁλονέν εἰς εὐρυτέραν κλίμακα ἐκδηλουμένη ἐπιθυμία συνεργασίας, ἀποτελεῖ εὐοίωνον γεγονός ἀναφορικῶς εἰς τὴν γενικὴν ἀναγνώρισιν τῆς κοινωνικῆς ἐπιβαλλομένης ἀνάγκης ὁλοκληρωτικῆς μερίμνης διὰ τοὺς δυσπραγοῦντας συνανθρώπους. Διεγείρομεν τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὰ πασχόντα ταῦτα μέλη τῆς κοινωνίας, σὺν τῷ χρόνῳ διαρκῶς ἐπεκτεινόμενον καὶ εἰς ὁλονέν εὐρύτερα στρώματα τῆς κοινωνίας ἐξαπλούμενον, θέλει ἐπιφέρει τὴν ὁλοκληρωτικὴν ἀφύπνισιν τῆς κοινωνίας, ὅπως ἀναγνωρίσῃ αὕτη τὴν ἠθικὴν ταύτην ὑποχρέωσιν ἀπέναντι παντὸς ἠθικῶς δυστυχοῦντος καὶ ψυχικῶς καταπονουμένου.

Ὅπως δὲ ἡ εὐρεία συμμετοχὴ τῶν λαῶν πρὸς διάσωσιν τῶν ἐν πολέμῳ τραυματιῶν, διὰ τῆς ἰδρύσεως τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν, ἀφύπνισε κράτος καὶ κοινωνίαν ὅπως ἀναλάβουν ὁλοκληρωτικὴν μέριμναν ὑπὲρ αὐτῶν ὥστε σήμερον νὰ φαίνεται ἀκατανόητον πῶς ὑπῆρξεν ἐπο-

χή—καὶ ὄχι πρὸ μακροῦ παρελθόντος—κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ κοινωνία ἔμενεν τελείως ἀσυγκίνητος ἐκ τῆς ἀπανθρώπου ἐγκαταλείψεως τῶν ἀτυχῶν τούτων. Οὕτω διὰ τῆς συστηματικῆς ἀσκήσεως ὁλοκληρωτικῆς κοινωνικῆς προνοίας θέλει καὶ πάλιν ἡ κοινωνία ἀφύπνισθῇ, ὥστε ν' ἀναγνωρίσῃ ἡ φιλόανθρωπος ὑποχρέωσις τοῦ συνόλου ἀπέναντι παντὸς τῆς ἀρωγῆς αὐτοῦ ἀναγκαιοῦντος μέλους.

Δὲν ἀποβλέπει δὲ ἡ ἀρωγὴ αὕτη μόνον εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ὄρων διαβίωσης τοῦ λαοῦ, ὡς ἴσως πιστεύεται ἀλλ' ἀπαιτεῖται παρὰ πᾶσαν ὕλικὴν ἀρωγὴν καὶ ἡ πνευματικὴ συμπαράστασις παντὸς ψυχικῶς καταπονουμένου, ὅπως τοιοῦτο, καὶ παρὰ πᾶσαν ὕλικὴν εὐμερίαν οὐδέποτε θὰ ἀπολείπουν. Ἡ πνευματικὴ συμπαράστασις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης καὶ ἀγάπης, ἡ τις πρὸς ἀμφοτέρους τὰς κατευθύνσεις παρέχοντος καὶ ἀπολαμβάνοντος εὐεργετικῶς ἐπενεργεῖ, καθοδηγεῖ πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἀντίληψιν τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ζωῆς, ὅπου ἀποτελεῖ καὶ βασικὴν προϋπόθεσιν τοῦ ἔργου: «Γιὰ μιὰ καινούργια Ἑλλάδα».

ΜΑΡΙΝΟΣ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀκαδημαϊκός

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ εἶναι προνομιούχος ὑπαρξίς στὴ φύσιν γιατί ἐπλάσθηκε «ἐμφυτος». Ἡ θεία αὕτη δωρεὰ τὸν ξεχώρισε ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπο ζωικὸ βασίλειο καὶ τὸν ἔκανε μιὰ ἰδιόμορφη ζωικὴ ὑπαρξίς καὶ μιὰ κυριαρχικὴ δύναμις σ' ὁλόκληρη τὴ δημιουργία. Κι ἐνὸς γιὰ τὴν σωματικὴν λειτουργίαν τοῦ ἀνθρώπου μαροῦμε σημεῖρα νὰ ἰσχυρισθῶμε, ὅτι ἡ ἐπιστὴμὴ κατέχει μέγα μέρος τοῦ μυστηρίου τούτου, γιὰ τὴν ψυχικὴν λειτουργίαν ὅχι μόνον εἶναι ἐπιφυλακτικὴ ἀκόμη, ἀλλὰ πολὺς φορὲς στέκει ἀτάπηκτη καὶ γεμάτη ἀμηχανία μπροστὰ στὸ ἀβυσσαλεὸ χάος τῶν ἐκδηλώσεών τούτων. Ὁ μυστηριώδης αὐτὸς κόσμος, τοῦ ὁποῦ οἱ ἀνάγκες καὶ οἱ ποικίλες παρορμήσεις ἐδημιούργησαν τὴν κοινωνίαν, τὴν ἐπιστήμην, τὴν Καλὴν Τέχνην καὶ γενικὰ τὸν πολιτισμὸν, ὅσο καὶ νὰ φαίνεται παράξενο, θὰ ἦταν ἀκόμη σκοτεινὸς καὶ ἀνεκδήλωτος, δίχως τὴν μεσολάβησιν τῆς στοματικῆς κοιλότητος καὶ ἰδιαίτερα τῶν φωνητικῶν χορδῶν.

Τὸ στόμα εἶναι ἓνα σπουδαῖο μέσον μετὰ τὸ ὁποῖο βροῖται διέξοδος ὁ ψυχικὸς κόσμος. Ἐτοί ἐκφράζονται οἱ σκέψεις, τὰ συναισθήματα, οἱ λογισμοὶ καὶ γενικὰ μποροῦμε νὰ ἰσχυρισθῶμε, ὅτι μετὰ αὐτὸ ἐμφανίζεται ἡ ἀληθινὴ ἔννοια τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀλλὰ ἡ στοματικὴ κοιλότης δὲν εἶναι μόνον τὸ μέσον ἐκφράσεως τῶν ψυχικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐδῶ θὰ δοῦμε καὶ τὴν βιολογικὴν του σημασίαν. Τὸ στόμα εἶναι ἡ ἀρχὴ ἑνὸς σπουδαιοτάτου συστήματος, γιὰ τὴν ὅλην ἀνάπτυξιν τοῦ οργανισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ πεπτικοῦ συστήματος.

Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρώπινου οργανισμοῦ γίνεται μετὰ τὴν πρόσληψιν τῆς τροφῆς. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ μόνον

αὐτό. Εἶναι ἀπαραίτητη καὶ ἡ καλὴ μάσησις, γιὰ νὰ ἔχουμε σὰν ἀποτέλεσμα μιὰ καλὴ πέψιν καὶ τέλος μιὰ καλύτερη ἀφομοίωσις.

Οἱ διαταραχὲς ὅμως τῆς φυσιολογικῆς καταστάσεως τῆς στοματικῆς κοιλότητος πού ὀφείλονται σὲ κατεστραμμένα ἢ ἀνώμαλα δόντια, ἐπηρεάζουν νοσηρὰ τὸν οργανισμό. Ὅταν ὑπάρχῃ πόνος γίνεται ἀτέλεστα μάσησις, πού φυσικὰ ἐπηρεάζει τὴν πέψιν. Κι αὐτὸ γιὰ τὸ στόμα καὶ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ σιέλου ἀρχίζει ἡ διάσπασις ὀρισμένων συστατικῶν τῶν τροφῶν.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ἡ στοματικὴ κοιλότης χρησιμοποιεῖται ἀκόμη καὶ σὰν «θύρα εἰσόδου καὶ ἐξόδου» διαφόρων μικροοργανισμῶν. Πολλὲς φορὲς μάλιστα τοπικὲς μικροβιακὲς ἐστίες γίνονται βασικὴ αἰτία μολύνσεων, καὶ ἐπιδροῦν βλαβερὰ στὴν ἐξέλιξιν τοῦ οργανισμοῦ.

Ἡ ἀλλοίωσις τοῦ προσώπου ἀπὸ διάφορες ὁδοντογναθικὲς ἀνωμαλίες δημιουργεῖ δυσαρμονία στὰ χαρακτηριστικά, ἡ ὁποία ἐπιδρᾷ δυσάρεστα στὴν ψυχικὴ υγείαν. Τὸ γεγονός αὐτὸ εἶναι μιὰ φυσιολογικὴ ἀδυναμία. Μιὰ ὁποιαδήποτε δυσάρεστη κατάσταση ἔχει σοβαρώτατο ἀντίκτυπο στὴν ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ πολλὲς φορὲς ἀναλόγως τῆς ψυχολογικῆς ἀντοχῆς του μπορεῖ ὄχι μόνον νὰ τοῦ καταστρέψῃ τὴν ψυχικὴν υγείαν, ἀλλὰ καὶ νὰ τοῦ διαστρεβλώσῃ καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν χαρακτήρα.

Στὰ ἐπόμενα σημειώματα θὰ ἀσχοληθῶμε ἐιδικῶς μετὰ τὴν υγιεινὴν τοῦ στόματος.

ΕΙΡΗΝΗ ΓΕΡΑΚΗ

Ὁδοντίατρος

Ἡ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΑΔΟΣ

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού γίνεται λόγος γιὰ τὸ «Κέντρον Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος». Σήμερον ὅμως εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού μᾶς δίδεται ἡ τιμὴ, τὴν σκέψαις μᾶς αὐτέες, γύρω ἀπὸ ἓνα θέμα, πού ἀπαγορεύει τὸν πολὺν ἀπὸ τὴν πραγματικὴν σχολεῖ τόσο πολὺν ἀπὸ τὴν πολιτισμένην Ἑλληνίδα καὶ κάθε πολιτισμένην γυναῖκα, νὰ τὴν διατυπώσουμε σ' ἓνα καινούργιο περιοδικό, τοῦ ὁποῦ μὲν τὴν ἀρχίζει ἡ κυκλοφορία.

Ὅπως μὲ χαρὰ μεγάλη χαιρετίσαμε τὴν μοναδικὴν ἰδέαν τοῦ «Ἑλληνικοῦ Φωτός», νὰ ἰδρῶσιν τὸ Κέντρον Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος, ἔτσι καὶ τώρα μετὰ τὴν ἰδίαν χαρὰ καὶ συγκίνησιν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμόν, χαιρετίζομε τὸ νέο μας Περιοδικό, τὸν «Κόσμον τῆς Ἑλληνίδος», πού εἶναι τὸ ὄργανον τῆς Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος, καὶ πού σκοπὸν ἔχει νὰ βοηθήσῃ τὴν σημερινὴν γυναῖκα, σὴν ὁψήλῃ τῆς ἀποστολῆς, καὶ νὰ συμβάλῃ κατὰ τὸ δυνατόν στὴν κατάρτισιν τῆς ὡς γυναίκας καὶ κοινωνικῆς ἐργατικῆς ἀφ' ἑνός, καὶ σὴν ψυχικῆς ἀφ' ἑτέρου, μετὰ τὴν πλήρη ἐννοια τοῦ ὅρου πού ἀνεπτύχθη ἀνεκαίην σὴν Ἑλλάδα.

Μετὰ τὸ Κέντρον Κοινωνικῆς Μορφώσεως ἀνοίξε ἓνας καινούργιος ὁρίζων γιὰ τὴν γυναῖκα, γιὰ τὴν ὁποία, ἰδίως γιὰ τὴν ἐκδηλωτικὴν, ἐδημιούργησε τόσα πολλὰ προβλήματα καὶ ἀτέλειωτες δυσκολίες. Ἐτοί, λοιπόν, μετὰ τὴν ἰδρῶσιν τοῦ κέντρου αὐτοῦ ὁ γυναικεῖος κόσμος τοῦ τόπου μᾶς ἀπέκτησε ἀκόμη ἓνα σύμβουλον καὶ συμπαράστατον, πού φιλοδοξεῖ γιὰ πάντα νὰ σταθῇ σὺν πλευρῶν του καὶ μετὰ σέβας, ἀγάπην καὶ κατανόησιν, νὰ προσφέρει σὴν σημερινὴν γυναῖκα τὴν δύναμίν της ζωῆς ἐπιτυχμένης, δημιουργικῆς καὶ ἀξίας νὰ τὴν ζῇ, καὶ ν' ἀποτελέσῃ ἔτσι μιὰ προσωπικότητα ἱερή, ἀναντικατάστατον μέσον σὲ τὴν σφαίρην τῆς δικῆς της δικαιοδοσίας, ἐκεῖ, πού ἡ ἐπιρροή της εἶναι παντοδύναμη, καὶ νὰ πάρῃ ἔτσι τὴν σωστήν καὶ ἀληθινὴν της θέσιν, μέσα σ' αὕτη τὴν ἀπέραντη καὶ πολυσύνθετη

οἰκογένεια πού λέγεται κοινωνία. Εἶναι ἄλλωστε δικαίωμα πού της ὀφείλομε ὕστερα ἀπὸ τὴν τὴν στερήσας καὶ θυσίας, τὴν φροντίδην καὶ τὴν προσφορὰν σὺν κοινῷ ἄγῳ, καὶ κοινῷ καὶ συνεχῶς αὐτὸ δοῦναι—λαβεῖν τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

* * *

Τὰ προσόντα πού δίνουν σὴν γυναῖκα τὸ δικαίωμα ν' ἀνέβῃ σὺν κοινωνικῶν καὶ πνευματικῶν πεδίων, δὲν προσέρχονται βέβαια, κατ' ἀρχήν, οὐτε ἀπὸ τὴν ὕλικὴν δύναμιν, οὐτε ἀπὸ τὴν σωματικὴν ἀντοχήν. Εἶναι πολὺ βαθύτερα. Κι ἐκεῖ ἀκριβῶς ἐγκτεῖται ἡ μεγάλη της ἀξία. Κι ἐκεῖ ἐπάνω στηρίζεται κυρίως ἡ ὅλη θεωρία καὶ τὸ ἔργον τῆς «Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος».

Μιὰ θεωρία, βασισμένη σὴν μελέτη τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς, βγαλμένη ἀπὸ τὴν πεῖρα βαθείαν, ζωντανὴ ἐπαφὴ μετὰ τὴν ζωὴν καὶ προσεκτικὴ μελέτη τῶν ἐκδηλώσεών της, ἔδωσε σὺν «Ἑλληνικὸν Φῶς» τὴν ἀφορμὴν νὰ δημιουργήσῃ τὸ Κέντρον τῆς Κοινωνικῆς Μορφώσεως, πού σὴν Ἑλληνίδα ἔδωσε χαρὰ καὶ ἐλπίδα γιὰ μιὰ καλύτερη ἐποχὴν, γιὰ μιὰ ζωὴν μετὰ περιεχόμενον, γιὰ μιὰ ζωὴν μετὰ ἀποστολῆς. Αὕτη ἦταν πάντα ἡ ἐπιθυμία κάθε καλῆς Ἑλληνίδος.

Εἶναι πράγματι ἀνυπολόγιστος ἡ ἀξία τῆς προσπάθειας αὐτῆς, σὴν ὁποία καλούμεθα ὅλες ἐμεῖς οἱ Ἑλληνίδες νὰ συμβάλωμε, καὶ σὴν ὁποία μᾶς γίνεται ἡ τιμὴ νὰ ζητηταῖ ἡ συνεργασία μας.

* * *

Τὸ αἶτημα εἶναι πλέον πανανθρώπινον! Ἡ γυναῖκα πρέπει νὰ πάρῃ τὴν θέσιν της, τὴν ἀληθινὴν, τὴν μόνην πού της ταιριάζει λόγῳ τῆς ψυχικῆς της κατασκευῆς, πού εἶναι θεσφαρὸς ἀνεξάντλητος ἀγάπης, ἀφοσιώσεως καὶ αὐτοθυσίας.

Δὲν θὰ εἶναι ὑπερβολὴ νὰ ποῦμε πῶς ἂν ἡ γυναῖκα πάρῃ τὴν θέσιν αὐτῆς, πού τῆς ἀνήκει, τότε θὰ ἔχῃ λυ-

θῇ κατὰ τὸ ἥμισυ τὸ ζήτημα τοῦ πολιτισμοῦ, πού σὲς ἡμέρες μᾶς ἔχει μείνει καὶ αὐτὸ λέξις χωρὶς ἀληθινὸν περιεχόμενον.

Μὰ θὰ ρωτήσετε ἴσως, ἡ γυναῖκα δὲν εἶναι μέσα σὴν κοινωνία; Δὲν τὴν ἐβγάλε ὁ φεμινισμὸς ἀπὸ τὸ σπῆν, καὶ δὲν τῆς ἔδωσε τὴν ἐλευθερίαν πού ζητοῦσε, τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀναδειχθῇ, τὴν θέσιν πού τῆς ἀνῆκε;

Ναί, τὴν ἐβγάλε, εἶναι ἀλήθεια, ἀπὸ τὸ σπῆν καὶ ἔδωσε μιὰ σπουδαία ὥθησιν σὴν μελέτη τῶν προβλημάτων τῆς σημερινῆς γυναικός. Ἀλλὰ αὐτὸ ἔγινε κατὰ ἓναν τρόπον, κάθε ἄλλο παρὰ εὐχάριστον γιὰ κείνην, γιὰ τὸν ὁ ἀρνητικὸς φεμινισμὸς τὴν ἐβγάλε νὰ κινηθῇ σ' ἓνα πεδίου, πού δὲν ἦταν πάντα δικό της—τὴν ἐβγάλε νὰ συγκριθῇ μετὰ τὸν ἄνδρα, μετὰ ὕλικὰ μέτρα καὶ σταθμά, καὶ νὰ διακηρύξῃ ἀπόλυτη ὁμοιότητα καὶ ταύτισιν πρὸς αὐτόν, καὶ φυσικὰ δὲν ἐπέτυχε νὰ δώσῃ σὴν σύγχρονον γυναῖκα τὴν μεγάλαν ἐκείνην γραμμὴν σὺν περιεχόμενον τῆς ζωῆς καὶ σὴν ἀποστολὴν τῆς ὡς κοινωνικῆς ἐργατικῆς γενικώτερα, γιὰ νὰ αἰσθανθῇ ὁ πολιτισμὸς μᾶς τὴν ἰδιαίτην συμβολὴν τῆς σύγχρονος γυναικός.

Μὰ γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ πρέπει ἡ γυναῖκα νὰ μορφωθῇ καὶ ν' ἀποκτήσῃ τὴν κοινωνικὴν ἐκείνην ἀγωγὴν πού θὰ τὴν βοηθήσῃ ν' ἀνυψωθῇ ἡ ἰδίαν καὶ μαζί της καὶ ἡ πνευματικὴ στάθμην τῆς κοινωνίας, ὁλοκληρῶς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

* * *

Χρειαζέται λοιπόν μιὰ ζωντανὴ μόρφωσις, παρμένη ἀπὸ τὴν διάφορες ἐπιστήμες, πού ν' ἀνυψώσῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ νὰ δύνῃ σὴν γυναῖκα τὰ ἐφόδια ν' ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ζωῆς μετὰ θάρρους καὶ αὐτοκυριαρχία καὶ νὰ εἶναι παράγων ἱκανὸς νὰ δώσῃ ὄχι μόνον σὴν οἰκογένειαν, ἀλλὰ καὶ σὴν κοινωνίαν τὴν δύναμιν πού ὅλοι περιμένουν ἀπ' αὐτήν. Δηλαδή, χρειάζεται ἐκτὸς ἀπὸ τὴν γνῶσιν τὴν γραμματικὴν, μιὰ συμπληρωματικὴ ἐξωσχολικὴ,

ειδικώς γυναικεία, συνθετική μόρφωση, μια μόρφωση ζωντανή, με συμμετοχή όλων εις τὰ ἀγαθὰ τῆς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς ἀναπτύξεως τῆς συγχρόνου γυναικὸς ὡς κοινωνικῆς ἐργατῆδος, ἀγάμου ἢ ἐγγάμου. Καὶ ἀκριβῶς αὕτη εἶναι ἡ προσπάθεια τοῦ ἔργου τῆς Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος, ποὺ ὑπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν καθοδήγησιν τοῦ Ἰνστιτούτου Ἱατρικῆς Ψυχολογίας καὶ Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς, τὸ ὁποῖον μελετᾷ ἀπὸ πολλὸν καιρὸ, συστηματικά, ὅλα τὰ ζητήματα τὰ σχετικὰ μετὰ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ προβλήματα τῆς, μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητος καὶ κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς κοσμοθεωρίας, ἐργάζεται ἀπὸ τρία χρόνια σχεδὸν τώρα συστηματικά, καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ πολλοὺς ἐπιστήμονας καὶ κοινωνικοὺς ἐργάτες — ἄνδρες καὶ γυναῖκες — προσπαθεῖ νὰ δημιουργήσῃ καὶ στὴν πατρίδα μας, ὅπως γίνεται καὶ σὲ ἄλλες χώρες, μιὰ κίνησιν γιὰ τὴν ὑπεύθυνη καὶ ἀποδοτικὴ μελέτη τῶν θεμάτων, ποὺ ἀνάγονται στὴ σύγχρονη κοινωνικὴ μόρφωσιν τῆς Ἑλληνίδος. Ἐτσι, μέλη τῶν διαφόρων κύκλων τοῦ «Ἑλληνικοῦ Φωτός» παρακολουθοῦν θέματα κοινωνικῆς μορφώσεως γιὰ τὴν γυναῖκα ἀπὸ εἰδικούς ἐπιστήμονας, μετὰ ἀποτελέσματα πολὺ ἐκπαιδευτικὰ.

Τὰ θέματα αὐτὰ ἀφοροῦν τὴν ψυχολογία τῆς γυναικὸς καὶ τὰ ψυχικὰ τῆς προβλήματα μέσα στὴ σύγχρονη πραγματικότητα, τὴν ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ, ἀνατομία, φυσιολογία, τὰ προβλήματα τοῦ γάμου καὶ συμβιώσεως, βρεφολογία-παιδολογία, οἰκιακὴ οἰκονομία, ὑγιεινὴ, νοσηλευτικὴ, πρώτες βοήθειες, ὀμολητικὴ, ψυχολογία, αἰσθητικὴ, φυσικὴ ἐπιστήμη, ἱστορία, τέχνη, κοινωνιολογία, νομικὰ καὶ γενικώτερα θέματα ἀπὸ τὶς διάφορες τέχνες καὶ ἐπιστήμες. Καὶ ὅλα αὐτὰ σὰ μέσα σὲ μιὰ συνθετικὴ προσπάθεια, γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ μιὰ τέτοια μόρφωσι ὡς κατάλληλο ὄργανο γιὰ τὴν ἀληθινὴ γνωριμία τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐπιτυχία τῆς νέας γυναίκας μέσα σ' αὐτήν.

Ἡ παρακολούθησις τῶν μαθημάτων αὐτῶν, ἐκ μέρους τῶν μελῶν τῶν κύκλων, ἀποβλέπει κυρίως εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν στελεχῶν, καταλλήλων νὰ διευθύνουν κύκλους γυναικείας ἀγωγῆς καὶ μορφώσεως, καὶ νὰ μεταφυτεύσουν, εἰ δυνατόν, ὅλας τὰς ὡς ἄνω γνώσεις καὶ ὅλα τὰ ἐφόδια. Διαφορετικὰ ἢ μόρφωσις αὕτη δὲν θὰ εἶχε τόση ἀξία, ἐὰν δὲν θὰ θέλαμε νὰ τὴν ἐκμεταλλευθῇμε γιὰ

νὰ προσφέρουμε καὶ σ' ἄλλους τὴν εὐκαιρίαν νὰ κατακτήσουν τὴν ζωὴν, καὶ ἂν δὲν προσπαθοῦσαμε ν' ἀναπτύξωμε ὅ,τι καλύτερο διαθέτομε.

* * *

Καταλαβαίνει λοιπὸν κανεὶς, με πόση προσοχὴ καὶ λεπτότητα πρέπει νὰ χειρίζεται τὰ θέματα αὐτά, καὶ πόση εὐθύνη ἔχει ὁ ὑπεύθυνος ἐκάστου κύκλου, γιὰ τὴν ἄρτια ἀπόδοσι καὶ ἀνάπτυξιν ἐνὸς τόσο σπουδαίου καὶ λεπτοῦ κοινωνικοῦ θέματος.

Ἡ ὑπεύθυνος πρέπει νὰ αἰσθάνεται βαθιὰ τὴ μεγάλη τιμὴ ποὺ τῆς γίνεται νὰ διευθύνῃ ἕνα κύκλο, ἀλλὰ συγχρόνως πρέπει νὰ νοιώθῃ τὴν τεραστίαν εὐθύνην καὶ τὴν ὑποχρεώσιν τῆς ἀπέναντι τοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τῶν μελῶν.

Πρέπει ἀκόμη νὰ γνωρίζῃ πῶς ἡ ἐπιτυχία τοῦ κύκλου ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὴν ἰδίαν, ἰδιαίτερώς μάλιστα ὅταν τὰ μέλη τοῦ κύκλου ἔχουν ὅλη τὴν καλὴ διάθεσιν μιᾶς εἰλικρινοῦς συνεργασίας καὶ ἀγάπης πρὸς τὸ ἔργον.

Στὰ μάτια τοῦ κύκλου ἡ ὑπεύθυνος ἀντιπροσωπεύει τὶς ἰδέες, τὶς ἀρχὰς καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ὅλου ἔργου, καὶ ὀφείλει νὰ φροντίσῃ μετὰ κάθε τρόπο νὰ φανῇ ἀντάξια τῶν προσδοκιῶν αὐτοῦ. Ὀφείλει νὰ προσέξῃ νὰ μεταδώσῃ σωστὰ τὸ πνεῦμα τῆς ὅλης ἐργασίας καὶ ἐξαρτᾶται πολὺ ἀπὸ τὴν ἰδίαν νὰ κἀνῃ τὰ μέλη τοῦ κύκλου ν' ἀγαπήσουν τὴν ἐργασία καὶ νὰ νοιώσουν τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὸν ζήλον ἐκεῖνον, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητος γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἐνὸς ἔργου τόσῃς σπουδαιότητος — συγχρόνως δὲ μετὰ τὴν συναίσθησιν τῆς εὐθύνης αὐτῆς, νὰ ἔχῃ ὅ,τι ὅσιν τῆς καὶ τὶς δυσκολίας ποὺ τυχόν θὰ συναντήσῃ, ὥστε νὰ εἶναι ἐντελῶς προετοιμασμένη γιὰ ὅποιανδήποτε δοκιμασίαν ἢ ἀναγκαίαν φροντίδα. Πάντα ὅμως στὸ τέλος ὁ ἀγὼν σημαίνει νίκη.

Ὁ μεταπολεμικὸς ἄνθρωπος σήμερα, ποὺ ζητεῖ τὴ λύτρωσιν καὶ τὸ δρόμον του, νοιώθει πῶς ἐφθασε ἢ στιγμὴν ποὺ ἡ ζωὴ μας μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ ἀποστολήν.

Ἀσφαλῶς ὅλγων ἀνθρώπων ἡ ζωὴ θὰ εἶναι τόσο γεμάτη, τόσο πλούσια, τόσο ἐπιτυχημένη, τόσο ἀξία νὰ τὴν ζῇ κανεὶς, ὅσον αὐτῶν ποὺ θ' ἀκούσουν τὴν πρόσκλησιν. Ἡ ἀρνήσις μας στὴν πρόσκλησιν αὕτη σημαίνει ἀνωριμότητα, σημαίνει μιὰ ἀκόμη ἀποτυχία πᾶν ὅστις τόσες ἄλλες.

Στὴν πρόσκλησιν, λοιπὸν, αὕτη καλεῖται ἡ σημερινὴ Ἑλληνίδα νὰ γίνῃ πρωτοπόρος σὲ μιὰ καινούργια τα-

κτικὴ. Καλεῖται νὰ παίξῃ ἕνα πρωτεύοντα ρόλον — ἔχει δειξῇ ἄλλως τε τόσας ἐκπαιδευτικὰς καὶ ἔχει ἀναδείξει τόσα κοινωνικὰ ἔργα στὴν Πατρίδα μας! Καλεῖται ἀνεπηρέαστη ἀπὸ κάθε λαθεμένη ἀντίληψιν, ποὺ ἐπικρατεῖ σήμερα, νὰ δειξῇ αὕτη τὴν ὀρθὴ κατεύθυνσιν. Καλεῖται πλέον ἀπὸ τὴν ἰδίαν τὴν ζωὴν νὰ πάρῃ τὴ θέσιν τῆς γιὰ νὰ στηρίξῃ τὸ λαμπρὸ οἰκοδόμημα τῆς οἰκογενειακῆς καὶ ἐθνικῆς μας εὐημερίας καὶ προόδου. Καλεῖται σ' ἕνα λαμπρὸ ἀγῶνα γενικῆς ἀναγεννήσεως. Καλεῖται νὰ ἐμπνεύσῃ τὸ περιβάλλον τῆς καὶ νὰ διδάξῃ καὶ φωτίσῃ τὰ παιδιὰ τῆς. Τὰ παιδιὰ, ποὺ ἡ ἱστορία των ἀρχίζει ἀπὸ κείνη τὴν ἰδίαν τὴν μητέρα, καὶ ὁ σεβασμὸς ποὺ τῆς ὀφείλομε πρέπει ν' ἀποτελῇ θεσμόν, ἰδιαίτερώς μάλιστα στὸν τόπον μας, ὅπου ἡ μητέρα ἀποτελεῖ κάτι παραπάνω ἀπὸ τὸ στήριγμα τῆς φυλετικῆς μας ἀκμῆς.

Ὅτι τὰ παιδιὰ κρῶθουν μέσα τους μιὰ πλούσια πολλὴς φορὲς ζωὴ, εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ ριζώματός των μέσα στὴν οἰκογένειαν.

Γι' αὐτὸ καὶ ὁ κόσμος χρωστάει στὴν οἰκογένειαν ἕνα ἀκατάβλητο θρίαμβον ἀγάπης καὶ δημιουργικῆς δυνάμεως.

Ἐτσι, λοιπὸν, σήμερα, καλεῖται πρώτη ἡ Ἑλληνίδα μητέρα νὰ ἐπιστρατεύσῃ ὅλες τῆς τὶς δυνάμεις, σωματικὰς-ψυχικὰς-πνευματικὰς, γιὰ νὰ χαρίσῃ στὰ παιδιὰ τῆς μιὰ ζωὴ ἐπιτυχημένη δημιουργικῆς, εὐτυχισμένη. Καλεῖται ἡ Ἑλληνίς — αὕτη ποὺ σ' ὅλη τὴν διαδρομὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας μετέσχε μετὰ τόση ἐπιτυχία σὲ τόσους ἀγῶνες. Καὶ ἡ ἀναγνώστριά τοῦ «Κόσμου τῆς Ἑλληνίδος» ἔχει τὸ μέρος τῆς στὸν πνευματικὸν αὐτὸν ἀγῶνα, καὶ καλεῖται νὰ συμβάλῃ τῶρα στὴν ἀναγέννησιν μιᾶς καινούργιας, φωτισμένης κοινωνίας. Καλούμεθα ὅλες ἐμεῖς ν' ἀγωνισθῶμε, νὰ παλαίψωμε γιὰ νὰ ξεριζώσωμε τὰ σάπια καὶ ἐπικίνδυνα σπέρματα ποὺ μᾶς ἄφησαν οἱ πολεμικὲς καταστάσεις καὶ ἐμψυχωμένες ἀπὸ τὴν πίστιν μας σὲ μιὰ καλύτερη ἐποχὴ, σ' ἕνα καινούργιον αὐριον, σὲ μιὰ πολιτισμένη κοινωνία, σὲ μιὰ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου, νὰ δημιουργήσωμε τὶς προϋποθέσεις ἐκείνας, μέσα ἀπὸ τὶς ὁποῖες θὰ ἐκπαιδευθῇ καὶ πάλιν μιὰ Ἑλλάδα δημιουργικῆς, εἰρηνικῆς, πνευματικῆς, μιὰ Ἑλλάδα πραγματικὰ καινούργια, ποὺ μπορεῖ νὰ φωτίσῃ καὶ νὰ διδάξῃ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ὁλόκληρὴν τὴν ἀνθρωπότητα.

NINA N. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

ΚΑΘΕ ποὺ ἡ σκέψις συντροφεύει τὶς ὥρες τῆς μονοξιάς, καὶ μετὰ μιὰ ἰδιαίτερη συγκίνησιν ἀγκαλιάζει τὰ ὄνειρα ποὺ ἀναστήθηκαν στὴ ζωὴ τῶν παιδιῶν μου, δὲν μπορῶ νὰ μὴν νοιώσω κάποιο κρυφὸ φόβον, στὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀρρώστειας τοῦ μεγάλου μου ἀγοριοῦ.

Θυμᾶμαι ἀκόμα τὸ σφίξιμον τοῦ χεριοῦ τοῦ μέσου στὸ δικό μου, τὴν ὥρα ποὺ μόνῃ ἡ σιωπὴ μᾶς καλωσῶριζε στοὺς μεγάλους διαδρόμους τοῦ νοσοκομείου... Ὁ μικρὸς Πετράκης δὲν μποροῦσε σίγουρα νὰ νοιώσῃ τὴ δική μου ἀγωνία, τὴν ἀγωνία μιᾶς μητέρας ποὺ σὲ λίγο θὰ ἐμπιστευθῇ τὸ ἀγαπημένο της ἀγόρι στὰ χέρια τῶν γιατρῶν, ποὺ ξέρεي καλὰ πῶς θὰ τὸ κάνουν νὰ πονέσῃ, καὶ θὰ σβύσουν ἐκεῖνο τὸ γέλιο ποὺ τώρα ὁμορφαινεῖ τ' ἀφρόντιστον πρόσωπό του. Στὴ σκέψιν αὕτη ὁ πόνος ἐσφίξε πιότερον τὴν καρδίαν μου... Πλάι μου εἶχα ἕνα χαρούμενον ἀγόρι ποὺ παρακολουθοῦσε μετὰ τὸ βλέμμα, τὸ βιαστικὸ πέρασμα κάποιας λευκοντυμένης ἀδελφῆς, κι ἀδιάφορα, ἀνέμελα, ἀναμετροῦσε τὰ δροσὰτα καλοβαλμένα τριαντάφυλλα στὶς ἄκρες τοῦ διαδρόμου... Δὲν τριαντάφωτον νὰ νοιάζεται γιὰ τὴν παράξενη, τὴ βαφαινώσαν νὰ νοιάζεται γιὰ τὴν παράξενη, τὴ βαφαινώσαν κείνη μυρουδιά τοῦ αἵθερα, ἀνάμικτον μετὰ φάρμακα, ποῦχε ὡστόσο μεγαλώσει τῆς δικῆς μου καρδιάς τὴν ἀγωνία...

Σὲ μιὰ στιγμὴ τὸ βλέμμα τοῦ ἀναζήτησε τὸ δικό μου... Καὶ φαίνεται πῶς δὲν μπόρεσα νὰ κρύψω ὁλότελα τὴν ταραχὴ τῆς καρδιάς μου, γιατί ἐνοιώσα γιὰ λίγο ἕνα σύννεφο ἀόριστης ἀνησυχίας νὰ σκιάζῃ τὰ μεγάλα στοχαστικά του μάτια. Ὡστόσο, κρατοῦσε στὴ μικρὴν του ἀγκαλιά μιὰ στίβον μετὰ χρωματιστὰ βιβλία κι εἰκόνες καὶ θυμᾶμαι τὸ στητό του περπάτημα σὰν τοῦ μὴνυ-

τὴν παραμικρὴ ἐγνοία ἀπ' τὸ πρόσχαρον μου-τράκι του... Ἐπειτα ἔκανε νὰ διώξῃ ἀπ' τὸ μέτωπο μιὰ τοῦφα ἀπὸ ξανθὰ μαλλιά καὶ κρυφογέλασε ἄθῶα σὰν νὰ ἀπαντοῦσε μονάχον τοῦ σὲ μιὰ κάποια κρυφὴ τοῦ σκέψιν...

— Τὰ καυμένα τὰ δί-

δυμα, πόσο πρέπει νὰ ναι λυπημένα! Αὐτὸς ἐδῶ θᾶχε τὴ μαμὰ μόνον του, καὶ θὰ τὸν εἶχαν κι ὅλες γεμίσει δῶρα καὶ βιβλία. Κι οὔτε κι οἱ ἄλλοι τοῦ οἱ φίλοι θὰ μποροῦσαν νὰ μείνουν ἔτσι ξαπλωμένοι σ' αὐτὸ τὸ ψηλὸ, τὸ μεγάλο κρεβάτι καὶ νὰ χαίρωνται ὅλη τὴ μέρα σὲ μιὰ τόσο παράξενον ὁμορφὴν περιπέτειαν.

Ξαναγέλασε εὐτυχισμένα καὶ βάλθηκε νὰ περπατᾷ περήφανα, στὸν ἀπέραντον διάδρομον.

... Τὸ μικρὸν κι ἀλέγκρον τοῦ περπάτημα, ἔμοιαζε μετὰ μιὰ χαρούμενη νότα, μέσα στὴν βαρεὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ πόνου... Δὲν ἤξερα ἂν ἔπρεπε νὰ χαίρουμαι τὴν ξεγνοιασιά του.

— Θάρρος Πετράκη, ψιθύρισα... θὰ πονέσῃς λίγο... Μὲ κύτταξε σὰν νὰ μὴν ἤθελε νὰ καταλάβῃ.

— Ναί, ναί, τὸ ἤξερε, κούνησε σοβαρὰ τὸ κεφάλαιόν του, σὰν γιὰ νὰ μὲ ἡσυχάσῃ... Θὰ πονοῦσε... Σάμπως δὲν εἶχε ὡς τώρα τόσες φορὲς κατακυλίσῃ στὰ παιχνίδια του, γρατζουνίζοντας καὶ τὰ δυὸ τοῦ γόνατα;... Ξανακούνησε σοβαρὰ τὸ κεφάλαιόν του. Τὸ ἤξερε πῶς θὰ πόνανε... Μὰ δὲν φοβόταν καθόλου... Δὲν τὸ βλεπα λοιπὸν πῶς εἶχα ἕνα μεγάλο, θαρραλέον ἀγόρι;

... Εἶχε ἀφεθῇ καλόβολον στὶς φροντίδες τῆς ἀδελφῆς καὶ τῆς δικῆς μου, κι εἶχε περάσει μιὰ γαληνεμένη νύχτα, δίχως τὸν παραμικρὸ φόβον ἢ λύπησιν... Ἡ ὥρα τῆς ἐγχειρήσεως τὸν βρῆκε νὰ ζωγραφίζῃ ἡρεμὰ στὸ ψηλὸ τοῦ κρεβάτι... Ἀκόμη θυμᾶμαι τὸ στητό του περπάτημα σὰν τοῦ μὴνυ-

σα πώς ήρθε ή ώρα... "Ο,τι και νά πής, ένας περίπατος με τὸ μακρὺ νυχτικὸ πού τοῦ φόρεσαν ήταν διασκεδαστικὸς καὶ τὸν ένθουσίαζε τόσο...

Βάλθηκα νά τοῦ θυμίζω τὰ σχετικά: Θά σέ ξαπλώσουν σ' ένα τραπέζι, θά σοῦ βάλλουνε στή μύτη κάτι πού δέν μυρίζει ώραϊα, θ' ανασαίνης βαθιά...

— Μαμά, μ' έκοψε σοβαρά, δές, ξέχασα τὸ κάσκέτο τοῦ μηχανικοῦ... καὶ μοῦ έδειξε τὸ τραίνο ποῦχε ζωγραφίσει με τόσο επιμέλεια. "Ο μηχανικός του έμενε ξεσκῶφωτος...

"Ωστόσο κοντεύαμε στὸ χειρουργεῖο... Φτάσαμε. Τὸ μικρὸ του χέρι πάλεψε λίγο άπεγνωσμένα σάν άντίκρουσε τὸ γιατρὸ ποῦχε φορέσει κι ὅλας τή μάσκα του... "Η άντίστασις πού πρόβαλλε έτσι αὐθόρμητα κείνη τή στιγμή μ' έκανε νά χάσω τὸ λιγοστὸ θάρρος πού μοῦ άπόμενε... "Ενας λυγμὸς τοῦ χαρούμενου άγοριοῦ μου, πνίγηκε στὸ κλείσιμο τῆς πόρτας.

"Ωρα άγωνίας... Κι έπειτα...

Τὸ θυμᾶμαι άκόμα τεντωμένο πάνω στὸ πελώριο κρεβάτι, με τὰ χαρακτηριστικὰ τραηγμένα, αναδίδοντας μιὰ βαρειά άποπνικτικὴ μυρουδιά αἰθέρα σέ κάθε του άνάσα... "Εσκυφα με λαχτάρα πάνω του. Τὸ βλέμμα του γλυστᾶ παίρνοντας μιὰ τρελλή έκφρασι, τὰ μάτια του μεγαλώνουν άπό φόβο, βγάζει μιὰ φωνή καὶ ξαναθυθίζεται στὸ λήθαργο.

"Υστερα άφήνει μιὰ φωνή άγωνίας... σφίγγει με δύναμι τὴν κοιλιὰ του. "Ο πόνος ξυπνᾶ πρὶν άπ' αὐτόν. Μάταια γύρεψα τὸν Πετράκη τῆς ξεγνοιασιάς. Μπροστά μου εἶχα έναν πονεμένο άνθρωπάκο πού πάλευε με φρίκης φαντάσματα. Κι ἐγὼ άδύναμη νά γλυκάνω τούτο τὸ πικραμένο παιδί πού πάσχιζε μάταια ν' άποδιώξη τὴν άγωνία ποῦχε νοιώσει.

Βαρειά, άπροσδόκητα βουβά καὶ πονεμένα πέρσαν οἱ τρεῖς μέρες πού άκολούθησαν. Σκοτεινοὶ μαυροὶ κύκλοι εἶχαν σταθῇ γύρω στὰ άθῶα μεγάλα του μάτια, τὰ μάτια πού φαίνονταν γερασμένα άπό τὸν άπρόσμενο πόνο... "Οχι, δέν πόνναγε πιά. Δέν εἶχε πυρετό. Τὸ παραλήρημα πού τὸν βασάνιζε τίς νύχτες, εἶχε πάψει. Μά ήταν κατσούφης καὶ μισοῦσε ὅλον τὸν κόσμο: τὸν γιατρὸ ποῦχε τὸ θράσος ν' άστειεύεται μαζί του καὶ νά τοῦ μιλά σάν νάταν φίλος του, τίς νοσοκόμες πού χαμογελοῦν κάθε πού τὸν βλέπουν, τοὺς φορτωμένους με δῶρα έπισκέπτες... "Εμένα, τὴν μητέρα του, πού τὸν κοροΐδεψα. Εἶχα σταθῇ άνίκανη νά τὸν λυτρώσω άπό τὴν άγωνία καὶ τὸν

πόνο κι εἶχα μείνει κι άναίσθητη σάν νά μὴν εἶχαν ὅλ' αὐτὰ καμμιὰ σημασία, σάν νά ξέραμε άπό πρὶν ὅτι θά συμβοῦν. Εἶχα συμμαχήσει με τοὺς άλλους έναντίον του. Τὰ χάδια μου ήταν άπάτες.

Τὸν εἶχα έγκαταλείψει μόνο. Γιά ποιὸ λόγο ν' άκούη ιστορίες, νά παίρνη παιχνίδια καὶ ν' άπαντᾷ σ' αὐτόν τὸν κόσμο πού δέν τὸν καταλάβαινε; Κι έμενε έτσι νά κυτᾷ άδιάφορα, κουρασμένα κι αὐτόν άκόμα τὸν πατέρα του με τὰ δίδυμα καὶ τὴν μικρότερη άδελφούλα, τὴ Σοφία, ποῦχαν γεμίσει τὸ κρεβάτι του με γλυκά καὶ δῶρα, καὶ χανάνταν τώρα στοὺς διαδρόμους πού τοὺς σκέπαζε τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας.

Καὶ τότε άθελά μου, χωρὶς νά τὸ καλονοιώσω, τὰ μάτια μου θόλωσαν καὶ τὰ δάκρυα κύλησαν με μιὰ βουβὴ εύλωττία στὸ κρεβάτι τοῦ θλιμμένου παιδιοῦ. Δέν δοκίμασε νά μ' έμποδίσῃ. "Αφῆσε νά τὸν άγκαλιάσῃ κείνη ἡ γλυκεῖά πικράδα, γιατί έννοιωσε ξαφνικά, πὼς κείνος ὁ βουβὸς πόνος πού μ' εἶχε νικήσει ήταν γι' αὐτόν, πὼς τὰ δάκρυα κείνα τοῦ ανήκαν... ήταν τῆς άγάπης μου τὸ ξεχείλισμα... Τῆς άγάπης πού πλημμύρισε ξαφνικά με χίλια δυὸ άόρατα χέρια, πού τὸν χάιδευσαν άπαλά, στὸ γαλήνιο καὶ παρήγορο φῶς τῆς καντήλας, τὸ πονεμένο βαθὺ χαμόγελο τῆς μανούλας του... Καὶ τὸ άγόρι μου έννοιωσε με μιὰς ὅλη τούτη τὴν άσύλληπτη ὁμορφιά τῆς ζωῆς ποῦχε φτάσει τόσο άθόρυβα, κείνο τὸ βράδυ, μ' ένα τῆς άγάπης δάκρυ... καὶ χαμογέλασε εύτυχισμένα... καὶ τὰ μάτια του λάμπανε άπό μιὰ άνειπίωτη γαλήνη καὶ σιγουριά... κι ένας λυγμὸς χαρᾶς ήρθε νά κλείσῃ, ὅμοια ὅπως άρχισε, τὴν πονεμένη τούτη τῆς ζωῆς παρένθεσι...

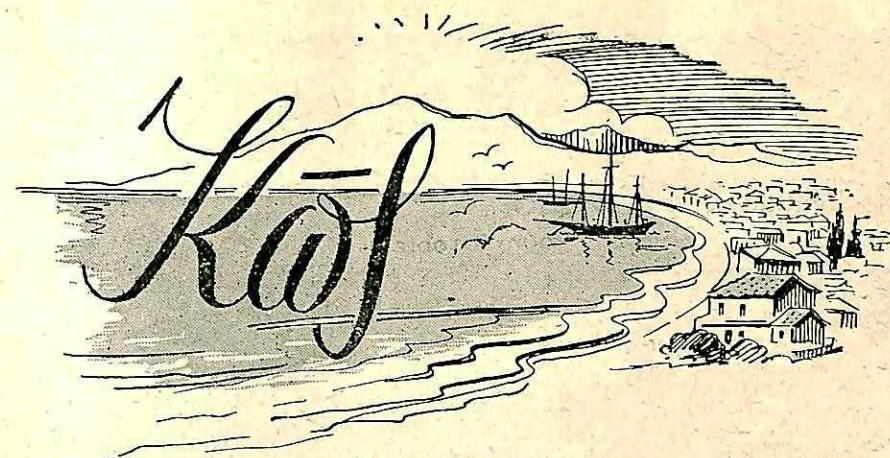
Τὸ λιγοστὸ φῶς τοῦ καντηλιοῦ φώτιζε σέ λίγο τὸ μικρὸ άγόρι πού κοιμόταν ήσυχο. "Ενα χρυσόγελο στόλισε τὴν άδύνατη μορφή του.

Τὸν εἶχα καὶ πάλι κερδίσει!

"Η νύχτα, ήμουν σίγουρη, θάφευγε γαλήνια... άθόρυβη... καὶ θάφερνε τὸ πασίχαρο φῶς τῆς χρυσῆς ήλιαχτίδας κοντά μου, τόσο κοντά μου, ὅσο ἔχω τώρα τὴν γλυκιά παρουσία τοῦ μεγάλου μου άγοριοῦ, πού παίζει άμέριμνα με τὰ δίδυμα καὶ τὴν μικρούλα Σοφία, κι εἶναι εύτυχισμένος ὅπως κι εκείνα, καὶ τρέχουν άμέσως στὸ κάλεσμά μου γιὰ νά χῶθοῦν μέσα στὴν άγκαλιά μου πού τὰ σκεπάζει ὅλα με λαχτάρα καὶ πόθο σάν νά πάσχιζῃ νά τὰ προστατέψῃ άπό κάποιον άσχημο παιχνίδι τῆς ζωῆς.

(Διασκευή)

CORINNE DYANNES

"Ομορφο, γλυκό, εἰδυλλιακό, καταπράσινο απλώνεται τὸ νησάκι τῆς Κῶ στὰ νερά τοῦ Αἰγαίου καὶ φαντάζει δελφινόμορφο, δίπλα στὴν Μ. Ἀσία στὴν εἴσοδο τοῦ κόλπου τῆς Ἀλικαρνασσού.

Οἱ κάτοικοι τοῦ κατάφυτου αὐτοῦ νησιοῦ άσχολοῦνται με τὴ γεωργία. Τὸ ἐψηλότερο βουνό του, εἶναι τὸ « Δίκαιον » ἢ « Χριστὸς ὁ Δίκαιος » ὕψους 875 μ., με κοιτάσματα μαρμάρου. Στὴν κορυφή του διακρίνεται τὸ ὁμορφο ξωκκλήσι τῆς Μεταμορφώσεως.

Τὸ Ἑλληνικώτατο αὐτὸ νησάκι πού εἶχε κατοικηθῇ άπό τὴν 2η χιλιετηρίδα π.Χ. χάρηκε τὴν αἰωνοπόδητη λευτεριά μόλις στὶς 7 Μαοτίου 1948. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἔγινε ἡ ὀριστικὴ ἐνσωμάτωσις τῆς Δωδεκανήσου με τὴν μητέρα Ἑλλάδα. Κοντὰ στὶς άλλες καταστροφές πού ἔπαθε άπό διάφορους κατακτητὲς καὶ ἐπιδρομείς, ἡ Κῶς υπέφερε καὶ άπό δυνατοὺς σεισμούς. Ἀπὸ τοὺς παλαιότερους αναφέρω τοὺς σεισμούς τοῦ 5ου καὶ τοῦ 6ου αἰῶνος μ.Χ. πού σκόρπισαν τὰ ἀρχαῖα λείψανα τῆς χώρας. "Ο νεώτερος καὶ φοβερώτερος σεισμός εἶναι τοῦ 1913 πού μαζί με τὸ κακὸ πού έκανε, προξένησε καὶ ένα μεγάλο καλὸ: Ξαναγεννήθηκε ἡ Κῶς με ὀλοκαίνουργια άντισεισμικὰ σπίτια, με δροσεροὺς κήπους, με μεγάλες πλατεῖες καὶ προπαντὸς με θαυμάσιους δρόμους πού σέ προκαλοῦν νά μάθης ποδήλατο... ὅσο ἀδέξιος καὶ αν εἶσαι.

Πολλὲς συζητήσεις ἔχουν γίνεῖ γιὰ τὴν προέλευσι τοῦ ὀνόματος « Κῶς ». Πολλοὶ λένε ὅτι παράγεται άπό τὴν Κερικὴ λέξι κοῖον = πρόσβατο, άλλοι άπό τὴν ἀρχαία λέξι κῶς = εἰρκτή. Πιθανώτερον φαίνεται ἡ καταγωγή τῆς λέξεως κῶς άπό τὴν συνώνυμη λέξι πὸν σημαίνει καρκίνος (καβούρι) γιατί σέ

ἀρχαῖα νομίσματα τοῦ νησιοῦ ὑπάρχει ἡ ἀπεικόνισις τοῦ καρκίνου.

Τὸ σημερινὸ πάντως σύμβολό της εἶναι δύο φῖδια ἐλισσόμενα γύρω άπό ένα κλαδί ἀμπέλου. Οἱ κάτοικοι φιλοτεχνοῦν ὠραιότατα κοσμήματα με τὸ διακοσμητικώτατο αὐτὸ σύμβολο καὶ τὰ πουλοῦν σέ χαμηλὴ τιμή.

"Η Κῶς ἔχει μεγαλύτερη σημασία άπό ὅλα τὰ Δωδεκάνησα — άκόμα καὶ άπό τὴν Ρόδο — γιατί εἶναι ἡ πατρίδα τοῦ Ἱπποκράτη. Γεννήθηκε ἐδῶ τὸ 460 π.Χ. καὶ πέθανε στὴ Λάρισα σέ ἡλικία 104 ἐτῶν. Ἐφθασε ὡς τὴν Ρωσία καὶ τὴν Αἴγυπτο, πρᾶγμα δυσκολώτατο καὶ σπανιώτατο γιὰ τὴν ἐποχὴ εκείνη. "Ο Ἱπποκράτης, ἰδιαίτερα άσχολήθηκε με τὴν διαιτολογία καὶ τὴν ὑδροθεραπεία. Λέγεται ὅτι αὐτὸς ἐφύτρεψε τὸν πλάτανο πού ζῇ μέχρι σήμερα καὶ ἔχει περιφέρεια κορμοῦ 9 μ., ὕψος 30 μ. καὶ οἱ κλάδοι του ἔχουν μῆκος 10 μ. Εἶναι τὸ ἀρχαιότερο καὶ ιστορικώτερο δένδρο

τῆς Εὐρώπης· στὴ σκιά του ὁ Ἱπποκράτης ἔγραψε τὴν Ιατρικὴν του. Οἱ κάτοικοι τὸν ἔχουν περιτριγυρίσει με ένα ὠραιότατο παρκάκι άπό ἡβίσκους πού μοιάζει με μιὰ δασὶ δίπλα στὸ λιμάνι, καὶ τὸν δείχνουν με δικαιολογημένη ὑπερηφάνεια.

Κάτω άπό τὴ σκιά τοῦ ἰδιοῦ αὐτοῦ δένδρου, ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος ἐδίδαξε τὴ μόνη ἀληθινὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ. "Ο σπόρος του, ἔπесε σέ ἀγαθὴ γῇ καὶ ἔκαρποφόρησε. Εὐλαβέστατοι οἱ κάτοικοι ἔκτισαν πολλὲς ἐκκλησίες άπό τίς ὁποῖες σώζονται ἐπὶ « βασιλικές ».

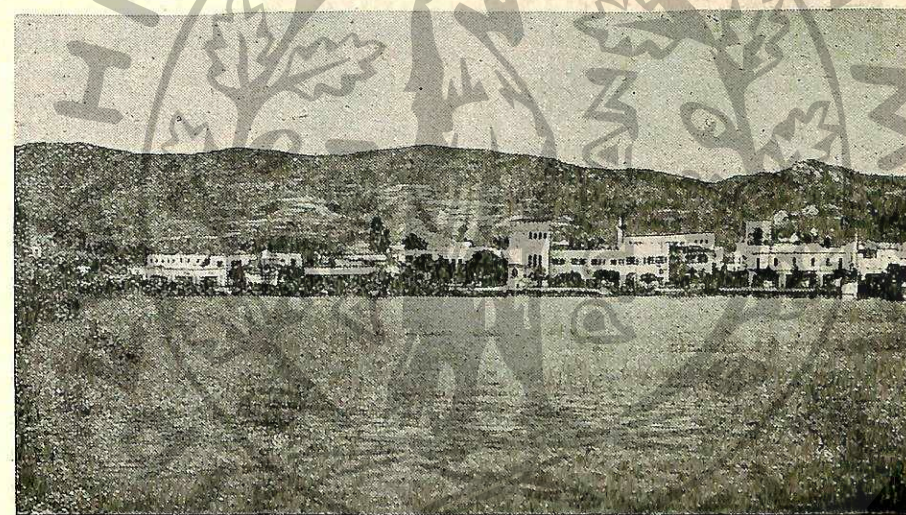
Στὴν Κῶ ἔμεινε ένα διάστημα ἡ δσία Ξένη. Ἐδῶ ἐπίσης, ὁ δσιος Χριστόδουλος ἔκτισε τὸ πρῶτο του μοναστήρι, πρὶν τοῦ δοθῇ ἡ Πάμμος άπό τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξιο Κομνηνόν.

Κομμάτι τῆς Ἑλλάδος ἡ Κῶς συμμερίζεται τὴν τύχη της καὶ τὴν μυθολογία της. Οἱ τοπικοὶ μῦθοι λένε ὅτι ὁ Ἡρακλῆς με τοὺς συντρόφους του ἐπιστρέφοντας άπό τὴν λαφυραγωγία τῆς Τροίας ἐπετέθη έναντίον τῶν παλαιῶν κατοίκων τῆς νήσου καὶ τοὺς ἐνίκησε.

"Αρα καὶ ἐδῶ ὅπως καὶ στὴν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα οἱ Δωριεῖς γύρω στὸν 10ο αἰῶνα π.Χ. ἐπεβλήθησαν στοὺς ἀρχαιότερους Ἀχαιοὺς.

Στοὺς κλασσικοὺς χρόνους ἡ Κῶς ἀποτελεῖ μέρος τῆς « Ἀθηναϊκῆς Συμπολιτείας » καὶ κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸ πόλεμο παίρνει μέρος στὸ πλευρὸ τῶν Ἀθηναίων.

Τὸν 4ο αἰῶνα π.Χ. παρουσιάζεται αὐθρόδ δημοκρατικὸ κράτος πού συμπαθεῖ τὴν Αἴγυπτο. Ἀζυμάζει μάλιστα ἡ κατεργασία τῆς μεταξῆς

Τὸ λιμάνι τῆς Κῶ.

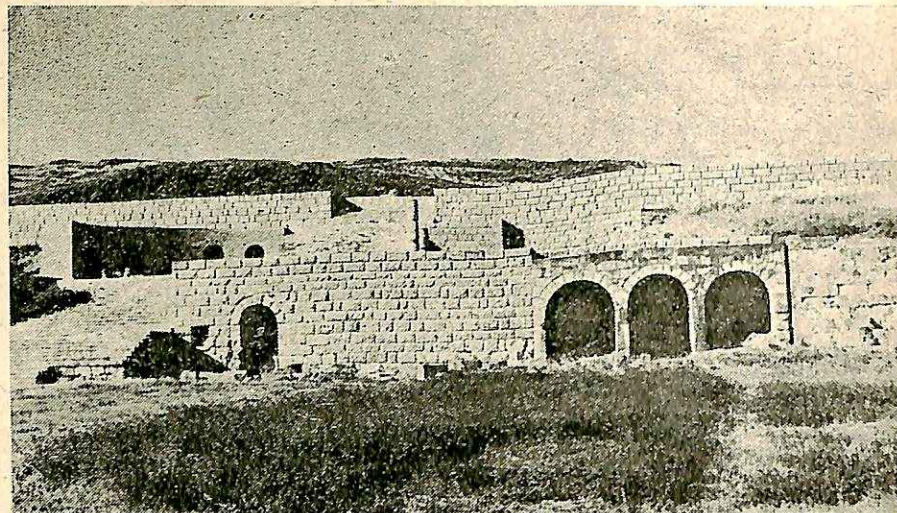
καὶ τὰ ἐλαφρὰ «Κῶα» ὑφάσματα εἶναι ξακουστά σὲ ὅλη τὴ Ρωμαϊκὴ ἐπικράτεια.

Οἱ Πτολεμαῖοι ἀγαποῦν πολὺ τὴν Κῶ, κτίζουσιν ὠραῖα παλάτια καὶ συνηθίζουν νὰ περνοῦν τὰ καλοκαίρια τους στὴν θελικτικὴ της παραλία.

Γύρω στὰ 30 π.Χ., συμμερίστηκε τὴν τύχη τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὑποτάχθηκε τοὺς Ρωμαίους.

Μὲ τὸν χωρισμὸ τοῦ Κράτους ἡ Κῶς ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία καὶ ἀπέτελεσε μέρος τοῦ «θέματος Αἰγαίου». Ἡ φοβερὴ μάστιγα τῶν Σταυροφορῶν ἔπεσε ἐπάνω της καὶ τὸ 1204 κυριεύεται πρῶτα ἀπὸ τοὺς Ἑνετούς, καὶ ὕστερα ἀπὸ τοὺς ἰππότες τοῦ τάγματος τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου καὶ μένει 209 χρόνια στὴν κατοχὴ τους.

Στὰ 1523 πέφτει στὴν Τούρκικη κυριαρχία πὺν ἔμελλε νὰ εἶναι μακρότερη καὶ σκληρότερη ἀπὸ ὅλες. Πολλὲς ἀντιστάσεις ἔγιναν ἀλλὰ πνίγηκαν στὸ αἷμα. Τὸ γλυκοχάραμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀπελευθερώσεως ἄρχισε πολὺ νὰ ξεμερώσει γιὰ τὰ

* Ἀσκληπιεῖον.

σκληραωμένα Δωδεκάνησα. Οἱ Τούρκοι ἔμειναν ἐκεῖ ὡς τὸν Μάϊον τοῦ 1912 πὺν ἦρθε ὁ Ἰταλικὸς στρατός. Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1943 ἀποβιβάζονται οἱ Γερμανοί. Τὸ 1945 ἡ Δωδεκάνησος κρατεῖται ἀπὸ τοὺς Ἀγ-

γλους γιὰ νὰ δοθῇ στὴν μητέρα Ἑλλάδα μόλις στὶς 7 Μαρτίου 1948.

Ὅλες οἱ ἐποχὲς ἔχουν ἀφήσει τὰ ἴχνη τους στὴν Κῶ γι' αὐτὸ πολλὰ καὶ ποικίλα εἶναι τὰ ἀρχαιολογικὰ της λείψανα. Τούρκικα τζαμιά μὲ μιναρέδες στέκουν πλάι-πλάι μὲ χριστιανικὲς ἐκκλησίες καὶ μεσαιωνικὰ παλάτια μὲ τὰ οἰκόσημά τους, ἢ δίπλα στοὺς ἀρχαίους βωμούς.

Καὶ ἴσως γι' αὐτὰ καὶ μόνον θὰ ἄξιζε νὰ πάσῃ κανεὶς τὸ βαπόρι ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ καὶ σὲ 14 ὥρες νὰ βρεθῇ στὸ γοητευτικώτατο νησάκι. Ὁ Γερμανὸς Herzog καὶ οἱ Ἴταλοι Morricone καὶ Laurenzi ἀνέσκαψαν καὶ διετήρησαν αὐτοὺς τοὺς ἀνεκτίμητους θησαυρούς. Θὰ πε-

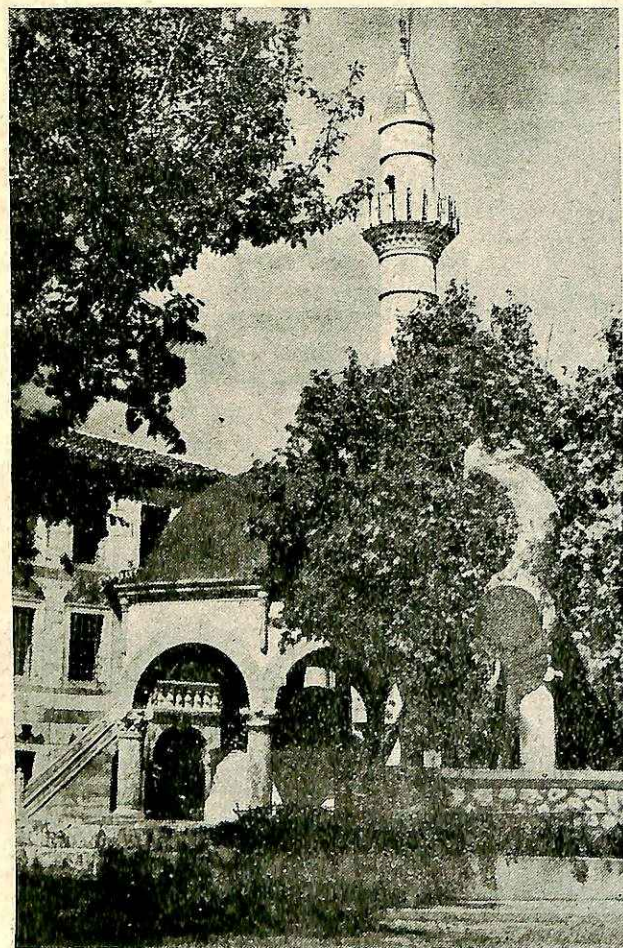
ριορισθῶ νὰ ἀναφέρω μόνον μερικὰ ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα εὐρήματα τῆς Κῶ.

Στὸ κέντρον ἀκριβῶς, στὴν πρωτεύουσα, πλάι στὸ Μουσεῖο διακρίνομε: Ἐνα ἱερὸ ἀφιερωμένον στὸν Ἡρακλῆ, ἐλληνιστικῆς περιόδου (3ος π.Χ. αἰών). Ἐχει δύο ψηφιδωτά. Τὸ ἓνα παριστᾷ ψαρά, τὸ ἄλλο τὸν Ὀρφέα τριγυρισμένο ἀπὸ ζῶα καὶ τὸ συμπόσιο τοῦ Ἡρακλῆ.

Ἡ στοὰ πὺν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐννέα δωμάτια εἶναι ἀκουμπισμένη στὸν τοῖχο. Εἶναι τῆς ἰδίας ἐποχῆς μὲ τὸ ἱερὸ καὶ ἦταν γεμάτη ἀπὸ ἀγάλματα καὶ ρωμαϊκοὺς λύχνους. Καὶ ἀκόμη τῇ Βασιλικῇ τῆς Διμένους, ἴσως τοῦ Ἀγ. Γεωργίου. Ἀνήκει στὸν 4ο - 5ο μ.Χ. αἰῶνα. Ἐχει ὠραῖα κανονικὰ μαρμαροθετήματα καὶ ἓνα Βαπτιστήριον μὲ λουτήρα σὲ σχῆμα σταυροῦ. Πολλὰ ὕλινά τοῦ νασὺ ἐχρησίμευσαν γιὰ τὸ κτίσιμο τοῦ γειτονικοῦ τζαμιοῦ τῆς Λέτζιας.

Ἀφήνομε τὸ κέντρο τῆς πόλεως καὶ προχωροῦμε λίγο πὺν ἔξω, πρὸς τὸ δυτικὸ τμήμα, ὅπου ἦρθε στὸ φῶς δλόκληρη ἀρχαία πόλις. Πλακοστρωμένοι δρόμοι τὴν κόβουν σὲ ἴσα μέρη.

Σῶζεται τὸ Γυναστήριον τοῦ 2ου π.Χ. αἰῶνος. Εἶχε 81 κολόνες ἀπὸ ὠραῖο ντόπιο μάρμαρον· σήμε-ρα ὑπάρχουν μόνον οἱ 17 καὶ ἔχουν γιὰ σῆμα λεοντοκεφαλές. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ τὸ μεγαλύτερον ψηφιδωτὸ τῆς Κῶ. Παριστᾷ μάχες μὲ ταύρους, ἄρκτους καὶ ἀγριογούρουνα καὶ πὺν πέρα εἰκονίζεται ἡ κρίσις τοῦ Πάριδος, διακρίνονται μάλιστα ὁ Ἀπόλλων καὶ οἱ Μοῦσες.

* Ὁ Πλάτανος τοῦ Ἱπποκράτους.

Η ΔΙΑΙΣΘΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ

Μὲ τὸ νὰ δίδῃ πολὺ περισσότερον συναίσθημα ἀπὸ τὸν ἄνδρα, εἰς ὅ,τι ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ζωὴν καὶ νὰ διέπεται ἀπὸ τὸν ἑτεροκεντρισμὸν της, ἡ γυναῖκα ἔχει ἑξαιρετικὰ ἀνεπτυγμένην τὴν παρατηρητικότητά καὶ τὴν σύλληψιν τῆς λεπτομερείας. Αἱ ἱκανότητες δὲ αὗται ἀποτελοῦν τὰς κεραίας τῆς τόσον χαρακτηριστικῆς γυναικείας διαίσθησεως. Δὲν θὰ ἦτο ποτὲ δυνατόν νὰ θέσῃ ἡ γυναῖκα τὸ κέντρον τῶν αἰσθημάτων της ἐπὶ ἀντικειμένων ἑκτὸς ἑαυτῆς, ἐὰν δὲν ἦτο προικισμένη μὲ τὴν δυνατότητα νὰ γνωρίζῃ ταχύτατα τὸ ἀντικείμενον αὐτό, νὰ ὑπαισθεύχεται διὰ μιᾶς μέσα εἰς τὴν πραγματικότητα τῆς ἐσωτερικῆς του ὕψης. Ὁ συνδυασμὸς τοῦ συναισθηματικοῦ πλούτου καὶ τῆς ζωηρᾶς φαντασίας, τῆς ὑποκειμενικότητος καὶ τῆς ἐσωτέρας ἀντιλήψεως, αὐτοαναλύσεως καὶ αὐτοπαρατηρητικότητος (διότι, μολονότι ἔστραμμένη πρὸς τὴν σύλληψιν τοῦ ἔξω αὐτῆς κόσμου, ἡ διαίσθησίς της πηγάζει ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ εἶναι της· μήπως ἄρα γε ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ «αἰωνίου ὑποσυνειδήτου»;) τῆς δίδουν τὴν κατανόησιν τῆς διαθέσεως τοῦ ἄλλου. Περίεργος ἰδιότης ἡ διαίσθησις, πού, χωρὶς τὴν βοήθειαν τῆς συνειδητῆς σκέψεως πάντοτε, συλλαμβάνει μολαταῦτα τὴν πραγματικότητα.

Εἰς τὴν ἀνδροποιημένην ἐποχὴν μας, ὡς μία ἀπὸ τὰς μυρίας ἀπορροίας τοῦ ὀρθολογισμοῦ, ἡ διανόησις, ἡ

* Τὸ παρὸν ἄρθρον ἀποτελεῖ τμήμα γενικωτέρας μελέτης ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ γυναῖκα καὶ ὁ ψυχικὸς της κόσμος», ἡ ὁποία κυκλοφορεῖ κατ' αὐτὰς εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἰνστιτούτου Ἱατρικῆς Ψυχολογίας καὶ Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς.

Στὸ Νότιο τμήμα τοῦ δρόμου προβάλλει ἀναστηλωμένο τὸ Νυμφαῖον, βεσπασιανῆς τοῦ 3ου μ.Χ. αἰῶνα. Ἀριστοτέλεια ἀρχιτεκτονικὴ μὲ ἐσωτερικὴ αὐλὴ περιτριγυρισμένη ἀπὸ λευκοὺς κίονες. Τὸ κοσμοῦσαν συντριβάνια, ψηφιδωτὰ καὶ ἀγάλματα νυμφῶν.

Ἀλλὰ τὸ διαμάντι τῆς Κῶ εἶναι ἡ ἀναστηλωμένη Ρωμαϊκὴ ἔπαυλις (casa Romana) τῶν ἀρχῶν τοῦ 3ου μ.Χ. αἰῶνα. Θυμίζει Πομπηία-νὴ οἰκία. Ἐχει 23 δωμάτια καὶ 3 ἄτρια (ἐσωτερικὲς αὐλές) μὲ κίονες γύρω-γύρω καὶ μὲ μία δεξαμενὴ στὴ μέση. Τὰ πατώματά της κοσμοῦνται μὲ θανυμάσια ψηφιδωτά. Τὰ ζωηρόχρωμα ψηφιδωτὰ μὲ τὶς λεοπαρδάλες καὶ τὰ λεοντάρια ψήφιδωτὰ πὺν παριστᾷ «θαλασσίαν ζωὴν». Καὶ τὸ ἐμπειρότερον μάτι

συλλογιστικὴ ἱκανότης, ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ λογικὴ, μὲ τὰς ὁποίας ὁ ἄνδρας μαντεύει τὴν ζωὴν, ἀπώθησαν τὸ αἶσθημα καὶ τὴν διαίσθησιν, ἱκανότητας μὲ τὰς ὁποίας ἡ γυναῖκα τὴν συλλαμβάνει, κυριολεκτικῶς «τὴν ἀρπάζει». Συμφώνως πρὸς τὰς εἰδικὰς ἐρεῖνας φαίνεται ὅτι εἰς τὴν διαίσθησιν λαμβάνει χώραν ἓνας ταχύτατος συλλογισμὸς, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ συνειρμοῦ καὶ τῆς συντήξεως σκέψεων, ἰδεῶν, αἰσθημάτων, ἐπιθυμιῶν καὶ ἐνεργημάτων, κατόπιν μιᾶς στιγμιαίας προβολῆς τοῦ ψυχικοῦ καὶ πνευματικοῦ δυναμικοῦ εἰς τὸ μέλλον. Ὅχι σπανίως ὁμως λείπουν ἀκόμη καὶ αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα βοηθήματα, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν συνειδητὴν ἀντίληψιν. Σημειωτέον ὅτι ἡ σύνθεσις ἰδεῶν εἶναι ἑξαιρετικὰ ἀνεπτυγμένη εἰς τὴν γυναῖκα.

Ἡ γυναικεία διαίσθησις ἀναλογεῖ πρὸς τὸν ἐπαγωγικὸν συλλογισμόν τοῦ ἀνδρός, χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι ὁ ἄνδρας στερεῖται παντελῶς διαισθήσεως. Ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες, γράφει ὁ Carrel, εἶναι προικισμένοι μὲ διαίσθησιν. Γνωρίζουν χωρὶς συλλογισμόν, δίχως ἀνάλυσιν, ὅ,τι τοὺς ἐνδιαφέρει νὰ γνωρίζουν. Ἀκόμη ἡ διαίσθησις ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς βάσεις τῆς εὐφυΐας, εἰς τὸν ἄνδρα ὅσον καὶ εἰς τὴν γυναῖκα. Ἀλλὰ, κατὰ τὴν G. Lombroso, ἡ διαίσθησις τοῦ ἀνδρός εἶναι διανοητικὴ καὶ ἐκουσία, περιορίζεται εἰς τὸ πεδίον τῶν σπουδῶν του, τοῦ ἐπαγγέλματός του, τῶν ἀπασχολήσεών του, δηλ. ὅσων πραγμάτων τὸν ἐνδιαφέρουν. «Ἡ διαίσθησις εἰς τὸν ἄνδρα εἶναι μία κλειστὴ διώρυξ πὺν ἡ λογικὴ καὶ τὸ συμφέρον κρατοῦν τὰ κλειδιά

δυσκολεύεται νὰ διακρίνῃ ὅτι ὁ κέφαλος ἡ ὁ ἀσιακὸς εἶναι φτιαγμένα ἀπὸ πετραδάκια. Οἱ διαφορὲς σκιεὲς καὶ τὰ χρώματα μόνον μὲ πινελιὰς μποροῦν νὰ συγκριθοῦν σὲ λεπτότητα. Ὁμολογουμένως στὸ εἶδος του εἶναι τὸ τελειότερον ἔργον πὺν βγήκε ἀπὸ ἀνθρώπινα χεῖρα.

Ἐνα τέταρτον ἀπόστασι ἀπὸ τὴν πόλιν βρίσκεται τὸ «Ἀσκληπιεῖον», ἱερὸς χώρος καὶ θεραπευτήριον συγχρόνως. Ἐδῶ ἀσκοῦσαν τὴν ἑδροθεραπείαν τοῦ Ἱπποκράτη χρησιμοποιοῦντας τὰ νερά τοῦ «Κοκκινό-νερου».

Τὸ Ἀσκληπιεῖον ἑκτὸς ἀπὸ τὰ Προπύλαιά του, ἔχει 3 ἄλλεπάλληλα ἐπίπεδα, πρῶτον πὺν δείχνει τὴν Ἀσιατικὴν ἐπίδρασιν. Τὸ πρῶτον ἐπίπεδον ἦταν τὸ θεραπευτήριον καὶ εἶχε στὸ μὲν δωμάτιον γιὰ ξενῶνα. Μεγαλοπρεπὲς σκάλα ὁδηγεῖ στὸ δεύ-

τερον ἐπίπεδον, ἀφιερωμένον στὴ λατρεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Σῶζονται οἱ κατοικίαι τῶν ἱερέων καὶ τὰ ὑπόγεια πὺν μέσα τοὺς ἔτρεχε τὸ ἱερὸν ὕδωρ. Στὸ τρίτον ἐπίπεδον μὲ τὴν πανοραμικὴν θέαν σῶζεται ὁ μέγας ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἐπιβλητικώτατος, περιβάλλεται ἀπὸ κιονοστοιχία. Εἶναι δωρικὸν οὐθμοῦ καὶ ἀνήκει στὸ 2ο π.Χ. αἰῶνα. Ἡ ἱερότης τοῦ χώρου τονίζεται περισσότερο ἀπὸ τὸ «ἱερὸν ἄλσος» πὺν περιβάλλει τὸ Ἀσκληπιεῖον. Ἦταν ἀφιερωμένον στὴ λατρεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἀκόμη καὶ σήμερον οἱ ἐπισκέπτες δείχνουν εὐλάβεια γιὰ τὰ δένδρα τοῦ «ἱεροῦ τεμένους».

Νὰ γιατί τὸ γραφικὸν τοῦτο νησί, ἓνας ἀπὸ τοὺς πολυτιμώτερονς θησαυροὺς μας καὶ τὰ σημαντικώτερα θέρετρό μας, μαγεύει τόσο τὸν ἐπισκέπτη καὶ τὸν τραβᾷ κοντὰ του.

ΑἶΝΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

της»². Ίσως, πράγματι, να συμβαίνει έτσι· δεν είναι δυνατόν όμως να αρνηθώμεν ότι εις πολλούς άνδρας, ιδίως εις όσους είναι καλλιτεχνικά προικισμένοι ή εις εκείνους οι όποιοι κλίνουν προς την κατανόησιν των συνανθρώπων των, ή ευαισθησία και ή διαισθήσις των περικλείει ένα ισχυροτάτον συστατικόν της Αnima. Δηλ. με άλλους λόγους ή Anima δεν έχει απωθηθῇ αλλά δίδει τόν τόνον της, δλιγώτερον ή περισσότερον, εις την προσωπικότητα. Εις την γυναίκα όμως ή έκτη αυτή αίσθησις είναι από αυτήν ταύτην την φυσικήν υπόστασιν της άνοικτη διά να δέχεται τόν κόσμον της χαράς και της λύπης που την περιβάλλει και φθάνουσα κατ' ευθείαν εις τόν σκοπόν της, εγγίζει διά μιᾶς την πραγματικότητα. Κατά την ψυχολόγον Helen Deutsch πιθανόν ένα μέρος της βαθύτατα γυναικείας ιδιότητος της διαισθήσεως είναι ή υπολειμματική μορφή του τόσον ισχυροῦ μητρικοῦ ενστίκτου όπως ήτο εις την πρωτόγονόν του άρχήν³. Καί μόνον εις γυναίκας όπου κυριαρχεί ο Anima και αναπτύσσεται ορθολογισμός και προκαταλήψεις, ή πάλιν όπου ή Anima έχει ξεπέσει εις την υποδούλωσιν της σκλάβας ή την φρενίτιδα της βακχίδος, ή διαισθησις — καθώς έννοείται και όσαι άλλαι θετικαί αξίαι της Anima — χάνει την διαύγειαν και χρησιμότητά της. Η γυναίκα που δεν έχει διαισθησιν, γράφει ή G. Lombroso, δεν έχει έξυπνάδα. Αυτό που ή γυναίκα δεν καταλαβαίνει από διαισθησιν δεν θα τό καταλάβῃ ποτέ⁴.

Η διαισθησις δίδει εις την γυναίκα την έμφυτόν της αίσθησιν των αναλογιών και της άρμονίας, την φιλοκαλίαν και την καλλιτεχνικήν αίσθητικήν της διά την διακόσμησιν του σπιτιού της, καθώς και την άκατανίκητον τάσιν της προς τό συγκεκριμένον, τό χρήσιμον, τό έξυπηρετικόν. Η διαισθησις της δίδει, συγχρόνως με την ασύγκριτόν της ικανότητα προσαρμογῆς εις τας πλέον ποικίλας περιστάσεις, και την πλουσίαν φαντασίαν της οποίας τας πτήσεις περιφρουροῦν ή αίσθησις των αναλογιών και του συγκεκριμένου, αλλά ή όποία όταν μείνῃ άκανόνιστος και άνεξέλεγκτος, ήμπορεί να κατάρχη εις πραγματικήν ψυχασθένειαν⁵. Η διαισθησις δίδει ταχύτατα την έξήγησιν των γεγονότων· πολύ συχνά ή έξήγησις αυτή είναι άκριβής, αλλά πολλάκις και μονόπλευρος και μεροληπτική. Η γυναίκα ή όποία στηρίζεται επί της διαισθήσεως και μόνον, δεν βλέπει παρά την πλευράν την φωτισμένην από την διαισθησιν, πλευράν ή όποία λαμβάνει δι' αυτήν σημασίαν κεφαλαιώδη,

γίνεται μοναδική, έξ ου και ή ροπή της να την επιβάλλῃ πάση θυσία.

Κάτι, που και κατά την Lombroso, έχει απ' ευθείας σχέσιν με την γυναικείαν διαισθησιν, είναι ή γυναικεία δραστηριότης: Η τελευταία άποτελεῖ μίαν άκουσίαν και κατά κάποιον τρόπον αυτόματον άπόκρισιν της διαισθήσεως και της φαντασίας εις μίαν άμεσον συγκίνησιν· άποτελεῖ την φυσικήν συνέπειάν της⁶. Καί δεν είναι διόλου σπάνιον να βλέπωμεν γυναίκας μετρίας ευφυΐας, άμορφώτους, άπηλλαγμένas από διανοητικάς φιλοδοξίας, που με τό να αφήνονται να καθοδηγηθοῦν από τό ένστικτόν των και την καλήν των άγωγήν, χωρίς πολλούς στοχασμούς και θεωρίας, να επιτυγχάνουν πολύ καλύτερον εις την ζωήν, από άλλας δῆθεν μορφωμένας που ζητοῦν να εφαρμόσουν την θεωρίαν των κατά τόν άνδρικόν τρόπον. Άλλά ή γυναικεία διαισθησις ως τό ιδιαίτερον όργανον του γυναικείου πνεύματος δεν ύπηρετεῖ μόνον εις τό πρακτικόν πεδίον αλλά και εις τό θεωρητικόν.

Όχι σπανίως, ή μεγάλη διαισθησις είναι ο λόγος που έμποδίζει τό γυναικεῖον φύλον να σκέπτεται και να όμιλῇ με την άνδρικήν σαφήνειαν. Η διαισθησις δεν είναι ένας συλλογισμός εις τόν όποιον αἱ ιδέαι συμπεραίνονται και άκολουθοῦνται λογικώς ή μία από την άλλην. Καθώς άποτελοῦν μίαν έμπνευσιν, μίαν λάμψιν, πολύ δύσκολον είναι να συνδεθοῦν δι' ένδς λογικοῦ εἰρμού πάντοτε και, συνεπώς, να άποδοθοῦν όμοίως. Ακόμη, είναι και κάτι άλλο. Η διαισθησις της επιτρέπει εις την γυναίκα ν' αντιλαμβάνεται εύκόλως, διά τοῦτο δεν ήμπορεί να δικαιολογήσῃ την άνάγκην της σαφηνείας, έφ' όσον εκείνη δεν έχει άνάγκην, διά να έννοῇ, τοιαύτης προσπάθειας. Η διαισθητική της ικανότης επιτρέπει ακόμη εις την γυναίκα, να έχῃ γνώσεις χωρίς να έχῃ συστηματικώς μάθει επί του αντικειμένου· άν ο άνδρας διδαχῇ κάτι, θα τό μάθῃ καλύτερα από αυτήν. αλλά εις την γυναίκα άνήκει κατά κύριον λόγον τό χάρισμα να ήμπορῇ να κάμῃ πολλά πράγματα χωρίς να τά έχῃ κατ' ούσίαν διδαχῇ⁷.

Έν τούτοις, παρ' όλα τα άρθαστα πλεονεκτήματα που ή διαισθησις χαρίζει εις την γυναίκα, δεν είναι διόλου σπάνιον να βλέπωμεν να την ώπῃ προς την άβεβαιότητα και την άναποφασιστικότητα. Διά τοῦτο θα πρέπῃ και ή άγωγή της νέας, αλλά και της γυναικός έν γένει, να λάβῃ ολόκληρον τό θέμα τοῦτο ύπ' όψιν και να της παράσχῃ την κατάλληλον διαφώτισιν.

ΑΡ. Α. ΑΣΠΙΩΤΗΣ
Ψυχίατρος

1. A. Carrel: «L'homme cet inconnu», Paris 1935, σ. 143.

2. G. Lombroso: «L'ame de la femme», Paris 1952, σ. 132.

3. Helen Deutsch: «Psychology of Women», vol II, London 1947, σ. 13.

4. G. Lombroso: ένθ' άνωτ. σ. 264.

5. Maurice Donnay, Dr. Pierre Merle, etc.: «La Femme et sa mission» σ. 35.

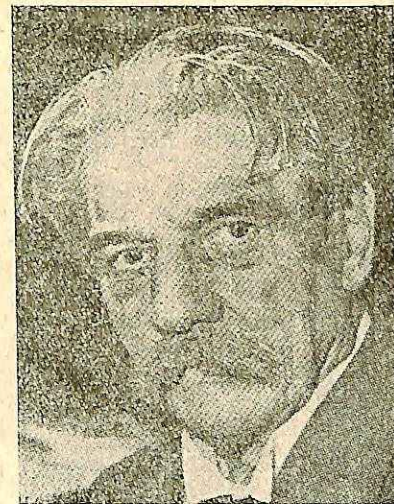
6. G. Lombroso, ένθ' άνωτ., σ. 199.

7. G. Lombroso, ένθ' άνωτ., σ. 301.

«ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΠΑΡΘΕΝΟ ΔΑΣΟΣ»

ΑΛΜΠΕΡΤ ΣΒΑΪΤΣΕΡ

Ο άκούραστος κοινωνικός
εργάτης που μόλις προ ήμε-

ρων τιμήθηκε με τό βρα-
βείο Nobel της Ειρήνης.

Ο Αλμπερτ Σβάϊτσερ είναι μιά από τις διεθνείς προσωπικότητες της εποχής μας. Γεννήθηκε στις 14 Ιανουαρίου του 1875 στην Kayserberg (Haut-Rhin) και μεγάλωσε σ' ένα χωριουδάκι των Βοσγίων. Η καριέρα που στην άρχή της ζωής του χάραξε ήταν σαφής: Θεολογία και μουσική. Ήδη στα 30 του χρόνια ήταν καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου και διάσημος συγγραφέας. Μαθητής του Ch. M. Widor, έπαιξε περίφημο έκκλησιαστικό όργανο και είχε δημοσιεύσει μιά μελέτη πάνω στην έρμηνεία των έργων του Ιωάννου-Σεβαστιανού Μπάχ, που χαρακτηρίστηκε σαν αυθεντία, 50 χρόνια μετά την έκδοσί του. Ξαφνικά σέ ηλικία 30 ετών, εγκαταλείπει τα πάντα και άρ-χίζει να μελετά ιατρική, με μοναδικό σκοπό του να άφιερωθῇ γιά την υπόλοιπη ζωή του, στους νέγρους της Αφρικής. Τό 1913 ιδρύει στην Lambarene τό περίωνυμο Νοσοκομείο του γιά τους ιθαγενείς και μένει στην Αφρική ως τό 1917. Τό 1924 μπόρεσε να ξαναπάρῃ την διεύθυνσιν του Νοσοκο-

ΜΟΙΑΖΟΥΜΕ με τόν πλούσιο της παραβολῆς που δεν άφηγε την καρδιά του να μιλήσῃ γιά τόν φτωχό Λάζαρο λέει ο Αλμπερτ Σβάϊτσερ.

Και τό λέει αυτό σχετικά με τούς μαύρους αδελφούς μας. Οι πλούσιοι είμαστε εμείς οι Ευρωπαίοι· έχομε στή διάθεσί μας όλη την πρόοδο της επιστήμης. Οι φτωχοί είναι εκείνοι, οι χρωματιστοί άνθρωποι. Ζούν μέσα στην άρρώστεια και τόν πόνο χωρίς καμμία βοήθεια. Εμείς οι μεγάλοι άδελφοί — ως τώρα τοῦλάχιστον θεοί. Εμείς ή αντίληψις των σχέσεων ανάμεσα σέ χρωματή ήταν ή αντίληψις των σχέσεων ανάμεσα σέ χρωματιστούς και λευκούς — έχομε την υποχρέωσι να βοηθήσουμε και ν' αντισταθμίσουμε τό κακό που έγινε από τούς λευκούς: τό δουλεμπόριο, τις άρρώστειες, τό κονιάκ.

Οι άνάγκες είναι μεγάλες, τά προβλήματα τεράστια και οι εύθυνες πέφτουν σέ μᾶς και στόν πολιτισμό μας. Δεν είμαστε ελεύθεροι να διαλέξουμε. Οφείλουμε τό καλό όλοι εμείς που έχομε υποφέρει από κάποιον πόνο. Όσοι σώθηκαν από μιά βαρεία άρρώστεια ή τό θάνατο, όσων άγαπημένα πρόσωπα γλύτωσαν από τόν τάφο ή πέθαναν χωρίς τούς φριχτούς πόνους, πρέπει να βοηθήσουν. Να βοηθήσουν όλους εκείνους που άσθάνεται υποφέρουν, σφαδάζουν και πεθαίνουν χωρίς τό εύεργετικό άναισθητικό, τό νυστέρι ή τό γιαιτρό.

Ο Αλμπερτ Σβάϊτσερ καθηγητής του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου, συγγραφέας και διάσημος έκτελεστής έργων του Bach, σέ ηλικία τριάντα ετών, συγκινημένος από διηγήσεις ιεραποστόλων της Αφρικής, αίσθάνεται την υποχρέωσι να κάνῃ κι αυτός κάτι γιά την άνακού-

φισι της φυσικής μιζέριας των κατοίκων. Δεν διστάζει ύπακούοντας στην κλήσι του αυτή να εγκαταλείψῃ φήμη και καριέρα και να ακολουθήσῃ μαθήματα ιατρικής ενώ ή γυναίκα του παίρνει μαθήματα άδελφῆς.

Τό 1913 παίρνει τό δίπλωμά του. Τα χρήματα από κονσέρτα και βιβλία του, στο έργον του Sebastian Bach σχηματίζουν τά πρώτα του κεφάλαια. Διάφοροι φίλοι από την Αλσατία, Έλβετία, Γαλλία και Γερμανία συνεισφέρουν γιά τό Νοσοκομείο που θα λειτουργήσῃ στόν Ογοουέ στην Αφρική του Ισημερινού. Σ' έκτασι μεγαλύτερη των εκατό χιλιομέτρων δεν υπήρχε ένας γιατρός και ή άρρώστεια του ύπνου θέριζε. Οι Γάλλοι ιεραπόστολοι του παρεχόρησαν ένα οίκημα και του επέτρεψαν να φτιάξῃ ένα Νοσοκομείο στην έκχερσωμένη περιοχή τους στο Lambarene, σταθμό των ευαγγελικών επάνω στόν ποταμό Ογοουέ νοτιώτερα του Ισημερινού.

Την άνοιξι λοιπόν του 1913 ξεκινάει με την γυναίκα του γιά την καινούργια τους πατρίδα. Αφήνει την Ευρώπη ντυμένη στα γιορτινά της — ήταν Πάσχα — γιά την μακρινή κι άφιλόξενη Αφρική, εγκαταλείποντας συγγενείς και φίλους.

Απ' τό βαπόρι ακόμα κάνει την γνωριμία του με τόν άφρικανικό ήλιο — τόν χειρότερο έχθρο — με τά σκυλόψαρα και τούς κατοίκους. Σέ κάθε λιμάνι, οι τελευταίοι δεν διστάζουν να βουτούν άναμέσα στις θαλάσσιες ύαινες γιά να πιάσουν μιά δεκάρα. Και σέ κάθε λιμάνι αυτοί που κατεβαίνουν εύχονται: καλή υγεία, «να είστε

καλά». Εὐχὴ μὲ νόημα καὶ βαρὺτητα στὶς ζεστὲς ἐκεῖ-
νες χώρες. Γιατὶ ἡ ζέστη ἀρχίζει μαζί μὲ τὶς ἀϋπνίες
καθὼς πλησιάζουν στὸν προορισμὸ τους δηλ. στὴν Li-
breville. Εἶναι τὸ λιμάνι ποὺ χάνεται ὁ Ogooué. Ὅλο
τὸ ἐμπόριο - δηλαδὴ ζυλεῖα - γίνεται ἀπὸ δῶ. Οἱ τερά-
στιοι κορμοὶ τῶν πολυτίμων ἑλῶν ταξιδεύουν 10-15
μέρες μέσ' στὸ ποταμό. Ἀπὸ δῶ — τὴν Libreville — φορ-
τῶνονται γιὰ τὴν Εὐρώπη ὁ ἔβενος ἢ τὸ ἀκαζόν.

Δουλούδια και φρούτα από τη γη της Αφρικής προσφέρονται στο γιατρό και την γυναίκα του. Το πρώτο μέρος του ταξιδιού τελείωσε. Για να φθάσουν στον προορισμό τους πρέπει να ταξιδέψουν περισσότερα από 200 χιλμ. άγνωστο στο ποτάμι. Ο Οργανός είναι

λαι. Ο Ογοοίε είναι
 πλωτός από ειδικά βαπο-
 ράκια που κάνουν την συγ-
 κοινωνία με τὸ ἐσωτερικὸ
 τῆς χώρας. Τὰ παρθένα
 δάση γιομάτα μυστήριο καὶ
 πυκνά, ἀπλώνονται δεξιά
 καὶ ἀριστερά στὸ ποτάμι.
 Μὰ καὶ χωριά καὶ φυτεῖς
 ποὺ ἄλλοτε πρασίνιζαν κι
 ὁμόρφαιναν τὸν τόπο βρί-
 σκονται τώρα ἐγκαταλε-
 λειμμένα στὶς ὄχθες τοῦ
 ποταμοῦ. Τὸ κονιάκ ἐσπείρε
 τὴν ἐξαθλίωσι καὶ τὴν ἐρή-
 μωσι στὰ δυστυχημένα αὐ-
 τὰ χωριά. Κονιάκ γίνεται
 ὄλο τὸ ἐμπόριο τῶν πολύ-
 τιμων ξύλων, κονιάκ ὄλος
 ὁ κόπος καὶ ὁ μόχθος. Κι
 ὁ ὥρες περνοῦν ἀργά. Νύ-
 χτα πιὰ φθάνουν στὸ Lam-
 barené. Πιρόγες μὲ μικροὺς
 μαύρους ποὺ τραγουδοῦν ρυ-
 θμικὰ παίρνουν τοὺς δυὸ
 κουρασμένους ἀνθρώπους
 γιὰ τὸ καινούργιο τους σπι-
 τικό, ὅπου δίνονται οἱ πρῶ-
 τες μάχες μὲ τὶς ἀράχνες
 καὶ τὰ κουνούπια. Ἡ ἀπο-
 στολὴ εἶναι χτισμένη πάνω
 σὲ τρεῖς λόφους. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ σχολεῖο τῶν ἀγο-
 ρίων — τὰ χωριά τους εἶναι 100-200 χιλμ. μακριὰ
 κι ἔτσι ζοῦν ὄλο τὸ σχολικὸ χρόνο στὴν ἀποστολὴ — τὸ
 μαγαζί τῆς ἀποστολῆς κι ἕνα μεγάλο σπίτι στὸν ἕνα
 λόφο. Στὸν ἄλλο εἶναι τὸ σπιτάκι τοῦ γιатρού καὶ στὸν
 τρίτο εἶναι τὸ σχολεῖο τῶν κοριτσιῶν κι ἕνα σπίτι
 ἀκόμα. Τὸ δάσος ἀρχίζει σὲ εἴκοσι μέτρα ἀπὸ τὰ
 σπίτια.

Ετσι οι άνθρωποι αυτοί ζουν ανάμεσα στο ποτάμι γεμάτο από επικίνδυνους ιπποπόταμους, και στη ζούγκλα. Ζουν πολεμώντας αδιάκοπα με την άγρια βλάστηση που ζητάει να πάρη πίσω τη γη της. Γύρω στα σπίτια έχουν φυτέψει κακαόδενδρα, κιτριές, μανταρινιές, πορτοκαλλιές, φοινικές, κ.ά. Αυτή η περιοχή έχει περίπου 600 μέτρα μήκος και 100-200 φάρδος. Τα βράδρια και τις Κυριακές έδω γίνεται ο περίπατός τους. Ζουν σε φυλακισμένοι μη τολμώντας να βγουν πιδ έξω. Μέσ' τα μονοπάτια για τα γειτονικά χωριά ή ζέστη είναι αποπνι-

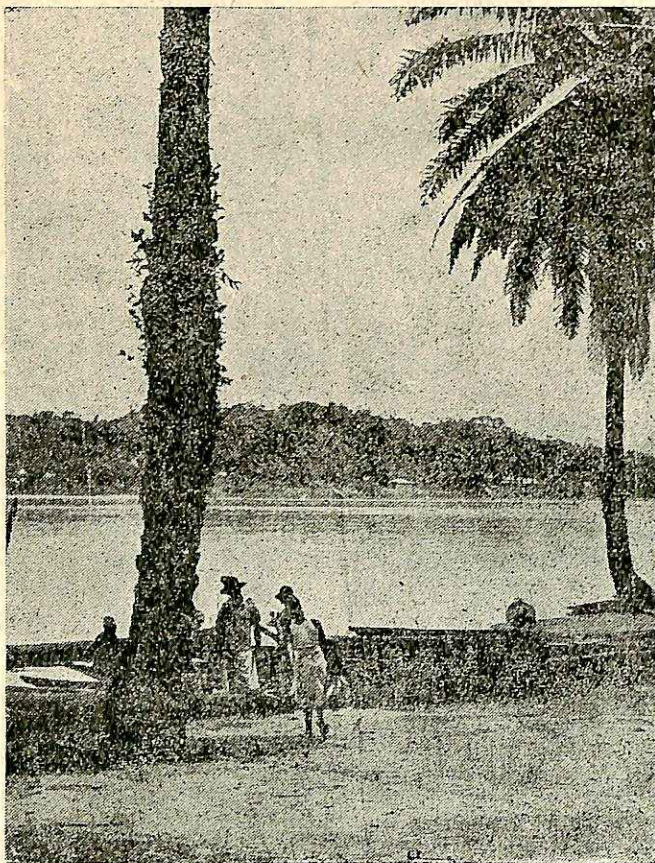
πτικὴ καὶ τὸ δάσος ὀρθώνει τὰ δέντρα του σὲ ὕψος 30 μέτρων ἀπ' τὴ μιὰ καὶ τὴν ἄλλη μεριά. Δέντρα ποὺ φτιάχνουν ἀδιαπέραστους καὶ σκοτεινοὺς τοίχους. Οὔτε μιὰ ἀχτίδα ἡλίου, οὔτε ἓνα φύσημα. Ἡ ἐπικοινωνία μὲ τίς ἄλλες ἀποστολὲς γίνεται μὲ πιρὸγες. Ταξίδια ἀργά, κουραστικά κι ἐπικίνδυνα. Ὁ ἥλιος ἀστραφτερὸς ἀντανακλᾷται ἀπ' τὸ νερό. Οἱ ἵπποπόταμοι, ἂν τύχουν, τινάζουν στὸν ἀέρα, πιρὸγες καὶ ἀνθρώπους. Οἱ μυῖγες τσέ - τσέ σκορπίζουν μὲ τὸ κέντημά τους τὴν ἀρρώστεια τοῦ ὕπνου.

Κι οί ντόπιοι; Ὑπάρχει μιὰ σύγκρουσις παράξενη καὶ βαθεῖα ἀνάμεσα στοὺς μαύρους καὶ στοὺς λευκοὺς. Ὁ Ἰθαγενὴς εἶναι ἕνας ἐλεύθερος—σχετικὰ μὲ τὶς βιοτικὲς ἀνάγκες—ἄνθρωπος. Δουλεῦει ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ φυτέψῃ μὲ τοὺς συγχωριανοὺς του τὶς μπανανιὲς—κάθε τρία χρόνια πρέπει νὰ φυτέψουν ἄλλες σὲ καινούργια γῆ—νὰ φέρῃ ξύλα, νὰ ψαρέψῃ ἢ νὰ κυνηγήσῃ, ν' ἀγοράσῃ μιὰ γυναῖκα ἢ μιὰν ἀξίνα. Μετὰ κάθεται. Δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ἕνα ταχτικὸ μεροκάματο. Δὲν γνωρίζει τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ὑπαρξί.

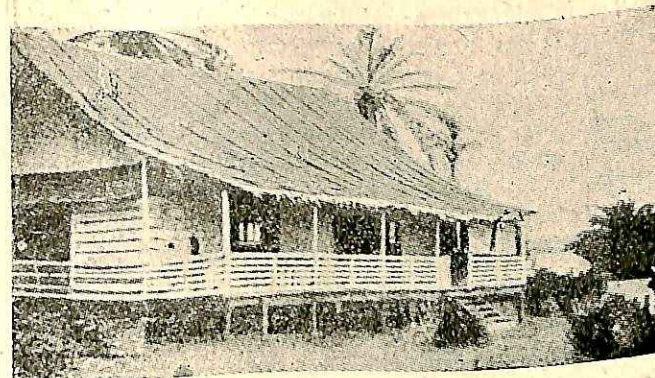
Οἱ λευκοὶ πάλι ἔχουν
ἀνάγκη ἀπὸ ἐργατικά χέ-
ρια. Ὑπάρχουν τόσοι θη-
σαυροὶ στοὺς ζεστοὺς ἐκεί-
νους τόπους! Δημιουργοῦν
λοιπὸν καινούργιες ἀνάγ-
κες, γιὰ ν' ἀναγκάσουν τοὺς
ἰθαγενεῖς νὰ δουλέψουν.
Τοὺς φέρνουν χρήσιμα: ὑ-
φάσματα, ἐργαλεῖα, ρύζι,
πατάτες, κονσέρβες. Τοὺς
φέρνουν ἄχρηστα: λάμπες,
πορτατίφ, γραβάτες, κορ-
σέδες, ἀκορντεόν. Τοὺς
φέρνουν κατασκευαστικά:

πιεσά. Δημιουργούν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐργάτες τεμ-
πέληδες κι ἀσυνείδητους. Κι' ἔτσι ὁ μαυρὸς κλέβει,
ἀπατᾷ κι ἐγκταλαίπει τὸν ἐργοδότη τὴν ὥρα τῆς συγ-
κομιδῆς ἢ τῆς ἀνάγκης. "Ἄν τύχη τὸ χωριὸ νάχη πανη-
γύρι ἢ νὰ ξεκινᾷ γιὰ ψάρεμα μπορεῖ ν' ἀφήσῃ τὴν προ-
πληρωμένη ξυλεία στὸ ποτάμι, ἢ, ἢ... χωρὶς καμμία
τύφῃ, χωρὶς κανένα αἰσθημα εὐθύνης. Ξέρει νὰ δουλεύῃ
ὅταν θέλῃ. Μὰ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ.
Δουλεῦει ὅσο στέκονται ἀπὸ πάνω του καὶ ξαπλώνει,
καπνίζει ἢ χορεύει χωρὶς νὰ νοιάζεται καθόλου γιὰ τὴν
περιοσία πὺλ χάνεται ἀπὸ τὴ δική του ἀμέλεια, ἂν τὸ
ἀφεντικὸ φύγῃ.

Οἱ λευκοὶ αὐξάνοντας τὶς ἀνάγκες φθάνουν σ' ἓνα ἀποτέλεσμα σχετικό, γιατί ὁ πρωτόγονος δὲν γίνεται ταχτικὸς ἐργάτης παρὰ θῆαι ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη κατάστασι, περᾶσι στὴν ἀνελεύθερη. Ὅσο γιὰ τὴν ὑποχρεωτικὴν ἐργασία, ποῦ θέλουν νὰ ἐπιβάλλουν, κινδυνεύει νὰ μεταβληθῇ σ' ἓνα εἶδος δουλείας.

Συγκέντρωσις ξυλείας στὸν ποταμὸ Οδοουέ.

Ὁ οἰκίσκος τοῦ γιατροῦ κοντὰ πτὴν ὁχθῆν.

Τὸ τραγικὸν εἶναι ὅτι τὰ συμφέροντα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀποικίας δὲν συμπίπτουν ἀλλὰ ἀνταγωνίζονται. Θᾶταν συμφερότερον γιὰ τὸν πολιτισμὸς εἶναι μαῦροι γάμιναν στὰ χωριά τους, δουλεύοντας καὶ σημειώνοντας μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο μιὰ ἐξέλιξι. Σήμερα ἐξέχασαν τὴν τέχνη τὰ σκαλίζοντες τὸ ξύλον, νὰ ψαρεύουν ὅπως οἱ παπποῦδες τους ἦναι στήνοντες ἐξυπνες ἐνέδρες. Προτιμοῦν τὴν ἐμαγείν λεκάνη, τὸ τουφέκι ἢ τὸ ἔτοιμο σκονίνι, ξεχνοῦν καὶ δὲν προσδεύουν φυσιολογικά, ἐσωτερικά. Ἡ ἀποικία ὅμως θέλοντας νὰ κερδίσι καὶ νὰ ἐκμεταλλεῖται τὸν πλοῦτον τῆς χώρας, ἀπομακρύνει τοὺς μαύρους ἀπὸ τὴν χωρίον καὶ τὴν οἰκογένειαν — τὰ μόνα ἠθικά στρήγματα — τοὺς ρίχνει σὲ στρατοπέδα ἐργασίας ἐξαχρειώνοντας τοὺς ἢ τοὺς μορφώνει πνευματικά. Μὰ καὶ τότε ἐκφυλίζονται, χάνουν τὸ κοινωνικὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ βρίσκουν τίς συγχωριανές τους κουτὲς καὶ ἀμόρφωτες. Δημιουργεῖται μιὰ καινούργια τάξι κοινωνική. Δὲν μπορεί νὰ ζήσῃ οὔτε μὲ τοὺς λευκοὺς οὔτε μὲ τοὺς μαύρους.

τοὺς λευκοὺς οὐτε μὲ τοὺς μαύρους.
Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι μιὰ μεγάλη κι ἀληθινὴ βοή-
θεια πού προσφέρουν ὁ λευκός. Ἐλευθερώνει ἀπὸ τὸ φο-
βισμένο πνεῦμα, τὴ φύσι τῶν προγόνων, τῶν κακῶν γε-
νεσίων τῶν μάγων. Ὀλόκληρη ἡ ζωὴ τοῦ μαύρου εἶναι
μιὰ ἀγωνία κοντὰ στὶς τόσες πού τοῦ προσφέρει ὁ τό-
πος καὶ ἡ ἀρρώστεια. Γιὰ τοὺς μαύρους ὁ Χριστιανι-
σμὸς εἶναι ἡ λύτρωσις, εἶναι τὸ φῶς πού λάμπει στὸ σκο-
τάδι, ἡ σιγουριά. Στὰ κατάβαθα τῆς ψυχῇ τους ὑπάρ-
κει ἡ ἐλπίδα τοῦ καλοῦ καὶ τῆς θρησκείας. Κι ὅσο οἱ
χειρὲς ἡ ἐλπίδα τοῦ καλοῦ καὶ τῆς θρησκείας. Κι ὅσο οἱ
γειομάτες ἀγνωστὰ καρδιές τους γνωρίζουν καὶ συνειδητο-
ποιοῦν τίς ἠθικὰς ἀρχές, ἡ ζωὴ τους παίρνει κάτι ἀπὸ
τὴ διάφανη καθαρότητα τῆς ἀγγῆς, πού τοὺς προσφέ-
ρεται, θρησκείας κι οἱ ἰδέες ἀπὸ ἀκανόνηστο ὄχιλο με-
ταπηδοῦν σὲ μιὰ ἀποκρασταλλωμένη ἀντίληψι τοῦ κό-
σμου τῆς ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ. Κι ἔτσι ὁ Χριστιανισμὸς δι-
πλά λυτρώνει τὸν μαύρο χριστιανὸ ἀπὸ τίς προλήψεις
πού δίνει τὸ περιβάλλον κι ἀπὸ τὴν ἀποθέμευσί τοῦ
ἐσωτερικοῦ του κόσμου.

Χωρίς φυσικά νά μπόρῃ νά ἐπιδράσῃ σέ ὠρισμένες
ἀλλες ἐκδηλώσεις πού τίς ἐπιβάλλουν οἱ οἰκονομικές
ἢ κοινωνικὲς συνθήκες. Οἱ μαύροι π. χ. ἀγοράζουν τίς
γυναίκες τους — μήπως κατὰ ἀνάλογο δέν κάνουν οἱ λευ-
κοὶ στὰν γίνωνται προικοθηρές; Οἱ μαύροι ἔχουν τὸ θε-
σμὸ τῆς πολυγαμίας. Ἐκεὶ δὲν ὑπάρχουν ἐλεύθερα ἐπαγ-
ματά, πῶς θὰ ζοῦσε μιὰ γυναίκα μόνη; Ἡ μιὰ γυ-
ναίκα πῶς θὰ τάβγαζε πέρα μέ τίς δουλειές πού τῆς ἀ-
ναλογοῦν, πολλὰς φορὲς μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριό;

Κι' ἔτσι σ' αὐτὸν τὸν τόπο μ' αὐτοὺς τοὺς κατοίκους

ἐφθάσε το 1913 ὁ γιαιτρὸς "Αλμπερτ Σδάϊτσερ.

Μια μεγάλη παράγκα είναι τὸ νοσοκομεῖο του. Στὸ
 ἓνα δωμάτιο ἐξετάζει τοὺς ἀσθενεῖς καὶ στὸ ἄλλο χει-
 ρουργεῖ. Οἱ ἀσθενεῖς αὐτοὶ ἔρχονται ἀπὸ πολὺ μακριά,
 ἀπάνω σὲ πιρῳέες, μὲ τοὺς συγγενεῖς καὶ τὶς προμῆ-
 θεῖές τους — μπανάνες καὶ βάτους ἀπὸ ρίζες τοῦ πα-
 πῖος. Ὅλοι αὐτοὶ πρέπει νὰ φιλοξενηθοῦν — στὴν εἰ-
 δικὴ γι' αὐτοὺς παράγκα. Οἱ ἄρρωστοι κι οἱ ἄρρώστειες
 τοὺς εἶναι σὰν τὴν ἄμμο τῆς θάλασσας. Τὴν πρώτην θέσι
 παίρνουν τὰ ἔλκη τῶν ποδῶν. Ὑπάρχει μέσα στὴν ἄμμο
 ἓνα εἶδος φείρας πῦθ μικρῆς ἀπὸ τὴν κανονικὴν ποὺ προσ-
 θάλλει τὰ δάκτυλα τῶν ποδιῶν κάτω ἀπὸ τὰ νύχια. Γιὰ
 νὰ τὴν βγάλουν δημιουργεῖται μιὰ πληγὴ. Κι αὕτῃ ἡ
 πληγὴ μὲ τὴ λάσπη δὲν ἄργεῖ νὰ μεταβληθῇ σὲ ἔλκος
 ποὺ γαγγραινιάζει καὶ τρώει τὰ δάκτυλα. Δύσκολα νὰ
 βρῇ κανεὶς μαῦρο μὲ ὅλα τὰ δάκτυλα τῶν ποδιῶν του.
 Ὑπάρχουν ἔλκη ποὺ σκεπάζουν ὅλο τὸ σῶμα καὶ ἔλκη
 φαγεδαρινικά μὲ φοβεροὺς πόνους καὶ φοβερώτερη δυσω-
 δία. Οἱ ἄρρωστοι μὲ φαγεδαρινικά ἔλκη μένουν ξαπλωμέ-
 νοι κι ἀδυνατίζουν ὥσπου νὰ πεθάνουν. Ἡ μόνη ἱατρικὴ
 βοήθεια εἶναι τὸ νυστέρι. Καθαρίζουν καὶ κόβουν — ἐνῶ
 τὸ αἷμα τρέχει ποτάμι — ὥσπου νὰ φθάσουν σὲ καθα-
 ροὺς ἱστούς. Ἐβδομάδες καὶ μῆνες περνοῦν ὅσο νὰ βε-
 βαιωθῇ ὁ γιατρός ὅτι ὁ ἀσθενὴς γιαιτρεύθηκε καὶ δὲν
 παρουσιάζει τὰ ἴδια σὲ κάποιον ἄλλο σημεῖο τοῦ σώ-
 ματος.

Τίς ἐπιδέσεις, κόποι καὶ τί ἐξοδα! Καὶ χαρὰ γιὰ τὸν
γιατὸρ ὅταν βλέπῃ τὸν μαῦρο ἀδελφὸ τοῦ γ' ἀνεβαίνει
στὴν πυρόγα, εὐτυχισμένο κι ἐλεύθερο ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴ
δυστυχία.

Γιὰ τοὺς λεπροὺς δὲν ἔχει ἀκόμα βρεθῇ τὸ κατάλληλο φάρμακο. Κι ὁμῶς ἓνα λάδι ποὺ βγαίνει ἀπὸ δέντρα τῶν ἰνδιῶν φέρνει μιὰ μικρὴ προσωρινὴ βελτίωσι κι ἀνακούφισι.

Ἡ μαλάρια τῶν τροπικῶν μαστίζει συνεχῶς μικροὺς καὶ μεγάλους. Ἦνας νέος, Ἰθαγενής, ἔλεγε : « σὲ μᾶς ὁ κόσμος εἶναι ἄρρωστος ». Κι Ἦνας ἀρχηγὸς πρόσθετε : « Αὐτὸς ὁ τόπος τρῶει τοὺς ἀνθρώπους του ». Μετὰ τὴν μαλάρια πρίζεται ἡ σπλήνα καὶ πονάει φοβερά. Ὅταν πᾶνε γιὰ ἐξέταση τὰ μικρά, τὴν σκεπάζουν μὲ τὰ χεράκια τους, μήπως ὁ γιατρὸς κατὰ λάθος ἀκουμπήσει « τὴν πέτρα πού πονάει ». Κινίνο κι ἀρσενικὸ εἶναι τὰ γιατρικὰ καθὼς καὶ τὰ προφυλακτικὰ γιὰ λευκοὺς καὶ γιὰ μαύρους. Ἄν καὶ καμμιά προφύλαξις δὲν βοηθεῖ τοὺς πρῶτους ἀπὸ τὴν μεγάλῃ ἀναιμίᾳ. Μετὰ ἀπὸ δυὸ χρόνια στοὺς τροπικοὺς, πρέπει νὰ γυρίσουν στὴν πατρίδα τους γιὰ ν' ἀναλάβουν. Πίσω στὴν πατρίδα πρέπει νὰ

Ποταμόπλοιο στὸν Οὐρουέ.

21

ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ νά μαλώνουμε ή νά ἐδαινούμε Ένα παιδί δημοσία;

ΠΟΛΛΟΙ γονείς θεωρούν άναγκαίο, όταν ένα παιδί κάνει κάποιο λάθος, νά τó μαλώνουν δημοσία. Ξεκινώντας από την ίδια νοοτροπία τó επαινούν διαρκώς, όταν είναι πρώτο στή τάξη ή έχει δείξει μία παραδειγματική φρονιμάδα. "Άλλωστε πολύ συχνά οί άφθονοι έπαινοι έχουν διπλό σκοπό: άποτελούν συγχρόνως καί «κατσάδα» γιά τόν άδελφό ή τήν άδελφή όταν ή σύγκρισις δέν είναι εύνοϊκή γι' αὐτούς.

Τόσο στήν πρώτη όσο και στή δεύτερη περίπτωση, οί γονείς έλπίζουν νά επιτύχουν μία καλύτερευσί ή τήν συνέχεια τών προσπαθειών γι' αὐτό και επικαλοῦνται τή φιλοτιμία τών παιδιών τους.

Μία παρατήρησις μπροστά σέ τρίτο θά φέρη, σκέπτονται, περισσότερα άποτελέσματα: κι αὐτό γιατί τó παιδί ταπεινωμένο, θά ζητήσῃ ν' άπομακρύνῃ κάθε καινούργια εύκαιρία μομφής.

Ο συλλογισμός τους δέν είναι σωστός. Τό κίνητρο τών πράξεων τοῦ παιδιοῦ, θά είναι έτσι από τά πιό άρνητικά και τó σφάλμα δέν θά είναι παρά μόνο στήν επιφάνεια διορθωμένο.

Αὐτό μᾶς οδηγεί στο νά ἐξετάσουμε στο βάθος του, τόν σκοπό πού ακολουθοῦν οί γονείς.

Επιθυμοῦν νά οδηγήσουν τó παιδί στο νά καλλιετερεύῃ τή διαγωγή του. Μῆ μία πιό πλατειά προοπτική, θέλουν νά δημιουργήσουν έναν άνθρωπο ίκα-

νό νά «ζυγίζῃ» τίς πράξεις του, νά διαλέγῃ τή γραμμή τῆς ζωῆς του. Μαθαίνοντάς του νά οδηγῇται μόνο από τήν γνώμη τοῦ άλλου, πῶς είναι δυνατόν νά τó βοηθήσουν;

Θά τó οδηγήσουν γρήγορα στο συμπέρασμα πῶς μία πράξις συμπληρωμένη, τελειωμένη χωρίς τήν παρουσία άλλου δέν μπορεί νά είναι οὔτε καλή οὔτε κακή, ἐπειδή ακριβῶς δέν είναι ἐκεῖ κανένας γιά νά τήν ἐκτιμήσῃ.

Μπροστά σέ μία αξιοκατάκριτη πράξι, πού ἔγινε από ένα παιδί, οί γονείς δέν επιτρέπεται νά φέρωνται μέ σκληρότητα. Τό χρέος τους είναι νά βοηθήσουν τó παιδί γιά νά μὴν ξαναπέσῃ στο ίδιο σφάλμα. Είναι φανερό ὅτι μία τέτοια νοοτροπία ξεπερνά κατά πολύ τή δημοσία ταπείνωσι.

Τό νά μαλώνῃ κανείς τó παιδί μπροστά σέ άλλους, έχει σάν άποτέλεσμα ή τήν άποθάρρυνσι τοῦ «άνθρωπάκου» ή αντίθετα μία συνήθεια αντίστασεως. Δημιουργεί στο παιδί τήν ἐντύπωσι ὅτι οί μεγάλοι είναι ἐναντίον του και τοῦ άρνοῦνται τήν ἐμπιστοσύνη τους και τó στήριγμά τους.

Η φυσιολογική αντίδρασις τοῦ παιδιοῦ είναι νά λυπάται γιά τήν ίδια του τήν αδυναμία και νά προσπαθῇ νά διορθωθῇ. "Αν «κοκορεύεται» και μοιάζει «περήφανο» αὐτό συμβαίνει γιατί ἴσως έχουν επαναλάβει συνεχῶς μπροστά του: «δέν ντρέπεται

καθόλου» ή «είναι αδιόρθωτο» και τελικά τó έπεισαν γι' αὐτό.

Βλέποντας τούς μεγάλους νά θεωροῦν τίς άταξίες του ὅχι σάν άπλά γεγονότα, αλλά σάν ἐλαττώματα, θά θεωρήσῃ γρήγορα άνώφελο νά ἐξακολουθήσῃ τήν προσπάθειά του γιά νά διορθωθῇ.

"Αν πάλι τοῦ δίνῃ κανείς άφθονους επαινους και συγχαρητήρια θά φτάσῃ τó παιδί σ' ένα σημείο πού θά βρῖσκη κάθε προσπάθεια καλλιετερεύσεως, περιττή, άφοῦ οί γονείς του τó βρίσκουν «καλό» κι ὅπως είναι. Καί θά άρκεσθῇ σέ φαινομενικές μόνο προσπάθειες, ικανές νά τραβήξουν επαινους.

Τό παιδί ἐνεργεί γιά «τό θεάθῃναι» άκοῦμε νά λέγουν. Αὐτό δέν είναι τελείως σωστό. Θά ἦταν καλύτερα νά παραδεχθῶμε ὅτι τó παιδί έχει ανάγκη ἐπιδοκimasίας. Είναι ακόμα πολὺ αδύναμο και πολὺ άβέβαιο γιά τόν εαυτό του, ἐπιθυμεῖ αὐτῇ τήν ἐνίσχυσι. Δέν έχει ὅμως ανάγκη από διθυράμβους. Ο έπαινος είναι σωστός όταν γίνεται μέ αληθινή ἐμπιστοσύνη στήν αξία και στήν προσδοκία μιᾶς αξίας ζωῆς. Ένα βλέμμα, πολλές φορές, άρκεῖ και είναι πιό πολύτιμο από τίς μεγάλες κουβέντες.

Κι ἐπειτα κατηγορίες και ἐνισχύσεις, παράπονα και επαινοι έχουν τίς περισσότερες φορές αξία μόνο μεταξὺ δύο προσώπων. Μῆ τó νά λέγονται μπροστά σέ τρίτους φέρουν συχνά αντίθετο άποτέλεσμα.

Κι ἐπειτα κατηγορίες και ἐνισχύσεις, παράπονα και επαινοι έχουν τίς περισσότερες φορές αξία μόνο μεταξὺ δύο προσώπων. Μῆ τó νά λέγονται μπροστά σέ τρίτους φέρουν συχνά αντίθετο άποτέλεσμα.

Θ. ΝΙΚΟΥ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ χαρά ανακοινώνουμε τήν καινούργια προσπάθεια τοῦ Ἰνστιτούτου Ἱατρικῆς Ψυχολογίας και Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς. Πλάι στήν άποδοτική εργασία τοῦ κέντρου αὐτοῦ, πλάι στο τόσο πλατὺ ἔργο τῆς Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος, κοντά στο περιοδικό «Ὁ Κόσμος τῆς Ἑλληνίδος», τó κέντρον μελέτης τῆς ψυχικῆς ζωῆς τοῦ παιδιοῦ είναι και αὐτό μία δρασίς πού ἐρχεται πιά ἐπίσημα νά συμπληρώσῃ αὐτόν τόν κύκλο τών προσπαθειών.

Ένα γενικό παράπονο πλημμυρίζει τούς ανθρώπους σήμερα. "Άλλὰ ξε ή ζωή, άλλαξαν οί άνθρωποι. Τά προβλήματά τους γίναν πιό ἐπιτακτικά πιό πολύπλοκα. Ο άνθρωπος μέ τήν ἐσωτερική του ἔννοια έχει τόσο παραμεληθῇ στον καιρό μας, ἐνῶ οί περισσότεροι τόν ἀναζητοῦν και τόν έχουν ανάγκη. Ο άνθρωπος λοιπόν, ἤδη από τά πρώτα βήματα τῆς ζωῆς του δέν ἀπασχολεῖ ἄδικα σήμερα ὅλον τόν ἐπιστημονικό κόσμο. Η σημερινή κοινωνία ζητεῖ ανθρώπους γεροπλασμένους, ἡθικά ἐξυψωμένους, ὑγιείς προσωπικότητες. Οί αὐριανοί άνθρωποι βρίσκονται στα χέρια μας, σέ μᾶς ἀνατέθηκε τó τόσο ὑψηλό κοινωνικό ἔργο νά τούς πλάσωμε, νά τούς οδηγήσουμε σωστά μέσα στις δυσκολίες τῆς ζωῆς. Νά τούς δώσουμε ακόμη τά κατάλληλα ψυχικά ἐφόδια γιά νά μπορέσουν ν' ἀντιμετωπίσουν σωστά και δημιουργικά τά προβλήματά τους.

Πόσοι άνθρωποι πού βρίσκονται πιά στο μισό δρόμο ή στο τέλος τῆς ζωῆς, ἀντιλαμβάνονται ξαφνικά ὅτι δέν προχωροῦν καλά γιατί ξεκίνησαν ἄσχημα. Ανακαλύπτουν ὅτι τά βήματά τους γίνονται σκυφτά, βαριά, και ἄκαρπα γιατί σέρνουν μαζί τους μία κατεστραμμένη παιδική ἡλικία.

Η ψυχολογία τοῦ βᾶθους ξεκινώντας από τήν ψυχοπαθολογία ἀνεκάλυψε τή σημασία πού έχουν τά παιδικά χρόνια γιά τήν πετυχημένη ζωή ἐνδς ανθρώπου. Λένε μάλιστα πῶς ὅ,τι χαράζεται στον άνθρωπο αὐτῇ τήν ἐποχή ὀρίζει κατὰ κάποιο τρόπο δολόκληρη τή ζωή του.

Τό τμήμα λοιπόν αὐτό θ' ἀντιμετωπίσῃ μέ ειδικές μελέτες και με πρακτικές ἐφαρμογές τά προβλήματα τῆς ψυχικῆς ζωῆς τοῦ παιδιοῦ,

μέ βᾶσι τήν ἐλληνική πραγματικότητα.

Σκοπός του είναι νά δώσῃ σωστές κατευθυντήριες γραμμές πού θά οδηγήσουν τó παιδί στήν δολοκλήρωσι τῆς προσωπικότητός του και στήν καλύτερη δυνατή κοινωνική προσαρμογή του.

Πολλά έχει σήμερα νά ὠφεληθῇ ή παιδαγωγική και ή κλασσική ψυχολογία από τήν ἱατρική ψυχολογία. Ο άνθρωπος έχει ένα «ψυχικό νόημα», ἂν μπορῇ νά τῇ κανεῖς, από τίς πρώτες μέρες τῆς ζωῆς του. Η ψυχο-δυναμική ἔννοια τοῦ ἀνθρώπου κερδίζει ὅλο και περισσότερο ἔδαφος στήν ἱατρική.

* * *

Με βᾶσι λοιπόν τίς τελευταίες σύγχρονες ἀντιλήψεις ἐπὶ τών προβλημάτων τοῦ παιδιοῦ οδηγούμενοι από τήν ἐπιστημονική πείρα τοῦ Ἰνστιτούτου Ἱατρικῆς Ψυχολογίας και Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς και από τίς κατευθυντήριες γραμμές του, τó τμήμα αὐτό θέλει νά μελετήσῃ τó παιδί σάν μία ψυχο-σωματική ἐνότητα, ν' ἀντιμετωπίσῃ τά προβλήματά του, νά βοηθήσῃ τή λύσι τους.

Αὐτές οί γραμμές λοιπόν είναι μία ἐκκλησίαις, μία πρόσκλησις σέ ὅλους. Ἀντιλαμβάνεται κανείς τήν κοινωνική σημασία τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

Τά παιδιά μας, μᾶς καλοῦν. Οφείλουμε νά πάμε κοντά τους νά ζήσουμε τó πρόβλημά τους μέ πίστι, ἐμπιστοσύνη, κατανόησι και μέ πάρα πολλή ἀγάπη. Είναι τó κοινωνικό μας χρέος γιά τή γενιά πού ἐρχεται, γιατί τίς χρωστοῦμε μία ζωῇ ἀνώτερη και εὐτυχισμένη.

Ελπίζουμε ὅτι ὅλοι ὅσοι ἐνδιαφέρονται γιά τó θέμα αὐτό θά ἐρθουν κοντά μας και τούς εὐχαριστοῦμε.

Οργάνωσις και δρᾶσις τοῦ τμήματος.

Τό τμήμα αὐτό ἀποβλέπει ἀρχικῶς εἰς τó νά ἐδρῶσῃ ένα ἱατρο-παιδαγωγικό σταθμό γιά παιδιά. Τέτοια κέντρα βρίσκουμε ἄπειρα στο ἐξωτερικό και εὐτυχῶς και στήν Ἑλλάδα ἀρχίζουν νά παίρνουν μορφή ἀξιόλογες παρόμοιες προσπάθειες. Τό κέντρο αὐτό ζητεῖ ν' ἀνακαλύψῃ και νά παρακολουθήσῃ τά παιδιά πού παρoυσιάζουν διανοητικές ἀνωμαλίες ή

ψυχικές διαταραχές. Είναι γνωστό ὅτι όσο πιό νωρίς ἀνακαλύψουμε μία ἀνωμαλία ὅποιασδήποτε φύσεως, τόσο καλύτερα άποτελέσματα θά φέρῃ και ή θεραπεία τῆς. Είναι ἀπαραίτητο νά γίνῃ μία διαφώτισις στοὺς γονεῖς γι' αὐτά τά θέματα πού λίγο ή πολύ είναι ακόμη ἀγνωστά στον τόπο μας. Πόσα κακά άποτελέσματα δέν θά ἐφερνε π.χ. μία ἐρευνα ὠργανωμένη στα σχολεία, πού θά οδηγούσε στήν ἀνακάλυψι αὐτῶν τών παιδιών και στήν ταχύτερη και πιό άποτελεσματική βοήθειά τους. Δυστυχῶς οί γονεῖς δέν είναι πάντοτε σέ θέσι νά διαπιστώσουν μία ἀνωμαλία στο παιδί τους και όταν πιά τήν ἀνακαλύπτουν, τó κακό έχει προχωρήσει ἀρκετά. Δέν ἀμφισβητεῖται πλέον σήμερα από τούς ἐπιστήμονες ή σπουδαιότης και ή κοινωνική σημασία πού έχουν τέτοια κέντρα. Εξετάζoυν, ταξινομοῦν, θεραπεύουν, σέ άλλες πάλι περιπτώσεις οδηγοῦν τó παιδί στο κατάλληλο ἴδρυμα ή στοὺς ειδικούς πού θά ἐπανορθώσουν, θά καλλιεργήσουν, τι ἐπιδέχεται ἐξέλξει και πολὺ συχνά θά δώσουν και τήν κατάλληλη ἐπαγγελματική κατεύθυνσι, ὥστε νά γίνῃ καθε παιδί ένας δημιουργικός, κοινωνικός παράγων. Τό κέντρον αὐτό λειτουργεῖ μέ τήν συνεργασία ειδικευμένων ἐπιστημόνων (ψυχιάτρου-ψυχολόγου-παιδιάτρου-κοινωνικῆς λειτουργοῦ) πού έχουν ἐκπαιδευθῇ έτσι ὥστε νά καταλαβαίνουν τά σωματικά, τά ψυχολογικά και τά κοινωνικά αἷτια πού σπρώχνουν τó παιδί σέ κακή συμπεριφορά.

Ο τρόπος ἐρεῦνης τῆς παιδικῆς προσωπικότητος θ' ἀκολουθήσῃ ειδικό σχεδιάγραμμα τοῦ «φρακτέλου» τοῦ παιδιοῦ πού έχει προκύψει από τίς τελευταίες ἐπιστημονικές μελέτες στο θέμα αὐτό.

Ἀλλά δίκαιο τó ἐρώτημα: τί παιδί μπορεί νά ἐξετάσῃ και νά θεραπεύσῃ τó κέντρον αὐτό. Ποιά παιδιά μπορεί νά βοηθήσῃ. Θά ἐνδιαφερθῇ γιά τίς περιπτώσεις τοῦ παιδιοῦ πού λέει ψέμματα, τοῦ ὑπερευαίσθητου, τῆς ὑπερβολικῆς κινητικότητος, γιά τó παιδί πού κλέβει, γιά τó παραστρατημένο, γιά τόν ζηλιάρη, γιά τó παιδί πού δέν ἐνδιαφέρεται γιά τά σχολικά του καθήκοντα γιά τó παιδί μέ τήν ἀνεπαρκῆ σεγκέντρωσι, γι' αὐτό πού είναι ἀνυπάκουο, γιά τόν ἀσταθῆ, τόν αὐθάδη, τόν μαρτυριάρη, ακόμη και γιά τó παιδί πού παρουσιάζει ἀνωμαλία τοῦ λόγου ή νυκτερινές ἐνουρήσεις και γιά ένα σωρὸ

ακόμη περιπτώσεις που διασπούν την δμαλή ανάπτυξη και εξέλιξη της παιδικής ηλικίας. Ένα κέντρο λοιπόν προνοίας, κοινωνικής προλήψεως και διαφωτίσεως.

Το υγιές παιδί.

Η δρᾶσις όμως του κέντρου αυτού θα ήταν έλλειπής αν περιωρίζετο μόνο στο ψυχικώς ή διανοητικώς ἄρρωστο παιδί. Το υγιές παιδί μπορεί να μην έχει ανάγκη ειδικής θεραπείας είναι γνωστό όμως ότι χρειάζεται καλή και φροντισμένη παρακολούθησι.

Ο ψυχικός κόσμος του παιδιού, ή σημασία της ψυχικής ζωής του είναι αναμφισβήτητη. Πολλοί γονεῖς έχουν αντιληφθῇ ότι δεν ἄρκει μόνον μιὰ καλή τροφή, ένα καλὸ σχολεῖο ή μιὰ ξένη δασκάλα για τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδιού.

Η ψυχική και πνευματική ἀνάπτυξις του θέτει ἀμέτρητα προβλήματα στους γονεῖς που θέλουν να κοιτάξουν πέρα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν, πὸν θέλουν να βοηθήσουν τὴν διάπλασιν τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου τοῦ παιδιού.

Σήμερα τὸ πρόβλημα τῆς υγιούς προσωπικότητος θέτει ἀμέτρητα ἐρωτήματα στὴν ἱατρική. Οἱ γονεῖς παίζουν ἕνα μεγάλο ρόλο σ' αὐτό· ἀργότερα τὸ ἔργο τους ἐλοκληρώνεται ἀπὸ τοὺς παιδαγωγούς. Συγκρούσεις, προβλήματα που παρουσιάζονται μέσα σὲ μιὰ οἰκογένεια δὲν βρίσκουν πάντοτε τὴν λύσιν τους με μόνη τὴν καλή θέλησιν. Ἄν κά- νουμε μιὰ στατιστικὴ ἔρευνα σὰ μι- γαλύτερα παιδιὰ που μποροῦν νὰ ἐκ- φρασθοῦν, πολλὴ λίγα θὰ μάς πῶν ὅτι τὸ περιβάλλον τους ἐκπληρώνει ὅλες τους τὶς ἐσωτερικὲς ἀπαιτήσεις. Πολ- λὲς φορές οἱ ἴδιοι οἱ γονεῖς δὲν ἀν-

τιλαμβάνονται πόσο ἄμεσα ἐπιδροῦν στὸ παιδί τους καὶ ὅτι συχνὰ μιὰ «κακή συμπεριφορά» μπορεῖ νὰ εἶ- ναι ἀποτέλεσμα ἀντιδράσεως στὴν δική τους στάσιν. Μιὰ ἀτάξια εἶναι τὶς περισσότερες φορές μιὰ ἀνωμαλία.

Μαθήματα γενικῆς ψυχολογίας, ψυχολογίας τοῦ παιδιού θὰ γίνουν ἀπὸ εἰδικευμένους ἐπιστήμονες, τό- σο για τὶς μητέρες ὅσο καὶ για τὶς κοινωνικὲς ἐργάτιδες.

Ἀλλὰ ὅσο ἐνδιαφέρει τοὺς γονεῖς τὸ παιδί, ἄλλο τόσο ἐνδιαφέρει καὶ τοὺς ἐκπαιδευτικούς. Θὰ μελετηθοῦν λοιπὸν καὶ τὰ προβλήματα τῆς σχο- λικῆς ηλικίας καὶ θὰ ἐπιδιωχθῇ στε- νὴ ἐπαφή με τοὺς ἐκπαιδευτικούς.

Ἐπίσης καὶ γι' αὐτοὺς θὰ διορ- γανωθοῦν διαλέξεις για τὰ σύγχρονα ρεύματα τῆς ψυχολογίας τοῦ παιδιού, τῆς παιδείας, καὶ τῆς σχολικῆς ψυ- χολογίας. Οἱ ἴδιοι θὰ μποροῦν ἔτσι νὰ πλατύνουν τὸ ἔργον με ἐφαρμογὲς σὲ σχολεῖα, με σχολὲς γονέων κ.λ.π.

Σὲ αὐτὲς τὶς προσπάθειες διαφω- τίσεως θὰ βοηθηθοῦν καὶ οἱ γονεῖς ὅσο καὶ οἱ παιδαγωγοὶ ἀπὸ τὶς ἐκ- δόσεις τοῦ Ἰνστιτούτου Ἱατρικῆς Ψυχολογίας, ἐκδόσεις εἰδικευμένων συγγραφέων ἔργων, εἴτε μεταφράσεις, εἴτε μελέτες ἀπὸ ἐπιστημονικὲς ἔ- ρευνες, στατιστικὲς στὰ σχολεῖα καὶ ἐν γένει ἀπ' ὅλο τὸ ζωντανὸ ὕλικο που θὰ παρουσιάσῃ ὁ σταθμός.

Ἐξ ἄλλου τὸ περιοδικό μας «Ο Κόσμος τῆς Ἑλληνίδος» ἀφιερώνει ἕνα μεγάλο μέρος τῆς ὕλης του, στὰ προβλήματα τοῦ παιδιού καὶ τῆς μη- τέρας.

Τὸ σπῆτι τοῦ παιδιού.

Τὸ τμήμα αὐτὸ δὲν ἔχει σκοπὸ μόνον νὰ εἶναι ἕνα κέντρο ἱατρο-παι- δαγωγικὸ για τὰ ἄρρωστα παιδιὰ,

ἕνα κέντρο συμβουλευτικὸ για τὶς μητέρες καὶ τοὺς παιδαγωγούς. Τὸ βλέπουμε κυρίως σὰν ἕνα «Σπῆτι τοῦ παιδιού» ὅπου τὸ παιδί καὶ ἡ μη- τέρα θὰ μποροῦν ν' ἀντλήσουν ἀπὸ αὐτὸ ὅ,τι καλλίτερο για τὴν πλήρη καὶ εὐτυχὴ ἀνάπτυξιν τους. Ἐτσι ἀρ- γότερα τὸ κέντρον αὐτὸ ἐπιθυμεῖ νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ βοηθήσῃ κάθε ἐκ- δῆλωσιν που ἔχει σχέσιν με τὴν ζωὴ τοῦ παιδιού. Ἐνα βασικώτατο θέμα που δίνει τὰ πιδ κατάλληλα ψυχικὰ ἐφόδια εἶναι ἡ ψυχαγωγία τοῦ παι- διού. Εἶναι ἕνα θέμα ἐξ ἴσου βασικὸ ὅπως τὸ σχολεῖο. Γιατὶ ἡ ψυχαγωγία σήμερα δὲν ἀντιμετωπίζεται σὰν μιὰ διασκεδαστικὴ ἀπασχόλησις, ἀλλὰ καὶ σὰν ἕνα μέσο τῆς ψυχικῆς δια- πλάσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀλλὰ θέματα με ἐξαιρετικὸ ἐν- διαφέρον που θὰ μελετηθοῦν στὸ μέλ- λον εἶναι :

α) Τὸ παιχνίδι. Σήμερα ἡ ἔννοια τοῦ παιχνιδιού, ἡ βασικὴ συμμετοχὴ του στὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδιού, ἀ- πασχολεῖ ἀμέτρητους εἰδικούς.

β) Τὸ θέατρο τοῦ παιδιού.

γ) Ὁ κινηματογράφος. Θέμα βα- σικώτατο που ἀπαιτεῖ μιὰ λύσιν, σὲ συνεργασία με ἐμπνευσμένους εἰδι- κούς που θὰ δώσουν σωστὴ πνευμα- τικὴ τροφή στὸ παιδί.

δ) Τὸ βιβλίο καὶ τὸ περιοδικὸ τοῦ παιδιού.

Σκοπὸς τῆς προσπάθειας εἶναι νὰ δημιουργηθῇ ἕνα κέντρο ψυχικῆς ὀ- γεινῆς ἀπ' ὅπου θ' ἀντλήσῃ κατὰ κύ- ριο λόγο τὸ ἴδιο τὸ παιδί, αὐτὸ τὸ «ἄγνωστο» τὸ «παρὰγνωρισμένο» ἀλλὰ καὶ οἱ γονεῖς, οἱ ἐκπαιδευτι- κοὶ καὶ ἐν γένει ὅλοι ὅσοι ἐνδιαφέ- ρονται καὶ ἀγωνίζονται για τὸν αὐ- ριανὸ ἀνθρώπο στὸν τόπο μας.

Ε. Χ. Ο.

«Τί σημασία ἔχουν οἱ στάχτες καὶ τὰ ἐρείπια ;»

ΕΝΑΣ ΑΝΕΜΟΣ ΕΛΠΙΔΑΣ ΦΥΣΑΕΙ ΑΚΟΜΗ

ΔΙΗΓΗΜΑ Α. J. CRONIN

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ Π. ΝΟΜΙΚΟΥ

Ένα πρωινό, ὅπως διέσχιζαν τὴν ἐρειπωμένη πλα- τεῖα, τοὺς μίλησα. Εἶχαν ὑποστῇ τοὺς βομβαρδισμούς καὶ ζοῦσαν τώρα σ' ἕνα σκοτεινὸ ὑπόγειο τῆς Via Eustacia που βρισκόταν σ' ἕνα στενὸ σοκάκι στὰ χα- λάσματα τῆς πιδ φτωχῆς συνοικίας τῆς πόλης.

Παρασυρμένους ἀπὸ τὴν πίκρα που μ' ἔτρωγε καὶ ὀ- ποχωρώντας στὴν ἔμφυτη ἀπαισιοδοξία μου, ρώτησα ἀ- πότομα τὴ γριά :

— Γιατὶ δὲν ἐγκαταλείπετε τοῦτο τὸ χωριό ; Δὲν ὀ- πᾶρχει πιδ μέλλον ἐδῶ... Ὅλα ἔχουν καταστραφεῖ... Ὅλα ἔχουν για πάντα τελειώσει.

— Ἐγὶνε σιωπὴ, καὶ ἡ γριά σήκωσε ἀργὰ τὸ κεφάλι.

— Ἐδῶ, εἴμαστε σὲ δικὸ μας τόπο, καὶ δὲν πιστεύ- ουμε πῶς ὅλα ἔχουν τελειώσει.

Ἀπομακρύνθηκαν οἱ δυὸ γυναῖκες καὶ μοῦ φάνηκε, πῶς ἀντάλλαξαν ἕνα ζωηρὸ καὶ ἔνοχο βλέμμα.

Τοῦτη ἡ ματιὰ ξύπνησε τὴν περιέργειά μου. Τὶς ἐπό- μενες μέρες ἔπιασα τὸν ἑαυτὸ μου νὰ παραφυλάξῃ, ἄ- θελά μου, τὸ πῆγαινε καὶ ἔλα τους. Τὸ πρωί, τὶς ἔδλε- πα νὰ καταγίνωνται κανονικὰ με τὶς δουλειές τους, ἀλλὰ τ' ἀπόγεμα, ἦταν ἀδύνατο νὰ τὶς βρῶ πουθενά. Μετὰ τὸ πρωῒνὸ φαγητὸ πέραγα πολλὲς φορές ἀπὸ τὴ Via Eu- stacia. Τὸ μικρὸ ὑπόγειο ἦταν πάντα ἄδειο. Μποροῦσε τάχα οἱ δυὸ αὐτὲς ὑπάρξεις νὰ ἦταν λιγότερο ἀπλοϊκὲς ἀπ' ὅτι τὶς φανταζόμουν ; Ἀδελφὲς οἱ ἀπουσίες που ἐπανα- λαμβανόντουσαν κρύβαν ἄραγε κάποια ἀπροσδιόριστη δραστηριότητα, κοντραμπάντο ἢ μαύρη ἀγορά ;

Μιὰ μέρα, παρασυρμένος ἀπ' αὐτὴν τὴν ἰδέα, τὴν ὥρα που ὅπως πάντα ἐπαίρνα τὸν μεσημεριανὸ μου ὕπνο στὴν παραλία, κατευθύνθηκα στὴ Via Eustacia, πιδ νωρὶς ὅμως ἀπ' τὴ συνηθισμένη μου ὥρα. Βολεῦτηκα κάτω ἀπὸ μιὰ μεγάλη πόρτα καὶ παραφύλαξα τὸ σπῆτι τῆς γριάς. Δὲν χρειάστηκε νὰ περιμένω για πολὺ. Κατὰ τὴ μία ἢ ὥρα ἡ Μαρία καὶ ἡ ἑγγονὴ τῆς ξεφάνηκαν. Πῆραν εὐθύμα τὸ δρόμο, μ' ἕνα ἀποφασιστικὸ βῆμα, χε- ροπιασμένες καὶ κουβαλώντας στὶς πλάτες τους ἀπὸ ἕνα ἄδειο καλάθι. Τὶς ἀκολούθησα σὰν κλέφτης.

Ἡ γριά καὶ τὸ παιδί διαβῆκαν ἀνάμεσα στὰ χαλά- σματα. Στὴν ἄκρῃ τοῦ χωριοῦ πῆραν ἕνα μονοπάτι, που ἔλυανε στὸν ἥλιο, καὶ κατέβαινε στὴ ξεραμένη ὄχθη τοῦ ποταμοῦ. Ἐγκαταστῆθηκα σ' ἕνα ὕψωμα, που ἐδέ- σποξε στὴν ἀπότομη ὄχθη. Ἐκπληκτὸς εἶδα ἀνθρώπους που δούλευαν με φτιάκια καὶ σκαπάνες στὴ γεμάτη λι- θάρια χαράδρα. Ἡ Μαρία καὶ τὸ κοριτσάκι ἀφῆκαν κάτω τὰ καλάθια τους καὶ στρώθηκαν στὴ δουλειά. Νό- μιζα στὴν ἀρχή, πῶς φάχναν κάποιο θησαυρὸ, μετὰ εἶ- δα τὸ παῖδ νὰ γεμίξῃ ἄσπρη ἄμμο τὸ καλάθι του, ἐνῶ ἡ Μαρία, σκυμμένη στὰ δυὸ, διάλεγε με σχολαστικὴ προσοχὴ πέτρες λευκὲς, τετράγωνες. Σὰν γέμισαν τὰ κο- φίνια, τὰ φόρτωσαν στὴ πλάτη τους καὶ ξανανέβηκαν

Ένας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους μυθιστοριογράφους τῆς Ἀμερικῆς ὁ Νάθαναὴλ Χόουθορν, ὁφεί- λει τὴν ἐπιτυχία του, ὅχι μόνον στὴν καθημερινὴ φροντίδα καὶ ἐμπνευσιν τῆς γυναίκας του, ἀλλὰ καὶ στὴν μοναδικὴ ἐδκαίρια για σύνθεσιν που αὐτὴ τοῦ ἔδωσε.

Ὅταν διωγμένος ἀπὸ τὴ δουλειά του — κάποιο τελωνειακὸ γραφεῖο — ἐγύρισε ἀπογοητευμέ- νος σπῆτι του, με μεγάλη του ἐκπληξιν ἄκουσε τὴν γυναῖκα του νὰ τοῦ λέη : « Τώρα, νομίζω πῶς ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ γράψῃς τὸ βιβλίο σου ». Τὰ λόγια τῆς τοῦ ἔδωσαν μεγάλη χαρὰ καὶ ἡ πίκρα που τοῦ γεννήθηκε στὸ ἐρώτημα, « με τί χρήματα θὰ ζήσουμε ὅμως ; » ἔσβυσε, ὅταν ἐκείνη ἔτρεξε καὶ ἄνοιξε τὸ συρτάρι τῆς ντουλάπας βγάζοντας ἕνα μάζσο χαρτονομίσματα. « Αὐτὰ τὰ λεπτὰ που μά- ζευα ἀπὸ οικονομίες τοῦ νοικοκυριοῦ μου, θὰ μάς φτάσουν νὰ ζήσουμε ἕναν ὀλόκληρο χρόνο. Πάντοτε πίστευα πῶς κάποια μέρα θὰ γράψῃς ἕνα βιβλίο που θὰ ἀξίξῃ. Εἶμαι βεβαία πῶς ἦρθε ἡ ὥρα. »

Καὶ ὁ Χόουθορν κἀθισε καὶ ἔγραψε τὸ πρῶτο μεγάλο βιβλίο του, που ἀλήθεια μαζί με ὅλα τὰ ἄλλα που ἐπακολούθησαν τὸν ἔκαναν διάσημο.

Ἀπὸ τὸ «Coronet»

ἀργὰ τὸ ἀπόκρημνο μονοπάτι. Διάδηναν ἀπὸ πολὺ κοντὰ μου. Δὲν ξέρω ἂν ἀνακάλυψαν τὴν παρουσία μου. Πάντως δὲν τὸ ἔδειξαν διόλου. Σὰν μὲ προσπέρασαν τὶς ἀκολούθησα.

Ὁ δρόμος ὡδηγοῦσε στὴν κορυφὴ μιᾶς ἐρειπωμένης πολιτείας, σ' ἓνα μικρὸ ὁροπέδιο ποὺ ἦταν κυρίαρχο στὸ τοπίο. Στους περιπάτους μου ποτὲ δὲν εἶχα πάει μέχρις ἐκεῖ. Ἦταν τὸ μόνο μέρος αὐτοῦ τοῦ ἐρημωμένου τόπου, ποὺ εἶχε ξεφύγει ἀπὸ τὴν καταστροφὴ. Ἐκεῖ σ' ἓνα μικρὸ δάσος ἀπὸ ἀκακίες, μιὰ παρέα χωρικῶν δούλευε. Ἦσυχια, μιλώντας μὲ σιγανή φωνή, μὲ μιὰ νηφαλιότητα στὶς κινήσεις ἀπόλυτα ἐπίσημη, ἐσπαγαν καὶ μάζευαν ὁμορφες λευκὲς πέτρες σχηματίζοντας τὸν τοῖχο μιᾶς πελώριας οἰκοδομῆς. Στὴν ἀρχὴ ἔμεινα ἀναυδός. Ξαφνικά, ἀργότερα, τὸ σχέδιο αὐτοῦ τοῦ σκιαγραφήματος μου χτύπησε στὰ μάτια καὶ μάντεψα αὐτὸ ποὺ ἐφτιαχναν. Μοῦ κόπηκε ἡ ἀνάσα. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ εἶχαν ἀκριβῶς μόνο μιὰ στέγη γιὰ νὰ στεγαστοῦν, αὐτὲς οἱ ὑπάρξεις ποὺ εἶχαν χάσει τὰ πάντα, αὐτὲς οἱ γυναῖκες, αὐτὰ τὰ παιδιὰ, αὐτοὶ οἱ γέροι, ποὺ πέρασαν γιὰ φαντάσματα ἀδύναμα καὶ ἀφιερωμένα στὴν ἀνυπαρξία, εἶχαν διαλέξει σὰν πρώτη ἀντιπροσωπευτικὴ τους πράξη νὰ φτιάξουν μὲ τὰ ἴδια τους τὰ μέσα μιὰ καινούργια καὶ μεγαλόπρεπη ἐκκλησιά. Ὅχι πιά ἓνα παρεκκλήσι ταπεινὸ, μὰ ἓνα τόπο προσευχῆς, ποὺ δὲν εἶχαν ποτὲ ἀποκτήσει ὅμοιο στὸ μέγεθος καὶ στὴν ὁμορφιά.

Ἡ Μαρία καὶ τὸ παιδί ἄδειασαν τὸ φόρτωμά τους.

Σταμάτησαν ἓνα λεπτὸ γιὰ νὰ ξανασάνουν καὶ ξανακατέβηκαν στὸ ποτάμι. Σὰν πέρασε ἡ γριὰ ἀπὸ κοντὰ μου μὲ τὸ μέτωπο γεμάτο ἰδρώτα, μὲ κρυφοκύνταξε. Τὰ μαῦρα καὶ σοβαρά της μάτια ἔμοιαζαν νὰ χαμογελοῦν μ' ἓνα χαμόγελο γλυκὸ καὶ ἀκατανόητο, ποὺ ἐκρυβε κάτω ἀπ' τὴ φαινομενικὴ της γαλήνη μιὰ γεμάτη ἀγάπη πονηριά. Κι ἔμοιαζε ἡ γριὰ νὰ λέη:

«Νομίζεις πὼς ξοφλήσαμε πιά, πὼς κάναμε ὅ,τι εἶχαμε νὰ κάνουμε;» Ὅλη της ἡ ζωὴ ἦταν γραμμένη σ' αὐτὸ τὸ βλέμμα, τὸ παρελθόν, τὸ παρόν, τὸ μέλλον. Διάβασα σ' αὐτὸ τὸ θάρρος, τὴν καρτερικότητα, μιὰ ἐμπιστοσύνη ἰσχυρὴ καὶ ἀκλόνητη, τὴν θέληση νὰ δεχτῇ τὸ ἀναπόφευκτο καὶ πάνω ἀπ' ὅλα τὴν πίστη.

Ντροπιασμένος καὶ ταραγμένος ἔμεινα καρφωμένος στὴ θέση μου ἐνῶ ἡ γριὰ καὶ τὸ παιδί χάνονταν στὸ μονοπάτι. Ἡ ἰδέα ὅτι μπόρεσαν νὰ μ' ἐγκαταλείψουν στὴν ἀπελπισία μου ξέσκιζε τὴ καρδιά, σὰν ἓνα χτύπημα ἀπὸ ξίφος. Τί σημασία εἶχαν τὰ συντρίμια καὶ τὰ ἐρείπια; Σὰν ὑπάρξεις τόσο νέες—καὶ τόσο γερασμένες—ἔδειχναν μιὰ τέτοια πίστη, ὅλες οἱ ἐλπίδες ἐπιτρέπονταν στὸν κόσμο.

Κάθισα ἀρκετὰ στὸν λόφο. Ὅταν, τέλος, ξανακατέβηκα, καθησυχασμένος καὶ παρηγορημένος, τὸ πρῶτο ἄστρο σηκωνόταν χλωμό, μὰ σπινθηρίζοντας στὸν ἀτέρμονα οὐρανὸ καὶ στὴ γλυκεῖα ἀχλὺ ποὺ ἀνέβαινε ἀπ' τὴ θάλασσα. Τὸ χωριὸ χάνονταν σιγὰ-σιγὰ. Στὴ θέση του εἶδα νὰ φεγγοβολᾷ μὲ ὅλη του τὴ λάμψη ἓνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς τόπους, ὅπου πνέει τὸ πνεῦμα.»

ΜΗΝ ΑΠΟΚΑΜΗΣ ΔΟΥΛΕΥΤΗ!

(Χαρισμένο στους Ἑργάτες τῆς Ἀλήθειας).

Ταχειὰ - ταχειὰ, μὲ τὴ δροσιά, ποὺ στάζανε τ' ἀστέρια,
ξύπνησε πάλι κι' ἄδραξε στὰ δυὸ τὸ ἀλέτρι χέρια
καὶ βύθιζε το σιτβαρὰ στὴ γῆ τὴν ποντοφόρα,
καὶ σπέρνε χεροπάλαμα σπόρο ἄφθονο, τὴν ὥρα
ποὺ ὁ πρόσχαρος κορυθαλλὸς σὲ χαιρετᾷ ἀπ' τὰ αἰθέρια.

Σπρωχνε τ' ἀλέτρι σου γερά, καὶ πίσω μὴν κυττάξης.
Μέο' στὶς ψυχὲς ποὺ σοῦ ἔλαχε τὴν ἀρετὴ νὰ σπέρνης,
μὴν ἀποκάμης δουλευτῇ, τὴ θεῖα σπορὰ νὰ φέρνης.
Θάρθῃ ὁ καιρὸς τοῦ θερισμοῦ κι' ἐσὺ θάναγαλλιᾷξης
θεῖα εὐλογία! τὸν καρπὸ σωροὺς θὰ τὸν συνάξης.

Α. ΛΑΜΠΡΙΝΟΣ

Η ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

ΜΕΣΑ στὰ πλαίσια τοῦ ὅλου κοινωνικοῦ ζητήματος τὸ πρόβλημα τῆς ἐργασίας γενικὰ ἀπασχολεῖ σήμερα καὶ κατὰ κύριο μάλιστα λόγο τοὺς κοινωνιολόγους, τοὺς φιλοσόφους, τοὺς πολιτικούς καὶ τοὺς νομοθέτες. Θέμα δύσκολο τὸ πρόβλημα τῆς ἐργασίας γίνεται ἀκόμη δυσκολώτερο καὶ πολυπλοκώτερο ὅταν ἐξετάζεται στὶς εἰδικὲς μορφές του ὅπως ἐν προκειμένῳ ὡς πρόβλημα ἐργασίας τῆς γυναίκας. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ζητήματα ποὺ δημιουργεῖ ἡ ἀδυναμία καὶ ἡ μειονεκτικότης τοῦ γυναικείου φύλου τὸ θέμα τῆς γυναικείας ἐργασίας συνδέεται στενὰ μὲ πολλὰ θέματα τῆς ζωῆς τῆς γυναίκας ὅπως τὸ θέμα τοῦ γάμου, τῆς οἰκογενείας, τῆς μητρότητος τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν κ.ἄ.

Σ' ὅλες βέβαια τὶς ἐποχὲς ἡ γυναῖκα ἐργάσθηκε στὸ πλευρὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ εἶναι ἀνυπολόγιστη ἡ ἀφανὴς συμβολὴ της στὴν πρόοδο τοῦ πολιτισμοῦ. Ὅμως ἡ γυναῖκα ποὺ ἐργάσθηκε στὶς διαφορὲς ἐποχὲς δὲν μᾶς παρουσιάζει οὔτε τὴν ἔκτασι, οὔτε καὶ τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργεῖ ἡ ἐργασία τῆς σύγχρονης γυναίκας ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι.

Ἡ ἐργαζόμενη γυναῖκα ὅπως ἐμφανίζεται σήμερα εἶναι δημιούργημα τῶν νεωτέρων χρόνων καὶ μάλιστα τῶν δύο τελευταίων αἰώνων. Ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος οἱ μεγάλες ἐπιστημονικὲς ἀνακαλύψεις ὡδηγοῦν στὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας καὶ στὴ νέα ὁργάνωσι τῆς οἰκονομίας. Ἡ μεγάλη χρησιμοποίησις τῶν μηχανῶν καὶ ὁ καταμερισμὸς τῶν ἔργων ποὺ ἀκολούθησε, ἔδιναν στὴ γυναῖκα ὅλες τὶς δυνατότητες γιὰ ἐργασία. Ἡ γυναῖκα μπαίνει στὸν ἀγῶνα τῆς βιοπάλης, γιὰ νὰ βοηθήσῃ καὶ αὐτὴ μὲ τὴ δουλειὰ της τὴν οἰκογένειαν, ποὺ βρέθηκε σὲ δύσκολη θέσι μὲ τὴν πτώσι τῶν ἡμερομισθίων. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως δὲν εἶναι καθόλου εὐνοϊκὸ γιὰ τὴν καλλιτέρευσι τῆς θέσεως τῶν ἐργατῶν. Ἡ γυναικεία ἐργασία αὖτις ἀκόμη περισσότερο τὴν προσφορὰ τῆς ἐργασίας στὶς ἐργατικὲς ἀγορὲς μὲ ἄμεσο ἀποτέλεσμα τὴ μεγαλύτερη πτώσι τῶν ἐργατικῶν ἡμερομισθίων.

Στὴ χώρα μας συναντοῦμε γιὰ πρώτη φορὰ τὴ γυναῖκα σὰν ἐργάτρια βιομηχανίας στὸ τέλος τοῦ περασμένου αἰῶνα, τὸ 1889, ποὺ ἰδρυθῆκε τὸ πρῶτο βιομηχανικὸ ἐργοστάσιον ἐριουργίας. Ἀπὸ τότε ἀρχίζει νὰ δημιουργηθῇ καὶ στὴ χώρα μας ἐργατικὴ τάξις. Σήμερα συναντοῦμε τὴ γυναῖκα σὲ ὅλα τὰ ἀνδρικά ἐπαγγέλματα: ἐργάτρια, ὑπάλληλο δημόσιον ἢ ἰδιωτικόν καὶ ἐν μέρει στὰ ἐλεύθερα ἐπαγγέλματα τοῦ ἱατροῦ, τοῦ δικηγόρου κ.λ.π. Τὰ τελευταῖα δὲ χρόνια ἡ προώθησις τῆς γυναικὸς σὲ ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, ἀκόμη καὶ τὰ πιδύσκολα καὶ τὰ πιδὺπεύθυνα διευκολύνθηκε ἀπὸ τὸ ὅτι ἡ μόρφωσις καὶ μάλιστα ἡ ἀνώτερη καὶ εἰδικὴ μόρφωσις ἔγινε κτῆμα καὶ τῆς γυναίκας σὲ μεγάλη ἔκτασι.

Τὰ αἷτια ποὺ ὡδήγησαν τὴ γυναῖκα νὰ ἐργασθῇ ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, εἶναι κυρίως οἰκονομικὰ καὶ ἰδεολογικά. Ἡ προαγωγή τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἡ αὐξήσις τῶν ἀναγκῶν (π.χ. τὸ πολυέξοδο ντύσιμο) ἔχουν ὡς ἄμεσο ἀποτέλεσμα τὴν ἀνεπάρκεια τοῦ μισθοῦ τῶν ἐργαζομένων. Ἡ γυναικεία ἐργασία προσεφέρθη κατὰ κανόνα σὰ μέσο πορισμοῦ χρημάτων γιὰ τὴν κάλυψιν καὶ τὴν θεραπεία τῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκογενείας.

Ἄλλη κύρια αἰτία ποὺ σπρώχνει τὴ γυναῖκα σὲ ἐργασία ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, εἶναι ὁ ἀποτυχημένος γάμος. Εἴτε διότι ὁ σύζυγος εἶναι τεμπέλης, σπάταλος, μέθυσο, παίκτης, εἴτε διότι εἶναι ἀσθενὴς ἢ κατήντησε ἀνίκανος γιὰ ἐργασία. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς ἀναγκάζεται ἡ γυναῖκα ν' ἀναλάβῃ μόνη της τὶς εὐθύνες τῆς οἰκογενείας. Φυσικὰ ἐφ' ὅσον συντρέχει λόγος ἀσθενείας ἢ ἀδυναμίας τοῦ ἀνδρὸς νὰ ἐργασθῇ, κάθε ἔπαινος ἀνήκει στὴ γυναῖκα γιὰ τὶς θυσίες αὐτές, ποὺ κάνει γιὰ τὴν οἰκογένειάν της! Ὑπάρχουν περιπτώσεις μάλιστα ποὺ ἡ γυναικεία ἐργασία ὄχι μόνο ἔσωσε τὴν οἰκογένειαν ἀπὸ τὸ οἰκονομικὸ ἀδιέξοδο, ἀλλὰ τῆς ἔχαρσε ὅλα τὰ μέσα καὶ ὅλες τὶς δυνατότητες γιὰ μιὰ προαγωγή σὲ ψηλότερα σκαλοπάτια. Πόσα καὶ πόσα παραδείγματα δὲν ἔχομε, ποὺ ἡ χήρα μητέρα ἢ ἡ μεγαλύτερη ἀδελφὴ στάθηκε ἀληθινὸς προστάτης βασιανισμένης οἰκογενείας! Κι ἄλλες περιπτώσεις ὅπου κόρες ὁρφανῆς ὄχι μόνο ἐργάσθηκαν γιὰ τὰ ἀνήλικα ἀδελφία τους, μὰ ἐδυσιάσαν ἀκόμη καὶ τὸ μέλλον τους γιὰ νὰ τὰ σπουδάσουν σὲ ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια.

Ἄν τώρα θελήσουμε νὰ μελετήσουμε τὶς συνθῆκες στὶς ὁποῖες ζῇ καὶ ἐργάζεται σήμερα ἡ ἐργαζόμενη γυναῖκα θὰ φθάσωμε σὲ θλιβερὲς διαπιστώσεις. Ἐτσι τὴ βρίσκουμε νὰ ἐργάζεται ἀκόμη, παρ' ὅλες τὶς προσόδους, ποὺ ἔγιναν τὰ τελευταῖα χρόνια στὸ σημεῖο αὐτό, μέσα στοὺς καπνοὺς καὶ τὶς ἀναθυμιάσεις τῆς χημικῆς βιομηχανίας, μέσα σὲ χώρους ὅπου ἡ ὑγρασία μπορεῖ ἀκόμη καὶ μέταλλα νὰ διαπεράσῃ. Εἶναι ὑποχρεωμένη καὶ αὐτὴ ὁρτῇ ἢ σκυμένη νὰ σπρώχνῃ σιδερένια ἀντικείμενα νὰ μεταφέρῃ βάρος κ.λ.π. Οἱ ἐργασίες αὐτές, ξένες πρὸς τὸ γυναικεῖο ὁργανισμό, εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνες γιὰ τὴν ὑγείαν τῆς γυναίκας.

Δὲν εἶναι ὅμως καλύτερες καὶ οἱ συνθῆκες στὶς ὁποῖες ἐργάζεται ἡ ὑπάλληλος. Χῶρος πολλὲς φορὲς ἀνθυγιεινός—γι' αὐτὸν πολλὰ ἔχουν νὰ μᾶς ποῦν τὰ γραφεῖα τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων—ἐργασία ἄχαρη καὶ μονότονη, κάθε μέρα ἡ ἴδια. Τὸν ἀντίκτυπο τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν μπορεῖ νὰ τὸν καταλάβῃ καθένας ποὺ εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὶς γνωρίσῃ ἀπὸ κοντὰ, σὰν συνεργάτης ἢ σὰν συνάδελφος. Οἱ σπινεῖες εἶναι ἀκόμη πιδὺ θλιβερὲς γιὰ τὴν ἔγγαμη γυναῖκα ποὺ οἱ ὅροι τῆς ἐργασίας της πρέπει νὰ γίνωνται πολὺ πιδὺ εὐνοϊκοί. Ὑποχρεωμένη κάθε μέρα νὰ ἐργάζεται ἐπὶ 6 ἢ 8 ὥρες στὸ γραφεῖο ἢ στὸ ἐργοστάσιον, φυσικὸ εἶναι νὰ παραμελῇ τὴν φροντίδα τοῦ σπιτιοῦ της, κυρίως ὅμως τὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν της. Πολὺ σωστὰ ὑπεστήριξαν πολλοὶ ὅτι σὲ πολλὰς περιπτώσεις ἡ ἐξωοικιακὴ ἐργασία τῆς γυναίκας φέρνει τὴ διάλυσι τῆς οἰκογενειακῆς φωνῆς ποὺ μὲ τὸσους κόπους καὶ θυσίες ἐκτίσθηκε.

Ἄλλο ζήτημα ποὺ ἀπασχολεῖ τὴν ἐργαζόμενη γυναῖκα καὶ γενικώτερον τὸν ἐργατικὸν κόσμον εἶναι τὸ ζήτημα τῆς στέγης. Ἀπὸ ἔρευνες ποὺ ἔγιναν σ' ὅλο-

κληρο τον κόσμο βγήκαν θλιβερά συμπεράσματα. Για ν' αντιληφθῇ κανείς τις άθλιες συνθήκες τῆς ἐργατικῆς στῆγης στὸν τόπο μας ἀρκεῖ ἕνας περίπατος στὶς συνοικίες τῆς Ἀθῆνας καὶ τοῦ Πειραιᾶ. Ἐχει παρατηρηθῇ ὅτι τὸ ἀνθυγιεινὸ περιβάλλον τῆς ἐργατικῆς κατοικίας ἐπιδοῦ κυρίως στὴν ἐργαζόμενη γυναῖκα, καὶ αὐτὸ γιὰ τὴν αὐτὴ μετὰ τὴ δουλειὰ τῆς ἡμέρας εἶναι ἀναγκασμένη νὰ γυρίσῃ ἀμέσως στὸ σπῖτι τῆς γιὰ νὰ φροντίσῃ γιὰ τὶς ἀνάγκες του.

Τὸ δράμα τῆς ἐργαζόμενης γυναῖκας ἐκίνησε βέβαια τὴν προσοχὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρμοδίων καὶ πρὸ πάντων τοῦ νομοθέτη σ' ὅλες τὶς χώρες. Οἱ λόγοι ποὺ ἐπιβάλλουν τὴν ἰδιαίτερη νομοθετικὴ μέριμνα γιὰ τὴν ἐργαζόμενη, γυναῖκα εἶναι: Ἡ συχνότερη προσβολὴ τῆς υγείας τῆς, οἱ ἰδιαίτερες καταστάσεις στὶς ὁποῖες βρίσκεται συχνὰ ὅπως ἡ ἐγκυμοσύνη, ὁ τοκετός, ἡ λοχεία καὶ τέλος ἡ γενικώτερη ἀδυναμία τῶν γυναικῶν στὸ νὰ ἐνασχοληθοῦν τὰ δικαιώματά τους (ἐλλείψεις γυναικείων ἐργατικῶν σωματείων). Διατάξεις σχετικὲς μετὰ τὴν προστασία τῆς ἐργαζόμενης γυναῖκας ἀρχισαν νὰ περιλαμβάνονται ἀθρόες σ' ὅλες τὶς διεθνεῖς μεταπολεμικὲς συνθήκες ποὺ ἐροῦθμισαν ζητήματα γενικώτερης πολιτικῆς σημασίας καὶ στοὺς ἐσωτερικοὺς νόμους τῶν διαφόρων κρατῶν.

Στὴ χώρα μας ἡ νομοθετικὴ μέριμνα ἐστράφη κυρίως στὸν περιορισμὸ τῶν ὥρῶν ἐργασίας, στὴν ἀπαγόρευσι τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας (ν. 2257/1920), στὴν παροχὴ ἀδείας μετ' ἀποδοχῶν πρὶν καὶ μετὰ τὸν τοκετὸ (ν. 2274/1920), στὴ χορήγησι ἐπιδομάτων τοκετοῦ, λοχείας, καὶ θηλασμοῦ ἀπὸ τὸ Ἰδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (ν. 6298/1934), στὴν ἐφαρμογὴ τῶν συλλογικῶν συμβάσεων καὶ στὰ ζητήματα τὰ σχετικὰ μετὰ τὴν ἀμοιβὴ τῆς ἐργασίας. Μετὰ ὅλα αὐτὰ τὰ μέτρα ἐπῆλθε κάποια βελτίωσις εἰς τὴν θέσιν τῆς ἐργαζόμενης γυναῖκας δὲν ἐβγήκαν ὅμως οἱ καρποὶ καὶ τὰ ἀποτελέσματα ποὺ ἀνεμόνοντο. Κατὰ πόσον ἀσκήθηκε αὐστηρὸς ἔλεγχος στὶς διατάξεις τοῦ νόμου μποροῦν νὰ μαρτυρήσουν πάρα πολλὲς ἐργάτριες ποὺ ἐργάζονται κάτω ἀπὸ τοὺς πρὸ ἀνθυγιεινοὺς ὅρους χωρὶς καμμιά ἀπ' αὐτὰς νὰ τολμᾷ νὰ καταγγεῖλῃ τὶς καταστρατηγήσεις τοῦ νόμου στὶς ἀρμοδίους ἀρχὲς ἀπὸ τὸ φόβο τῆς ἀπολύσεως. Δύσκολο βέβαια νὰ ψηφισθῇ νόμος γιὰ τὴν καλύτερευσί τῆς θέσεως τῶν ἐργαζομένων πρὸ δύσκολη ὅμως ἡ ἐφαρμογὴ του. Δὲν ἀρκοῦν οἱ ὠραῖοι νόμοι ποὺ ὑπόσχονται μιὰ καλύτερη αὔριο μετὰ τὴ βελτίωσι τῶν ὥρων τοῦ παρόντος. Χρειάζονται ἐμπνευσμένοι ἐφαρμοστὲς τῶν νόμων ποὺ θὰ δύνανται νὰ ἐκμεταλλεύωνται ἀπὸ τὸν γράμμα τοῦ νόμου χωρὶς νὰ δεσμεύονται ἀπὸ ἀποστεωμένες ἐρμηνευτικὲς λύσεις. Χρειάζονται ἠθικὲς προσωπικότητες, ποὺ μετὰ ὅλο τοὺς τὸν ἠθικὸ καὶ πνευματικὸ ἐξοπλισμὸ θ' ἀντιμετωπίζουν προβλήματα τόσο λεπτά, ὅπως αὐτὰ ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐργαζόμενη γυναῖκα.

P. Σ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΙΝΗΣΗ

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΟΙΚΟΚΥΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΛΒΕΤΙΑ

ΣΤΗΝ Ἑλβετία ὑπάρχει μιὰ ὁργάνωσις Pro Infirmitis [γιὰ ἀναπήρους] ποὺ ἔχει σκοπὸ νὰ βοηθῇ ἀνάπηρους καὶ ἐγκληματίσαντες γιὰ νὰ ξαναβροῦν τὸν δρόμο γιὰ τὴν ὁμαλὴ ζωὴ. Μέχρι σήμερα ἡ Pro Infirmitis ἔχει βοηθήσει περὶ τοὺς 300.000 ἀνδρώπους. Τελευταῖα μάλιστα ἐγκαινίασε καὶ ἕνα πρωτότυπο ἴδρυμα.

Πρόκειται γιὰ ἕνα εἶδος οἰκοτροφείου - σχολῆς ποὺ οἱ τρόφιμοί του — πνευματικὰ ἢ σωματικὰ ἀνάπηρες κοπέλλες — διδάσκονται τὸν τρόπο νὰ γίνονται καὶ αὐτὲς χρήσιμα μέλη στὸ κοινωνικὸ σύνολο, ἱκανὰ νὰ ἀντιμετωπίζουν σύμφωνα μετὰ τὶς δυνατότητές τους τὴν ζωὴ.

Στὸ οἰκοτροφεῖο αὐτὸ τὰ μαθήματα προσαρμόζονται στὶς δυνατότητες τῶν μαθητριῶν. Διδάσκονται οἰκιακὲς ἐργασίες καθὼς καὶ κηπουρικὴ. Τὸν πρῶτο χρόνο γίνονται κατὰ κάποιο τρόπο τὰ «θεωρητικὰ» μαθήματα, ἐνῶ ὁ δεῦτερος χρησιμεύει γιὰ ἐπανάληψιν καὶ ἐφαρμογὴν σ' αὐτὰ ποὺ ἐδιδάχθησαν.

Ἐξαιρετικὰ χρήσιμη ἀπεδείχθη καὶ ἡ ὑπηρεσία γιὰ τὴ μελλοντικὴ παρακολούθησιν τῶν κοριταίων. Τοποθετοῦν, δηλαδὴ, σὲ κατάλληλη θέσιν καὶ γενικὰ ἐξομαλύνει ὅλων τῶν δυσκολιῶν (ἀλλαγὴ θέσεως κλπ.) ποὺ εἶναι πιθανὸ ὅτι θὰ ἦταν τεράστιες γιὰ τὶς δυνάμεις τους καὶ θὰ τὶς ἀποδάρρυναν.

Τὰ ἐμπόδια ποὺ πρέπει νὰ παραμερισθοῦν ὥσπου αὐτὰ τὰ παιδιὰ νὰ μπορέσουν νὰ φτάσουν σὲ ἕνα καλὸ σημεῖο, εἶναι τεράστια. Οἱ κλειστοὶ χαρακτήρες, οἱ περιορισμένες ἱκανότητες (ἀποτέλεσμα εἰδικῶν περιπτώσεων) δημιουργοῦν προβλήματα καὶ δυσκολίες ποὺ μόνο μετὰ ἀίρεση ἀγάπης καὶ ὑπομονῆς μποροῦν νὰ ὑπερνικηθοῦν. Πολλοὶ ἀναρωτιοῦνται ἂν τὸ ἀποτέλεσμα ἀξίζει τὸς κόπους. Ἡ διευδύντρια τοῦ ἰδρύματος ἀπαντᾷ σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτησιν:

«Θὰ ἠθελοῦ νὰ σοῦ δώσω ἕνα παράδειγμα: Ἀπὸ 190 μαθήτριες ποὺ ἔχω γνωρίσει, οἱ 130 εἶναι σὲ θέσιν νὰ κερδίζουν ἀπόλυτα τὴν ζωὴ τους, 20 τὴν κερδίζουν μερικὰ καὶ μόνο 40 ἀποδείχτηκαν τέλεια ἀνίκανες. Χωρὶς τὴ σχολὴ θὰ ὑπῆρχαν 190 ἀνδρώποι, θάρος στὴν κοινωνία καὶ πηγὴ δυστυχίας γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους. Δὲν νομίζετε λοιπὸν ὅτι ἀξίζει τὸν κόπο; Νοιώθουμε μεγάλη εὐγνωμοσύνη ποὺ ὑπάρχουν ἀνδρώποι ποὺ τὸ καταλαβαίνουν αὐτὸ καὶ μᾶς βοηθοῦν στὸ ἔργο μας».

Πραγματικὰ ὁργάνωσις ὡς τὸ Pro Infirmitis ἀποδεικνύεται πολὺτιμις σὲ κάθε κοινωνία, καὶ εἶναι παραδείγματα ἀξία γιὰ μίμηση.

Ο ΓΕΡΟΣ ΚΙ Η ΘΑΛΑΣΣΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ERNEST HEMINGWAY

ἮΤΑΝ ἕνας γέρος ποὺ φάρευε μοναχός, μέσα σὲ μιὰ βάρκα, στὸ Γκόλφ-Στρήμι καὶ

εἶχαν περάσει 84 μέρες τώρα, δίχως νὰ πιάσῃ οὐτ' ἕνα ψάρι. Τὶς πρῶτες 40 μέρες ἦταν κι ἐν' ἀγόρι μαζί του. Μὰ σὰν πέρασαν οἱ σαράντα μέρες δίχως ψάρι, οἱ γονιοὶ τ' ἀγοριοῦ τοῦπαν πῶς ὁ γέρος ἦταν ἀνεπανόρθωτα salao, ποὺ σημαίνει ὅσο πρὸ κακότυχος γίνεται, καὶ τ' ἀγόρι ἀναγκάστηκε νὰ πάῃ σ' ἄλλη βάρκα ποὺ πιασε τρία καλὰ ψάρια τὴν πρώτη βδομάδα. Ἀυτὸταν τ' ἀγόρι, σὰν ἔβλεπε τὸν γέρο νὰ γυρίξῃ μ' ἀδειανὴ τὴ βάρκα καὶ πάντα ἔτρεχε κάτω γιὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ, κουβαλώντας πότε τὶς πετονιές, πότε τ' ἀρπάγια καὶ πότε τὸ καμάκι ἢ τὸ πανὶ ποὺ τὸχε τυλιγμένο στὸ κατάρτι. Κι ἦταν τὸ πανὶ μπλωμένο μετὰ κομμάτια ἀπὸ ἀλευρόσακους καὶ ἔτσι διπλωμένο ὅπως ἦταν γύρω στὸ κατάρτι, ἔμοιαζε μετὰ σύμβολο μιᾶς μόνιμης ἀποτυχίας.

Ὁ γέρος ἦταν ἀδύνατος καὶ κοκκαλιάρης, μετὰ βαθεῖες ζαρωματιές πάνω στὸ λαιμὸ του. Τὰ μάγουλά του εἶχαν τοὺς μεγάλους σκούρους λεκέδες τῆς ἀρρώστιας τοῦ δέρματος, ποὺ προκαλεῖ τὸ ἱρίδιμα τοῦ ἡλίου στὶς τροπικὲς θάλασσες.

Τοῦτα τὰ σημάδια γέμιζαν ὁλόκληρο τὸ πρόσωπο του καὶ τὰ χέρια ἦταν βαθεῖα χαραγμένα ἀπ' τὸ σκονί, καθὼς ἀνέβαζε ἀπάνω στὴ βάρκα, τὰ βαρεῖα τὰ ψάρια. Καμμιά ὅμως ἀπὸ τοῦτες τὶς χαραματιές δὲν ἦταν πρόσφατη. Ἦταν ὅσο παλῆς εἶναι καὶ οἱ διαθρώσεις σὲ μιὰ ἔρημο δίχως ψάρια.

Ἄλλωστε τὸ κάθε τι σ' αὐτὸν ἦταν παλῆ ἀπὸ τὰ μάτια του ποὺ εἶχαν τὸ χρῶμα τῆς θάλασσας καὶ ἦταν χαρούμενα καὶ αἰσιόδοξα.

«Σαντιάγο» μίλησε τ' ἀγόρι, καὶ ποὺ σκαρφάλωναν τὴν ἀνηφορίαν, ἀφοῦ ἔδεσαν τὴ βάρκα, «θὰ μπορούσα νὰ ξανάρθω μαζί σου. Βγάλαμε κάμποσα χρήματα». Ὁ γέρος εἶχε μάθει στ' ἀγόρι νὰ ψαρεύῃ καὶ τ' ἀγόρι τὸν ἀγαποῦσε.

«Ὁχι», εἶπε ὁ γέρος «εἶσαι μετὰ τυχερὴ βάρκα. Μείνε μαζί τους».

«Μὰ θυμᾶσαι τότε, ποὺ ὀγδόντα ἑπτὰ μέρες γύρναγες χωρὶς νὰ πιάσῃς οὐτ' ἕνα ψάρι καὶ ὕστερα γιὰ τρεῖς βδομάδες πιάναμε κάθε μέρα καλὸ ψάρι».

«Θυμᾶμαι» εἶπε ὁ γέρος. «Τὸ ξέρω πῶς δὲν μ' ἀφῆσες ἐπειδὴ δὲν μοῦχες ἐμπιστοσύνη».

«Ὁ πατέρας μ' ἀνάγκασε νὰ φύγω. Εἶμαι παιδί ἀκόμη καὶ πρέπει νὰ τὸν ἀκούω».

«Τὸ ξέρω» εἶπε ὁ γέρος. «Εἶναι πολὺ φυσικὸ».

«Κεῖνος δὲν ἔχει καὶ μεγάλη πίστη».

«Ὁχι» εἶπε ὁ γέρος. «Ἐμεῖς ὅμως ἔχουμε. Δὲν εἶν' ἔτσι».

«Ναί» εἶπε τ' ἀγόρι. «Μπορῶ νὰ σοῦ δώσω μιὰ μύρα στὸν καφενεῖο καὶ ὕστερα πάμε τὰ σύνεργα σπῖτι».

«Γιὰτί ὄχι», εἶπε ὁ γέρος. «Μεταξὺ μας οἱ ψαράδες...».

Κάτσανε στὸ καφενεῖο καὶ πολλοὶ ἀπ' τοὺς ψαράδες περιγελοῦσαν τὸ γέρο· αὐτὸς ὅμως δὲν θύμωνε. Ἄλλοι ἀπ' τοὺς πρὸ παλῆς, τὸν κοίταγαν καὶ θλίβονταν. Ἀλλὰ δὲν τοῦδειχναν παρὰ μόνο κουβέντιαζαν εὐγενικὰ γιὰ τὸ ρεῖμα καὶ γιὰ τὸ πόσο βαθεῖα εἶχανε ρίξει τὰ παραγάδια τους καὶ γιὰ τὸν καλὸ καιρὸ ποῦκανε καὶ γιὰ τὰ πράγματα ποῦχανε δεῖ. Οἱ τυχεροὶ τῆς μέρας εἶχαν κιόλας ἀράξει καὶ εἶχαν ἀποτελειώσει τοὺς μεγάλους ξιφίους, τοὺς εἶχαν κουβαλήσει στὴν ψαραποθήκη ἀπλωμένους σὲ δυὸ σάνιδες, ποὺ μετὰ κόπο καὶ τρικλίζοντας τὶς σήκωναν τέσσερις ἄντρες, δυὸ ἀπὸ κάθε ἄκρη καὶ καὶ περιμένανε τὸ καμινὸν μετὰ τὸν πάγο νὰ μεταφέρῃ τὰ ψάρια στὴν ἀγορὰ τῆς Χαβάνας. Κεῖνοι ποῦχαν πιάσει καρχαρίες, τοὺς πῆγαν στὸ ἐργοστάσιο ἀντίκρου στὴν παραλία, καὶ καὶ ἀφοῦ σηκώσανε τὰ ψάρια μετὰ τὸ παλάχο καὶ βγάλανε τὰ σπλάχνα καὶ τὰ σπάραχνα, τὰ γδάρανε καὶ κόψανε τὸ κρέας σὲ λουρίδες γιὰ νὰ τ' ἀλατίσουνε.

Κάθε ποὺ φύσαγε λεβάντες ἡ μυρουδιά ἐρχόταν στὸ λιμάνι ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο ὅπου κατεργάζονταν τοὺς καρχαρίες· μὰ σήμερα μόλις ποὺ τὴν ἐνοιώθες γιὰτί ὁ ἀέρας πρῶτα τὸ γύρισε στὸ βορρῆ καὶ ὕστερα ἔπεσε ὁλότρελα καὶ ἔτσι ἦταν ὁμορφα καὶ λιόχαρα πάνω στὸ καφενεῖο.

«Σαντιάγο» ξαναμίλησε τ' ἀγόρι.

«Τί θές» εἶπε ὁ γέρος. Κράταγε τὸ ποτήρι στὸ χέρι του καὶ θυμόταν τὰ περασμένα χρόνια.

«Μπορῶ νὰ φύγω, νὰ πά' νὰ φέρω σαρδέλλες γι' αὐριο».

«Ὁχι. Πήγαινε νὰ παίξῃς μπάλλα. Μπορῶ ἀκόμα νὰ τραβῶ τὸ κουπὶ καὶ ὁ Ροζέλιο θὰ ρίξῃ τὰ δίχτυα».

«Κι ὅμως θάθελα πολὺ νὰ πάω. Ἀφοῦ δὲν μπορῶ πιά νὰ ψαρέψω μετὰ σέβαν, θάθελα νὰ σὲ βοηθούσα λίγο». «Μοῦ πλήρωσες τὴν μύρα» εἶπε ὁ γέρος. «Ἐγίνες ἄντρας πιά».

«Πόσο ἤμουνα σὰν μετὰ πρωτοπῆρες μετὰ τὴ βάρκα».

«Πέντε. Καὶ παραλίγο νὰ πνιγίσουναι ὅταν τράβηξα τὸ ψάρι ἀπάνω. Δὲν τόχα κουράσει ὅσο ἔπρεπε καὶ πῆγε νὰ κἀν κομμάτια τὴ βάρκα. Τὸ θυμᾶσαι»; «Θυμᾶμαι ποὺ χτύπαγε μετὰ τὴν οὐρὰ του δεξιά καὶ ἀριστερά, καὶ ἔσπασε τὸν πάγκο, καὶ τὸ θόρυβο ποὺ κἀνανε τὰ χτυπήματα. Θυμᾶμαι καὶ σέβαν, ποὺ μετὰ πέταξες στὴν πλώρη, πάνω στὶς βρεγμένες κουλοῦρες ἀπ' τὰ σκονιά, τὴ βάρκα ποῦτρεμε ὁλόκληρη καὶ τὴ φασαρία ποῦκανε χτυπώντας τὸ σὰν νὰ πελεκούσες δένδρο καὶ τὴ γλυκεῖα μυρουδιά ποῦχε τὸ αἷμα».

«Τὰ θυμᾶσαι στ' ἀλήθεια ἢ στὰ εἶπα γιὰ τὴν δά;»

«Θυμᾶμαι ὅλα ὅσα γίνανε, ἀπὸ τότε ποὺ πρωτανταμώθηκα».

Ὁ γέρος τὸν κοίταξε μετὰ τὰ ἡλιοκαμένα, γεμάτα ἐμπιστοσύνη καὶ ἀγάπη μάτια του. «Ἄν ἤσουναι δικό μου παιδί θὰ σ' ἐπαίρνα μαζί μου στὴ θάλασσα καὶ θὰ ψαρεύαμε στὴν τύχη» εἶπε. «Ὅμως ἔχεις πατέρα καὶ μάννα καὶ εἶσαι σὲ τυχερὴ βάρκα».

«Νά πάω για τις σαρδέλλες; Ξέρω πού θά βρῶ και τέσσερα δολώματα».

«Έχω τὰ δικά μου, ὅσα μου περισέφανε ἀπὸ σήμε-
ρα. Τάβαλα στ' ἀλάτι, μέσ' τὸ κουτί».

«Ἄσε νὰ σοῦ φέρω τέσσερα φρέσκα».

«Ένα» εἶπε ὁ γέρος. Ποτὲ δὲν εἶχε χάσει τὴν ἐλπί-
δα και τὴν ἐμπιστοσύνη· μὰ τώρα τὸνοιωθε πιδ σίγουρα,
ὅπως ὅταν σηκώνετ' ἀγεράκι.

«Δυό» εἶπε τ' ἀγόρι.

«Ἄντε δυό» συμφώνησ' ὁ γέρος. «Δὲν πιστεύω νὰ τά-
χης κλέψει»;

«Μποροῦσα και νὰ τᾶχα. Αὐτὰ ὅμως τ' ἀγόρασα».

«Σ' εὐχαριστῶ» εἶπε ὁ γέρος. Ἦτανε πολὺ ἀπλὸς για
ν' ἀπορήση ποτε ἔφτασε στὴν ταπεινοσύνη. Ἦξερε ὅ-
μως πὼς τὴν εἶχε φτάσει κι ἔξερε πὼς αὐτὸ δὲν ἦτανε
ντροπὴ και πὼς δὲν θάχαν' ἔτσι τὴν ἀληθινὴ περηφά-
νεια του.

«Αὔριο θά πάη καλὰ ἡ μέρα, μ' αὐτὸ τὸ ρεῦμα» εἶπε.

«Ποῦ θά πᾶς;» ρώτησε τ' ἀγόρι.

«Στ' ἀνοιχτὰ για νάμαι πίσω σὰν γυρίσ' ὁ ἄερας.
Θέλω νὰ βγῶ πρὶν χαράξει».

«Θὰ προσπαθήσω νὰ τὸν κάνω νὰ βγῇ κι αὐτὸς στ'
ἀνοιχτὰ» εἶπε τ' ἀγόρι. Κι ἂν πιάσης κάνα μεγάλο φά-
ρι θάμαστε κοντὰ για νὰ δώσουμ' ἕνα χέρι».

«Δὲν τ' ἀρέσει νὰ βγαίνει πολὺ στ' ἀνοιχτὰ».

«Ὅχι» εἶπε τ' ἀγόρι. «Μὰ γὼ θὰ δῶ κάτι π' αὐτὸς
δὲν μπορεῖ νὰ δῇ. Θὰ δῶ ἕνα πουλὶ νὰ ψαρεύη κ' ἔτσι
θὰ τὸν κάνω νὰ βγῇ νὰ κυνηγήση δελφίνια».

«Τόσο ἄσχημα εἶναι τὰ μάτια του;»

«Εἶναι σχεδὸν τυφλὸς».

«Περίεργο πρᾶγμα» εἶπε ὁ γέρος. «Κι ὅμως δὲν βγῆκε
ποτὲ νὰ κυνηγήση χελώνες. Αὐτὸ σκοτώνει τὰ μάτια».

«Εὐὸ ὅμως κυνηγοῦσε χελώνες πέρα στὴν Ἀκτὴ
τῶν Κουνουπιῶν και τὰ μάτια σου εἶναι μιὰ χαρά».

«Εγὼ μ' αἶνα παρὰ ξένος γέρος».

«Κι εἶσαι και τώρα ἀρκετὰ δυνατὸς για ἕνα πραγ-
ματικὰ μεγάλο φάρι»;

«Φαντάζομαι. Ἄλλωστε ξέρω κι ἕνα σωρὸ κόλπα».

«Ἄς πᾶμε τὰ σύνεργα σπῖτι» εἶπε τ' ἀγόρι «για
νὰ πάρω και τὸ δίχτυ νὰ πάω μετὰ για σαρδέλλες».

Πήρανε τὰ σύνεργα ἀπ' τὴν βάρκα. Ὁ γέρος φορτώ-
θηκε τὸ κατάρτι και τ' ἀγόρι κουβαλοῦσε τὸ ξύλινο κου-
τί μὲ τίς κουλῶρες, τὸ στριμμένο καφετὶ παραγάδι,
τ' ἀρπάγια και τὸ καμάκι μὲ τὴ λαβὴ του. Τὸ κουτί μὲ
τὰ δολώματα ἦτανε στὴν πρύμη τῆς βαρκούλας μᾶζι μὲ
τὸ ρόπαλο ποῦχε ὁ γέρος για ν' ἀποτελειώνουν τὰ
μεγάλα φάρια τὴν ὥρα πού τ' ἀνέβαζαν στὴν βάρκα.
Κανένας βέβαια δὲν θάκλεβε ποτὲ τὸ γέρο, πάντως ὅ-
μως, καλύτερα ἦτανε νὰ πάρουν σπῖτι τὸ πανὶ και τὰ
μεγάλα παραγάδια πού θὰ τὰ χαλοῦσε ἡ πρωινὴ δρο-
σιά. Κι ἔπειτα μ' ὅλο πού ἦτανε σίγουρος πὼς κανένας
ντόπιος δὲ θὰ τὸν ἐκλεβε, ὁ γέρος εὗρισκε πὼς δὲν ἦταν
ἀπαραίτητο ν' ἀφήνῃ στὴν βάρκα πειρασμοὺς σὰν τ'
ἀρπάγια και τὸ καμάκι.

Ἀνέβηκαν μᾶζι τὴν ἀνηφοριὰ ὡς τὴν καλύβα τοῦ γέ-
ρου και μπήκανε μέσα. Ὁ γέρος ἀκούμπησε τὸ κατάρτι
μὲ τὸ τυλιγμένο πανὶ στὸν τοῖχο και τ' ἀγόρι ἀπίθωσε
χάμω στὸ πάτωμα, τὸ κουτί μὲ τ' ἄλλα πρᾶγματα. Τὸ
κατάρτι ἦτανε μακρὸ ὅσο και τὸ ἕνα δωμάτιο τῆς καλύ-
βας. Ἡ καλύβα ἦτανε καμωμένη ἀπὸ σκληρὰ φύλλα φοι-
νικιάς, πού λέγεται guano κι εἶχ' ἕνα κρεβάτι, ἕνα
τραπέζι, μιὰ καρέκλα και μιὰ γωνιά στὸ χωματένιο πά-
τωμα για νὰ μαγειρεύῃ μὲ κάρβουνα. Στὸν καφετὶ τοῦ-

χο, τὸν καμωμένο ἀπὸ τὰ λισωμένα, ἰνώδη φύλλα τοῦ
guano, ἦταν κρεμασμένες εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ και τῆς
Παναγίας τοῦ Cobre. Τοῦτα ἦταν ἐνθύμια ἀπὸ τὴ γυ-
ναίκα του. Ἀλλοτε εἶχε και μιὰ χρωματιστὴ φωτογρα-
φία τῆς, τὴν ἔβγαλ' ὅμως ἀπὸ κεῖ γιατί σὰν τὴν κοι-
ταγε ἔνοιωθε πολὺ μόνος και τώρα τὴ φύλαγε στὸ ράφι
κάτω ἀπὸ τὸ καλὸ του τὸ πουκάμισο.

«Τί φαί ἔχεις;» ρώτησε τ' ἀγόρι.

«Ψάρια και μιὰ κατσαρόλα μὲ ρύζι. Θὲς λίγο»;

«Ὅχι. Θὰ φάω σπῖτι. Θὲς ν' ἀνάψω τὴ φωτιά»;

«Ὅχι θὰ τὴν ἀνάψω γὼ πιδ ἔπειτα. Μπορεῖ και νὰ
τὸ φάω κρῶ τὸ ρύζι».

«Νά πάρω τὸ δίχτυ»;

«Βέβαια».

Δίχτυ δὲν εἶχε πιά ὁ γέρος και τ' ἀγόρι τὸ θυμότανε
καλὰ ποτε τόχανε πούλησει. Ἀλλὰ τὸ παραμυθὶ αὐτὸ
ἐπαναλαμβάνονταν καθημερινά. Ὅπως δὲν ὑπῆρχαν και
τὰ ψάρια μὲ τὴν κατσαρόλα τὸ ρύζι· και τ' ἀγόρι τό-
ξερε κι' αὐτό.

«Τ' ὀγδόντα πέντε εἶναι τυχερὸς ἀριθμὸς» εἶπε ὁ
γέρος. Τί θάλεγεσ ἀν μ' ἔβλεπες αὔριο νὰ φέρνω ἕνα
φάρι πάνω ἀπὸ πεντακόσιες ὀκάδες»;

«Θὰ πάρω τὸ δίχτυ και θὰ πάω για σαρδέλλες. Ἐσὺ
θὰ κάτσης ἀπ' ἔξω νὰ λιαστῇς»;

«Ναί. Θὰ κοιτάξω τ' ἀποτελέσματα τοῦ μπέιζ-μπῶλ
στὴ χθεσινὴ ἑφημερίδα».

Τ' ἀγόρι δὲν ἔξερε ἀν κι ἡ χθεσινὴ ἑφημερίδα ἦταν
παραμυθὶ. Ὅμως ὁ γέρος τὴν τράβηξε ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸ
κρεβάτι.

«Μοῦ τὴν ἔδωκε ὁ Παρίκο στὴν bodega» ἐξήγησε.

«Θὰ γυρίσω ἀμέσως μόλις βρῶ σαρδέλλες. Θὰ τίς
βάλω μὲ τίς δικές μου στὸν πάγο κι αὔριο τὸ πρωὶ τίς
μοιραζόμαστε. Σὰ γυρίσω νὰ μοῦ πῆς για τὸ μπέιζ-
μπῶλ».

«Οἱ Γιάνκηδες δὲν μπορεῖ νὰ χάσουν».

«Κι ὅμως τοὺς φοβᾶμαι τοὺς Ἰνδιάνους τοῦ Κλή-
βελαντ».

«Ἐχε ἐμπιστοσύνη, παιδί μου, στοὺς Γιάνκηδες. Θυ-
μᾶσαι τὸν περίφημο τὸν Di Maggio»;

«Εγὼ πάντως φοβᾶμαι και τοὺς Ἰνδιάνους τοῦ Κλή-
βελαντ και τοὺς τίγρεις τοῦ Ντυρόιτ».

«Πρόσεξε μὴ καταντήσης νὰ φοβᾶσαι και τοὺς
Κόκκινους τοῦ Κινκινάτι και τοὺς Λευκοὺς τοῦ Σι-
κάγου».

«Κοίτα τώρα τὰ προγνωστικά και μοῦ τὰ λὲς σὰν
γυρίσω».

«Τί θάλεγεσ ἀν παίρναμ' ἕνα λαχεῖο πού νάληγε σὲ
ὀγδόντα πέντε; Αὔριο κλείνουνε οἱ ὀγδόντα πέντε μέ-
ρες». «Και δὲν παίρνουμε», εἶπε τ' ἀγόρι. «Τὸ μεγά-
λο σου ὅμως ρεκὸρ ἦταν οἱ ὀγδόντα-ἑπτὰ μέρες». «Αὐτὸ
δὲν ματαγίνεται δυὸ φορές. Λὲς νὰ μπορέσης νὰ βρῇς
ἕνα ὀγδόντα-πέντε»;

«Θὰ τὸ παραγγείλω».

«Ὀλόκληρη τὴ σειρά. Κάνει δυόμισι δολλάρια. Ποιὸς
μπορεῖ ὅμως νὰ μᾶς τὰ δανείσῃ»;

«Δὲν εἶναι δύσκολο. Μπορῶ νὰ τὰ βρῶ ἐγὼ τὰ δυόμισι
δολλάρια».

«Ἰσως νὰ μποροῦσα κι ἐγὼ νὰ τὰ βρῶ. Ὅμως προσ-
παθῶ νὰ μὴν παίρνω δανεικά. Πρῶτα στὰ δανεῖζουν.
Ἰστερα γίνεσαι ζητιάνος».

«Κουράγιο γέρο» εἶπε τ' ἀγόρι. «Ἐσχῶς πὼς ἔχουμε
Σεπτέμβρη».

«Ὁ μῆνας μὲ τὰ μεγάλα φάρια», εἶπε ὁ γέρος. Ὁ

Ὁρισμός.

Τὸ παραστρατημένο παιδί χαρακτηρίζεται σὰν ἕνα
παιδί μὲ κακὴ κοινωνικὴ προσαρμογὴ. Καὶ ὅπως τὰ
παιδιά δὲν ἔρχονται στὸν κόσμον ἡθικὰ και ψυχικὰ ἔτοι-
μα μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι τὸ παραστρατημένο παιδί
εἶναι αὐτὸ πού παρουσιάζει κακὴ ἀνάπτυξη στὸ κοινω-
νικὸ συναίσθημα.

Τὸ πρόβλημα τῆς παιδικῆς ἐγκληματικότητος γίνε-
ται ὅλο και πιὸ ἀπειλητικὸ τὰ τελευταῖα μεταπολεμικὰ
χρόνια.

Πολλὰ παιδιά περνοῦν κάθε χρόνο ἀπὸ τὸ δικαστή-
ριο ἀνηλίκων. Ἀπὸ αὐτὰ, τὰ ἀγόρια ἐνάγονται για κλο-
πές, για ἀλητεία, για διάφορες πράξεις κακίας, και τὰ
κορίτσια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον για ἀλητεία και σεξουαλι-
κὲς ἐκτροπές.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ αὐτὰ τὰ παιδιά πού μποροῦμε νὰ
παρακολουθήσωμε, ὑπάρχουν ἕνα σωρὸ παιδιά μὲ προ-
βλήματα συμπεριφορᾶς ἢ διαταραγμένης προσωπικότη-

καθένας μπορεῖ νὰ γίνη φαρὰς τὸ Μᾶη».

«Πάω για τίς σαρδέλλες τώρα» εἶπε τ' ἀγόρι.

«Ὅταν τ' ἀγόρι γύρισε πίσω ὁ ἥλιος εἶχε γείρει πιά
κι ὁ γέρος τὸν εἶχε πάρει πάνω στὴν καρέκλα του.

Τ' ἀγόρι πήρε τὴν παλὴ στρατιωτικὴ κουδέρτα ἀπ'
τὸ κρεβάτι και τὴν ἔρριξε στοὺς ὤμους τοῦ γέρου σκε-
πάζοντας και τὴ ράχη τῆς καρέκλας. Εἶχε παρὰ ξένους
ὤμους ὁ γέρος, γεμάτους δύναμη ἀν και πολὺ γερασμέ-
νους, κι ὁ λαιμὸς του ἦταν ἀκόμα δυνατὸς κι οἱ ἱερω-
ματιῆς δὲν φαίνονταν τόσο πολὺ, τώρα πού κοιμότανε,
μὲ τὸ κεφάλι γεμμένο μπροστά. Τὸ πουκάμισο ἦτανε χι-
λιομαλωμένο σὰν τὸ πανὶ τῆς βάρκας και τὰ μπαλώ-
ματα εἶχανε διάφορες ἀποχρώσεις, ξεθωριασμένα ὅπως
ἦταν ἀπ' τὸν ἥλιο. Μόνο τὸ κεφάλι φαίνονταν γερασμένο
και τὸ πρόσωπό του ἔδειχνε χωρὶς ζωὴ ἔτσι ὅπως ἦταν
μὲ κλειστὰ τὰ μάτια. Ἡ ἑφημερίδα ἀπλωμένη στὰ γό-
νατα, και τὸ χέρι του, πάνω τῆς, ἐμπόδιζε τὸ βραδυνὸ
ἀεράκι νὰ τὴν πᾶρη. Ἦτανε ξυπόλυτος.

(Συνεχίζεται)

Μετάφρασις: Ἑλένης Σπέντζου

Τὸ πρόβλημα τῆς παιδικῆς ἐγκληματικότητος

Απ' ὅλα τὰ
παιδιά, ἀπὸ τὸ
«ὀμαλό», τὸ δια-
νοητικὰ καθυ-
στερημένο, «τὸ
νευρικὸ παιδί»,
τὸ παραστρατη-
μένο παρουσιάζει
ἴσως τὸ με-
γαλύτερο και τὸ
πιὸ δύσκολο ψυ-
χολογικὸ, κοινω-
νικὸ και ἡθικὸ
πρόβλημα.

Αἷτια.

Τὰ αἷτια τῆς παιδικῆς ἐγκληματικότητος ἔχουν μελε-
τηθῇ ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονες χωρὶς ὅμως νὰ ἔχουνε φθά-
σει ἀκόμη σὲ ἀπολύτως καθωρισμένους τύπους στοὺς ὁ-
ποίους θὰ μπορούσαμε νὰ κατατάξουμε κάθε παιδί.

Ἡ παιδικὴ ἐγκληματικότης μπορεῖ νὰ εἶναι ἀποτέ-
λεσμα ἐνδογενῶν συντελεστῶν (αἷτια βιολογικά, κακὴ
κληρονομικότης, ἀλκοολισμὸς κ.ο.κ.).

Σὲ αὐτὴ τὴν πρώτη κατηγορίᾳ κατατάσσονται και οἱ
ψυχοπαθητικοὶ τύποι πού τόσο ἀπασχολοῦν τοὺς ψυ-
χιάτρους και πού ἡ ἀνωμαλία τοῦ χαρακτῆρος των εἶναι
κληρονομικὰ συνδεδεμένη μὲ τὴν ἰδιοσυγκρασίᾳ τους.
Ἐκτὸς ὅμως αὐτῶν τῶν συντελεστῶν πολὺ μεγάλο ρόλο
παίζουν οἱ ἐσωτερικοὶ παράγοντες οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ
συγκεντρώσουν και τὴ μεγαλύτερη προσοχή μας.

Εἶναι τὰ αἷτια τῶν κοινωνικῶν ἐπιδράσεων· χάρις
ὅμως σὲ συστηματικὴ πρόληψη, φροντίδα και μελέτη
μποροῦμε νὰ μειώσουμε σημαντικὰ και νὰ προλάβουμε
τὴν ἐγκληματικότητα.

Γενικὰ ὅμως για νὰ καταλάβουμε ἀπολύτως τὸ παρα-
στρατημένο παιδί—ὅπως ἄλλωστε και για ὁποιονδήποτε
ἀνθρώπο—πρέπει νὰ λάβουμε ὑπ' ὄψιν μας και νὰ ἐ-
ρευνήσουμε τὴ ζωὴ του, τὸν χαρακτῆρα του, τὴν ἱστο-
ρία του, τίς ψυχολογικὲς και κοινωνικὲς δυνάμεις πού
ἐπέδρασαν σ' αὐτό, τὴν ψυχικὴν και τὴν σωματικὴν του
διάπλασι. Κυρίως πρέπει νὰ ἰδοῦμε πὼς ἀντιδρᾷ ὁ πυ-
ρὴν τῆς ἀτομικότητός του—τὸ «ἐγὼ» του—μὲ κάθε
ἐξωτερικὸ γεγονός.

Ψυχολογικὴ ἀνάλυσις τῆς γενετικῆς ἀναπτύξεως τοῦ κοι-
νωνικοῦ συναισθήματος στὸ παιδί.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ νεογέννητο εἶναι ἕνα πλάσμα
ἡμιτελὲς πού τείνει συνεχῶς στὴν ἀνάπτυξί του και στὴν
διαρκὴ τελειοποίησί του. Σ' αὐτὸ συντελοῦν τόσο ὁ
ἐσωτερικὸς δυναμισμὸς του, ὅσο και ἡ ἐπίδρασις τῶν
ἐξωτερικῶν παραγόντων. Ὅπως εἶπαμε ἤδη στὴν ἀρχὴ
τὸ παιδί δὲν γεννιέται ἔτοιμο στὴν ψυχικὴν του διά-
πλασι. Σ' αὐτὴ θὰ δοῦμε τὸ ἀγρὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐ-
πιδράσεων τοῦ περιβάλλοντος και τῆς ἀγωγῆς. Οἱ ψυ-
χικὲς λειτουργίες τοῦ μωροῦ εἶναι ἐλάχιστα διαφορο-
ποιημένες και στενωτάτα συνδεδεμένες στὴν ἀρχὴ μὲ τὰ
ἀντανακλαστικά. Στὸ πρῶτο στάδιο τῆς ζωῆς τὸ παιδί
ἐπ' ἀποκλειστικὰ για τὸν ἑαυτὸ του, ὅλη του ἡ στάσις
ἀπέναντι στὴ ζωὴ οὐθιμίζεται ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἀπο-
λαύσεως και τῆς εὐχαριστήσεως. Τοῦ ἀρκεῖ νὰ εἶναι
χορτάτο, καθαρό, ἥρετό σ' ἕνα σίγουρο συμπαθητικὸ
περιβάλλον για ν' ἀναπτυχθῇ. Εἶναι ἕνα μικρὸ ἐγωκεν-
τρικὸ πλάσμα χωρὶς ἔχνος κοινωνικοῦ συναισθήματος.
Πολὺ φυσικὰ, ἀφοῦ ἀκόμα δὲν ἔχει πλήρη και σαφὴ ἐ-
πίγνωσι τοῦ ἀτόμου του και τοῦ κόσμου πού τὸ περι-
τριφυρίζει. Καὶ αὐτὸ τὸν μικρὸ ἐγωκεντρικὸ «τύραννο»
πού κλαίει τίς πιὸ ἀκατάλληλες ὥρες, τὸ περιβάλλον χά-

ρι στον πιο καταπληκτικό νόμο της φύσεως — το νόμο της μητρότητας — του στέκεται με υπομονή με κατανόηση και συνήθως με άμετρητη αγάπη. Σιγά-σιγά όμως αυτό το πλάσμα αναπτύσσεται, αρχίζει και διαχωρίζει αυτό που προέρχεται από το γύρω κόσμο και αυτό που προέρχεται από τον εαυτό του. Δημιουργείται λοιπόν κατά κάποιο τρόπο που μάς είναι ακόμα τελείως άγνωστος το άτομικό του «εγώ» που είναι το όργανο της επαφής με τον έξω κόσμο και της κοινωνικής του προσαρμογής. Μαθαίνει διαδοχικά ότι δεν μπορεί πάντοτε να παίρνει παθητικά, αλλά ότι πρέπει να ανταποδίδει, να προσφέρει να προσαρμόζεται και αυτό στις απαιτήσεις του περιβάλλοντος. Θα μάθει να περιμένη για το φαγητό του, ή για το αλλαγά του, θα μάθει ότι δεν μπορεί να τρώει ό,τι ώρα του αρέσει. Έτσι από διάφορα καθημερινά εξωτερικά γεγονότα, συχνά άσημαντα ή αρχή της ικανοποίησής¹ θα υποχωρήσει για να επέλθει κάποια ισορροπία με την αρχή της πραγματικότητας². Χάρη λοιπόν στην αρχή της πραγματικότητας³. Χάρη στην βασική κοινωνική έννοια, την «έννοια της αμοιβαιότητας»³ και την έννοια του παίρνω και ανταποδίδω. Οι ένστικτώδεις παρορμήσεις του αμβλύνονται, καταπιέζονται ή διοχετεύονται από τις κοινωνικές απαιτήσεις.

Σημασία του οικογενειακού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη του κοινωνικού συναισθήματος.

Δεν έχει λοιπόν άδικα τονισθεί η σημασία που έχει η οικογένεια, και κυρίως ο ρόλος της μητέρας στα πρώτα χρόνια του παιδιού για την σωστή ανάπτυξη του κοινωνικού του συναισθήματος. Ο Pestalozzi λέει ότι η μητέρα είναι το άστρο που οδηγεί το παιδί στις σχέσεις του με τους άλλους ανθρώπους. Είς την μητέρα έχει δοθεί η ικανότης της ανάπτυξης του κοινωνικού συναισθήματος. Η οικογένεια παίζει ένα σπουδαίο ρόλο για την κοινωνία. Κάνει την πρώτη προσπάθεια για εκπολιτισμό του παιδιού.

Η οικογένεια σαν πρώτο κοινωνικό περιβάλλον μαθαίνει στο παιδί χωρίς στην ψυχολογική ύφή της (σχέσεις των μελών μεταξύ τους) να ισορροπή τις επιθυμίες του που δεν είναι κοινωνικά ανεκτές. Το μαθαίνει να συμπεριφέρεται βάσει ενός κώδικος προκαθορισμένου, όπου όρισμένα πράγματα επιτρέπονται και άλλα απαγορεύονται. Η ανταλλαγή των συναισθηματικών σχέσεων μέσα στην οικογένεια οδηγεί το παιδί στην κοινωνικοποίηση των αισθημάτων του, στο σεβασμό της άλλης προσωπικότητας. Όλες οι αντιδράσεις του — οι θετικές και οι αρνητικές — ανάμεσα σε αδέρφια του, στον πατέρα του και στη μητέρα του θα χαράξουν την σωστή τοποθέτησή του στο κοινωνικό σύνολο αργότερα. Και οι σωστές βάσεις του κοινωνικού συναισθήματος δημιουργούνται πολύ νωρίς ήδη από τον πρώτο χρόνο.

1. Principe de plaisir αποδίδεται στα γαλλικά συνήθως ο όρος αυτός και νομίζουμε ότι στα ελληνικά είναι πιο χαρακτηριστικός σαν αρχή της ικανοποίησης παρά σαν αρχή της ηδονής όπως συνηθίζεται.

2. Με τον όρο αρχή της πραγματικότητας αποδίδονται ή έννοια: principe de réalité, ή οποία χρησιμοποιείται για να δώσει τον πολύπλοκο μηχανισμό της κατανόησης και της άναγκαίας προσαρμογής του ατόμου στην πραγματικότητα που είναι στην περίπτωσή αυτή οι απαιτήσεις του κοινωνικού περιβάλλοντος.

3. Notion de réciprocité.

Σε αυτή την κοινωνικοποίηση των αισθημάτων του υποβοηθείται το παιδί από εκείνη την καταπληκτική ικανότητα μιμήσεως των ανθρώπων που αγαπά και θαυμάζει. Ένα κακό πρότυπο μιμήσεως είναι συχνά η ρίζα ενός παραστρατήματος. Το παιδί προσπαθεί έστω και με μερικές προσωπικές αβερσίες να υπακούσει στον ήθικό κώδικα και τους περιορισμούς των μεγάλων για να έχει την αγάπη και την σιγουριά των γονέων του. Αποφεύγει ένστικτωδώς να χαρακτηριστεί «κακό παιδί», έννοια που άμεσως του δημιουργεί μια μικρή ανησυχία μήπως χάσει την αγάπη και την προστασία του μεγάλου που έχει τόσο ανάγκη.

Έτσι βάσει όλου αυτού του μηχανισμού οι πρώτες αντιλήψεις του παιδιού για τις ήθικες έννοιες είναι αρκετά δεκτικές ανάπτυξης. Έτσι το παιδί δέχεται την αντίληψη του μεγάλου για το σωστό και για ό,τι είναι ήθικώς απορρίψιμο.

Ο Piaget στις καταπληκτικές έρευνές του βρίσκει ότι για το παιδί το κάτω των 8-9 ετών, οι ήθικες έννοιες είναι ακόμη άσυνθετες με ένα αληθινό ατομικό αίσθημα συνειδήσεως. Ο ίδιος τονίζει πόσο αρχή είναι η ανάπτυξη του ήθικου συναισθήματος και λέγει ότι η ήθικη αυτονομία και η έννοια της αμοιβαιότητας παρουσιάζονται μόνον όταν η έννοια του σεβασμού προς την άλλη προσωπικότητα είναι τόσο ανεπτυγμένη ώστε το άτομο να αισθάνεται την εσωτερική ανάγκη — ανεξάρτητα από κάθε εξωτερική πίεση — να φερθεί στον άλλον όπως θα ήθελε να τον μεταχειρισθούν. Έτσι το αίσθημα της προσωπικής ευθύνης περνά από πολλές φάσεις στο παιδί και στο νέο και πρέπει πολύ να τις προσέξουμε για να καταλογίσουμε στο τέλος σωστά την ευθύνη μιας πράξεως στο παιδί και στο νέο. Έτσι άλλωστε θα τον βοηθήσουμε να γίνη υπεύθυνος πρόσωπο. Απ' όλα αυτά προκύπτει ότι ένα παιδί που δεν έζησε τα πρώτα χρόνια της ζωής του σε αρμονικό περιβάλλον, που δεν είχε την απαιτούμενη στοργή, περίποίησι, καλή τροφή, αλλά που αναπτύχθηκε σ' ένα άγριο απομόνωτο περιβάλλον έχει πολλές πάρα πολλές μάστιχα πιθανότητες να εξελιχθεί σ' ένα παραστρατημένο παιδί. Και αυτό όχι μόνον γιατί του έλειψαν τα κατάλληλα πρότυπα προς μίμηση αλλά κυρίως γιατί διασπάστηκε ο πυρήν της ψυχικής ισορροπίας του παιδιού που αναπτύσσεται καλά μόνον σ' ένα υγιές περιβάλλον όπου ικανοποιούνται απολύτως οι ανάγκες που έχει για στοργή, αγάπη, σιγουριά.

Από στατιστικές (Heuyer) έχει προκύψει ότι ένα πολύ σημαντικό ποσοστό των παραστρατημένων παιδιών προέρχονται από διεσπασμένες οικογένειες.

Επίσης συναισθηματικές συγκρούσεις μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον μπορούν να φέρουν σαν αποτέλεσμα άτροφικό κοινωνικό συναισθήμα. Παιδιά που νοιώθανε ότι δεν τ' αγαπούσαν, πως προτιμούσαν άλλα από αυτά, αναπτύσσουν ένα διαρκές συναισθηματικό τραυματισμό και έχθρότητα προς τον κόσμο. Το παιδί που θεωρείται απ' όλους «κακό» και που κτυπιέται απ' όλους χωρίς να βρискη καμιά τρυφερή συναισθηματική ανταπόκριση γίνεται ακόμα πιο κακό και πιο δαιμονισμένο, από αντίδραση γι' αυτή την αντιμετώπισή του περιβάλλοντος. Είναι κάτι που προσέχουν πολύ οι εμπνευσμένοι παιδαγωγοί και χειρίζονται τα δύσκολα παιδιά με μεγάλη εμπιστοσύνη στις καλές δυνατότητες και του εαυτού τους και κυρίως με πίστη προς αυτά. Το παραστρατημένο παιδί έχει κάποια δική του

ανακλαστική αντίδραση προς το περιβάλλον. Και αυτό γιατί το περιβάλλον το κατατάσσει σ' ένα ειδικό ξεχωριστό κοινωνικό πλαίσιο, του κολλά μια ετικέτα και απ' αυτό προκύπτει μια ειδική ψυχολογική αντιμετώπιση. Γενικώς η κακή διαγωγή είναι ένα σύμπτωμα εξωτερικής ή εσωτερικής ανωμαλίας.

Επίσης και το πολύ χαϊδεμένο παιδί που δεν έμαθε να περιορίζει και να διοχετεύει τις όρμες και τις απαιτήσεις του, που δεν ασκήθηκε σε καμιά πειθαρχία, παρουσιάζει πολύ συχνά κακή ανάπτυξη του κοινωνικού συναισθήματος.

Το παραστρατημένο παιδί πολύ περισσότερο από το όμαλο πρέπει να ικανοποιήσει την ανάγκη για αγάπη, στοργή, ασφάλεια, την ανάγκη ανάπτυξης, επιτυχίας και αναγνωρίσεως από τους άλλους. Σε πολλά παιδιά παραστρατημένα ή μελέτη ανέκαλυψε ότι δεν είχαν ικανοποιήσει τις συναισθηματικές τους ανάγκες. Η έλλειψη ικανοποίησης των βασικών αναγκών τα έκανε να αισθανθούν διωγμένα, κατατρεγμένα, ανασφαλή. Είναι χαρακτηριστικός ο φαύλος ψυχολογικός κύκλος που δημιουργείται από τα αισθήματα έλλειψης, απραξίας και αβεβαιότητας. Ο L. Bovet στην τόσο ενδιαφέρουσα μελέτη του: «Les aspects psychiatriques de la délinquance juvénile», δείχνει την πορεία αυτού του φαύλου κύκλου. Τα αισθήματα έλλειψης ασφαλείας προκαλούν ψυχική αβεβαιότητα απ' όπου προκύπτει το άγχος. Το άγχος έχει πολύ συχνά σαν εσφαλμένη διέξοδο την επιθετικότητα και τον αρνητισμό μέσα στην κακή πράξη. Αλλά ο κύκλος προχωρεί. Μετά το ξέσπασμα έρχονται οι συνέπειες, οι αντιδράσεις του εξωτερικού περιβάλλοντος και οι αντιδράσεις της συνειδήσεως μετά την ένοχη. Η ένοχη όμως είναι και αυτή πηγή έλλειψης ασφαλείας που οδηγεί πάλι στην επιθετικότητα και ούτω καθεξής ο κύκλος περιστρέφεται χωρίς διέξοδο. Τα αισθήματα ένοχης είναι πάντοτε καλό σημάδι, διότι δείχνουν ότι υπάρχει κάποια εσωτερική πάλη, ότι κάτι μένει από τον ήθικό κώδικα της συνειδήσεως και ότι αυτή δεν είναι τελείως πωρωμένη.

Είναι πολύ έλλειπής η ανάλυσίς μας, αλλά αρκετή για να δείξη πόσο πολύπλοκο και ειδικό είναι το ψυχολογικό πρόβλημα του παραστρατημένου παιδιού. Απ' αυτό προκύπτει ότι ένας βασικός πυρήν της κατάστασής είναι η ψυχική αστάθεια και η έλλειψη βεβαιότητας. Αφού λοιπόν το αρμονικό οικογενειακό περιβάλλον έχει τόσο σημαντική επίδραση στην ήθικη ανάπτυξη είναι φυσικό, παράγοντες που προκαλούν τη διάσπασή του να επιδρούν άμεσα ή έμμεσα και αυτοί στο παιδί. Τέτοιοι παράγοντες είναι η μεγάλη φτώχεια, ή μιζέρια και οι κακές γειτονιές όπου τα παιδιά βρίσκονται έξω από την επίδραση της καλής παρέας. Η επίδραση της παρέας είναι γνωστό πόσο επηρεάζει το παιδί. Και στην κακή παρέα πάντοτε ο αρχηγός και το πρότυπο είναι ο πιο σκληρός. Η παιδική εγκληματικότητα ανθεί περισσότερο στις μεγάλες πόλεις παρά στα χωριά. Κυρίως σε συνοικίες πολύ φτωχικές, ύποπτες, που μαστίζονται από απειρες κοινωνικές πληγές, όπως η φτώχεια, η ανεργία, η αρρώστεια, η εγκατάλειψη, οι οικογενειακές συγκρούσεις, η διαφθορά κ. ά. Επίσης η εγκληματικότητα αυξάνει σε εποχές κοινωνικής αναρχίας — σε πόλεμο, σε ανεργία, σε οικονομική κρίση. Επί πλέον ο πόλεμος χαλαρώνει την οικογενειακή ζωή. Η μορφή του πατέρα μ' όλο το κύρος της λείπει από το παιδί, και η μητέ-

ρα πολύ συχνά είναι και αυτή αναγκασμένη να εργάζεται έξω από το σπίτι.

Ο κινηματογράφος και η επίδρασή του στην παιδική εγκληματικότητα.

Έχουν λεχθεί πολλά για τον κινηματογράφο και για την επίδρασή του στο παιδί. Το θέμα είναι ανεξάντλητο και πλατύ για την έρευνα. Πάντως ο κινηματογράφος έχει φθάσει να είναι η βασικότερη ψυχαγωγία των εφήβων. Και ίσως είναι στη μόνη ηλικία που έχει τόσο άμεση επίδραση στον συναισθηματικό κόσμο.

Το μικρότερο παιδί δεν καταλαβαίνει αρκετά και ο ενήλικος είναι πια ψυχικά διαμορφωμένος ώστε να δέχεται με κάποια χαλαρότητα την επίδραση του έργου. Ο έφηβος με τη χαρακτηριστική ευσυγκινησία της ηλικίας του απορροφά με καταπληκτική δεκτικότητα έργα που συχνά είναι η χειρότερη τροφή για τη φαντασία του. Σε μια έρευνά τους οι Le Moal και Faugère (Ο κινηματογράφος και το παιδί, στην «Sauvegard» Δεκέμβριος 1947) ανακάλυψαν ότι 50% των παιδιών δέχονται τόσο άμεσα την επίδραση του κινηματογράφου ώστε το έργο να γίνεται θέμα του όνειρου τους στον ύπνο. Η τόσο χαρακτηριστική διάθεση της ηλικίας αυτής να κάνει μεγάλα πράγματα, να ηρωοποιείται, αντί να διοχετευθεί σωστά, λοξοδρομεί και δημιουργεί γκαγκστερικούς ήρωες εξαιρετικά επικίνδυνους για την κοινωνική ζωή.

Σημασία της καλής προσαρμογής στο σχολικό περιβάλλον.

Το σχολείο ύστερα από την οικογένεια επιδράει κι αυτό εκπαιδευτικά στο παιδί. Το σχολείο έτσι όπως τείνει να διαμορφωθεί πλέον σήμερα, πρέπει να κατανοήσει και να ικανοποιήσει όχι μόνον τις πνευματικές ανάγκες του παιδιού αλλά και τις συναισθηματικές και τις κοινωνικές. Το σχολείο παίζει μεγάλο ρόλο για την σωστή κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού. Για να έχει ένα παιδί συναισθηματική ανάπτυξη πρέπει να πετύχει στο σχολικό περιβάλλον και σαν μαθητής και σαν σύντροφος. Ένα παιδί που αποτυγχάνει στο περιβάλλον του σχολείου θα βρῇ το συναισθηματικό αντιστάθμισμα σε κάποιο άλλο και βέβαια χειρότερο. Ο «κακός μαθητής», ο «τεμπέλης», ο «σκασιόχνης», ο «άτακτος», το «πειρακτήρι» δεν είναι απλώς ετικέτες στις οποίες πρέπει να αρκεστή κανείς. Είναι μηνύματα μιας κακώς προσαρμοσμένης προσωπικότητας που δεν ξέρουμε πού θα εξελιχθεί αν δεν την προλάβουμε. Μελέτες έχουν αποδείξει ότι ένας μεγάλος αριθμός μαθητών ήταν παιδιά αισθητώς καθυστερημένα στο σχολείο. Σε αυτά τα παιδιά δημιουργείται μια ιδιαίτερη ψυχολογική κατάσταση από τις αντιδράσεις των γονέων τους, των δασκάλων και από τα πειράγματα των άλλων παιδιών, σε σημείο που ένας κακός χειρισμός μπορεί να οδηγήσει πολύ εύκολα σε αντικοινωνικά συναισθήματα. Το αίσθημα μειονεκτικότητας παίζει πολύ μεγάλο ρόλο στην αντικοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων.

Εξαιρετική προσοχή πρέπει να δίδεται από το σχολείο και από το σπίτι για την ηλικία της εφηβείας. Είναι η εποχή που ο έφηβος χρειάζεται περισσότερο παρά ποτέ υγιείς προσωπικότητες για οδηγούς και με σωστές κατευθύνσεις στη ζωή τους.

ΕΛΕΝΗ Χ. ΟΛΙΒΙΕΡΗ

Στο επόμενο τεύχος:

Πρόληψη της εγκληματικότητας - Θεραπεία.

ΤΟ ΠΑΡΑΣΤΡΑΤΗΜΕΝΟ ΠΑΙΔΙ

ΚΑΙ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Η ΒΑΣΙΣ, ή ελπίδα της σημερινής κοινωνίας είναι το παιδί. Αυτό θα μας διαδεχθή αύριο, θα αξιοποιήση τις προόδους μας και θα τις μεταδώσει στη γενεά που έρχεται. Τα σφάλματα όμως που διαπράξαμε έμεις όταν είμαστε στην ηλικία του και τις απογοητεύσεις που αισθανθήκαμε πρέπει να τις αποφυγή το παιδί.

Με την πείρα μας πρέπει να το κατευθύνουμε στον σωστό δρόμο και να δημιουργήσουμε μια πύλη ευτυχισμένης ανθρωπότητας. Από τις αρχές του αιώνα μας ή Κοινωνική Πρόνοια ασχολείται σοβαρά με το παιδί. Ο 20ός αιώνας έχει χαρακτηριστεί ως ο «αίωνας του παιδιού».

Στην Ελλάδα χάρις στο Υπουργείο Προνοίας και χάρις στην ιδιωτική πρωτοβουλία που προσφέρει πολλά, έλο και πρόοδος γίνεται στον τομέα αυτό. Δεν αρκεί όμως μόνο ή προσπάθεια όρισμένων ανθρώπων. Ο καθένας μας, διότι έμεις αποτελούμε την κοινωνία, πρέπει να γνωρίσει το έργο που γίνεται σήμερα, πρέπει να το συνδράμη και να το κάμει σκοπό στη ζωή του. Όπως αγαπάμε το δικό μας παιδί έτσι να αγαπήσουμε και το ξένο που δεν έτυχε να γεννηθή σε καλό περιβάλλον.

Από το καλοκαίρι έγινε μια προσπάθεια συντονισμού όλων των οργανώσεων που ασχολούνται με το παιδί υπό την αιγίδα του βασιλέως και του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ανάμεσα σ' αυτές τις οργανώσεις ξεχωρίζει ή Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων. Εργάζεται παράλληλα με το Υπουργείο Κοινωνικής Προνοίας το οποίο από το 1948 έχει εφαρμόσει πρόγραμμα παιδικής προστασίας. Το Υπουργείο ασχολείται με το παιδί γενικά, το φτωχό, το άρρωστο, ή το καχεκτικό. Περιλαμβάνει εξωδουματική και έσωδουματική περίθαλψη και το έργο του θα το γνωρίσουμε αργότερα.

Η Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων ασχολείται ιδιαίτερα με το παραστρατημένο ανήλικο. Είναι όργανο του Δικαστηρίου Ανηλίκων και ξεκινά από την αρχή που διεκήρυσσε στο Σικάγο τον περασμένο αιώνα ο δικαστής Βενιαμίν Λίνσεϊ. Δηλαδή ότι με την αγάπη των δικαστών και την επαφή με τα παιδιά ελαττώνεται το κύμα της εγκληματικότητας περισσότερο παρά με την αυστηρή τιμωρία. Ο Λίνσεϊ έπλησίαζε το παιδί πριν από τη δίκη, ενδιαφερόταν γι' αυτό και για το περιβάλλον του, το έκανε φίλο του. Έτσι διέλυε το τείχος της αντιπαθείας ανάμεσα στο δικαστή και στον κατηγορούμενο και διευκόλυνε τη δουλειά του. Παράλληλα είχε δημιουργήσει τον τύπο του «μεγαλύτερου αδελφού», δηλαδή νέων έθελοντών που παρακολουθούσαν τα παραστρατημένα παιδιά και βοηθούσαν τον δικαστή.

Αυτή είναι τρέπον τιμή ή προϊστορία της Εταιρείας Προστασίας Ανηλίκων, ή οποία ιδρύθη εδώ το 1943. Κύριοι σκοποί της είναι ή περίθαλψη των παραπλανηθέντων παιδιών και δικαστηριακή βοήθεια που τους παρέχει άμα φθάσουν ως το έδωλο του κατηγορουμένου. Η Εταιρεία είναι Ημικρατικός Οργανισμός και υπάγεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Διοικείται από ένα ανεμελές συμβούλιο του οποίου πρόεδρος είναι ή Κα Εύανθια Γκινοπούλου. Όλες οι υπηρεσίες προσφέρουν

ται έθελοντικά και τελείως δωρεάν. Περιλαμβάνει 4 τμήματα. Το πρώτο είναι το σώμα έθελοντών δικηγόρων. Το δεύτερο είναι το τμήμα άποκαταστάσεως με σταθμό διερχομένων στην οδό Αδριανού άρ. 3. Τρίτο είναι το τμήμα διαφωτισεως, προπάγανδας και οργανώσεως εορτών. Και τέταρτο είναι το τμήμα έπιβλέψεως ή οποία ασκείται από σώμα έθελοντών έπιμελητών.

Το πρώτο τμήμα, το σώμα των έθελοντών δικηγόρων, αναλαμβάνει τα έξοδα της υπερασπίσεως του ανήλικου στο δικαστήριο και πληρώνει και τα δικαστικά έξοδα.

Το δεύτερο, το τμήμα της αποκαταστάσεως, διατηρεί όπως είπαμε σταθμό στην οδό Αδριανού 3. Είναι ένα φιλόξενο σπίτι του Υπουργείου Δικαιοσύνης από όπου περνούν συνεχώς παιδιά διαφόρων ειδών. Κάμνουν άμεσως το μπάνιο τους, αλλάζουν ρούχα, παπούτσια, τρώνε καλά και περιμένουν εκεί την σειρά τους για να τακτοποιηθούν. Το καλοκαίρι τα πηγαίνουν Κυριακάτικη ήμερήσια έκδρομή στη θάλασσα.

Άλλα έχουν πάρει το αποφυλακιστήριο τους και γυρεύουν δουλειά, άλλα είναι καιρός για να γυρίσουν στο σπίτι τους στην έπαρχία. Γι' αυτά όλα φροντίζει ο έπόπτης του σταθμού και οι κυρίες της Εταιρείας Προστασίας Ανηλίκων. Τους δίδουν το εισιτήριό τους, τρόφιμα και ένα μικρό χαρτζιλίκι για τα πρώτα τους έξοδα. Άλλα και κατόπιν άφου τακτοποιηθή το παιδί συνεχίζουν να ενδιαφέρονται γι' αυτό, διατηρώντας αλληλογραφία με τις αρχές του τόπου που εδρεύεται το παιδί.

Ο σταθμός δεν υπάγεται σε κανένα προϋπολογισμό και ή συντήρησίς του είναι προβληματική. Προς το παρόν λειτουργεί χάρις στις ιδιωτικές προσφορές βοιωτών και κυριών της Εταιρείας και από σποραδικά βοηθήματα του Έλλην. Έρυθρού Σταυρού, του ΠΙΚΠΑ, του Κολλεγίου θηλέων Έλληνικού και μερικών άλλων ιδρυμάτων. Πάντως αυτά δεν είναι απόλυτως ώριμένα και άρκετά.

Επίσης το κτίριο δεν είναι κατάλληλο γι' αυτή τη δουλειά. Απόδειξις είναι ότι όταν παρουσιάζονται στο σταθμό κορίτσια δεν μπορεί ο έπόπτης να τα τακτοποιήσει. Η Εταιρεία κατώρθωσε ν' αγοράσει ένα φθηνό οικόπεδο από τον ΟΔΕΠ και έλπίζει να μπορέσει σιγά σιγά να το κτίσει. Θά ήταν ωραίο όλοι να βάλουμε ένα πετραδάκι σ' αυτό.

Διά του τρίτου τμήματος της Εταιρείας, δηλ. του τμήματος διαφωτισεως, προπάγανδας, και οργανώσεως εορτών έγιναν πολλές διαλέξεις σε λαϊκές συνοικίες από καλούς παιδαγωγούς για την διαφώτισι των γονέων στο ζήτημα της προλήψεως της παιδικής εγκληματικότητας, οργανώθηκαν φιλανθρωπικές εορτές και το κέρδος τους ωφέλησε σημαντικά τους σκοπούς της Εταιρείας.

Το τέταρτο τμήμα της Εταιρείας, το τμήμα της έπιβλέψεως, ασκείται από σώμα έθελοντών έπιμελητών.

Όπως οι «μεγαλύτεροι αδελφοί» του Λίνσεϊ έτσι και οι έπιμεληται εργάζονται στην Αθήνα και τις με-

γάλες πόλεις για την εξακρίβωσι των στοιχείων του κατηγορουμένου μικρού, συντάσσουν το δελτίο του πριν εισαχθή σε δίκη και το έπισυνάπτουν στο φάκελό του. Επίσης αναλαμβάνουν την έπίβλεψη των άπολυομένων υπό παρακολούθησι. Επισκέπτονται τα αναμορφωτικά ιδρύματα που είναι τακτοποιημένο το παιδί, παρακολουθούν τη ζωή του αν είναι στην Αθήνα ή έπικοινωνούν με τις αρχές του τόπου στην έπαρχία που εδρεύεται ή ακόμα και με το ίδιο το παιδί. Έτσι έχουν πλήρη την εικόνα της συμπεριφοράς του και έρχονται σε στενή επαφή με αυτό. Έξαρτώνται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, όρκίζονται άλλα είναι άμισθοι. Μία από τις έπιδιώξεις της Εταιρείας είναι να γίνουν οι έπιμεληται μόνιμοι υπάλληλοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης, να παίρνουν μισθό και να είναι πύλο κατάρτισμένοι. Βέβαια και τώρα προσφέρουν πολλά άλλα μόνο ή αγάπη τους και το ένστικτό τους τους καθοδηγούν. Για να γίνη όμως μια πύλο συστηματική δουλειά πρέπει να περνούν από μια ειδική σχολή με θμηνο τουλάχιστο φοίτησι. Σύμφωνα με τις στατιστικές που έκαμε τα δύο τελευταία χρόνια ή Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων γύρω στο έγκλημα της παιδικής ηλικίας προκύπτουν τα έξης αποτελέσματα:

Κλοπή και έν γένει άδικήματα κατά ξένης περιουσίας 70%, σωματικά βλάβαι 25%, έγκλήματα κατά των ήθων μόνο 3%.

Είναι παρήγορο τουλάχιστο να σκεφθή κανείς την τελευταία αναλογία. Έκείνο που πλεονάζει είναι ή κλοπή. Δεν είναι όμως μόνο οι μικροί υπεύθυνοι γι' αυτό. Η χαλάρωσις των οικογενειακών δεσμών, ή τρομακτική οικονομική δυσπραγία που ρίχνει τους μικρούς στη βιοποριστική εργασία και ή κρίσις της στέγης ώθούν τον ανήλικο στην κλοπή.

Άφου όμως αυτά άληθεύουν και άφου το παιδί τόσο από την οικογένειά του όσο και από τους άλλους δεν βρίσκει την κατανόησι που περιμένει, δεν πρέπει να το κρίνουμε με τα ίδια μέτρα και σταθμά που κρίνουμε και τους μεγάλους. Μην ξεχνάμε επίσης ότι έχει όλο τον καιρό να διορθωθή και να γίνη ένας χρήσιμος πολίτης στην κοινωνία. Τα παιδικά δικαστήρια πρέπει να έπιδώκουν την αναμόρφωσι και όχι την τιμωρία σαν τα δικαστήρια των μεγάλων. «Αγάπη, ήρεμία, καλωσύνη και ύπομονή χρειάζονται για να παραδώση τα όπλα» έξηγοσε σε μια διάλεξί της στις μητέρες της Καισαριανής ή Κα Πιτινέλη, μία από τις ακούραστες συνεργάτιδες της Εταιρείας.

Παρ' όλες τις προόδους του έχουν γίνει στα ξένα κρά-

τη και παρ' όλη την κίνησι που έχει αρχίσει και εδώ από τα χρόνια του Έλευθερίου Βενιζέλου γύρω στα παιδικά δικαστήρια, τα ανήλικα στην Ελλάδα δικάζονται ακόμα με τον κοινό ποινικό κώδικα.

Ένας από τους σκοπούς της Εταιρείας Προστασίας Ανηλίκων είναι και ή σύστασις ειδικού κώδικος ανηλίκων. Σ' αυτό βοήθη φανατικό υπερασπιστή τον κ. Παπαζαχαρίου ο όποιος από 15ετίας το έπιδιώκει. Το 1939 είχε καταφέρει να πείση τον τότε ύπουργό της Δικαιοσύνης να ψηφίση τον πρώτο νόμο για τα παιδικά δικαστήρια. Στάθηκε άτυχος όμως γιατί με την κήρυξι του πολέμου δεν εφαρμόστηκε ο κώδικας, ο νόμος όμως έχει ψηφισθή.

Προς το παρόν τα παιδιά δικάζονται από δικαστές που δεν είναι ειδικευμένοι αλλά κάνουν άπλως μια τριετή θητεία εκεί. Τα παιδικά δικαστήρια για παιδιά 7-18 ετών είναι μονομελή, για παιδιά 18-21 είναι τριμελή και συμμετέχει και ο πρόεδρος του μονομελούς. Οι διατάξεις στα δεύτερα δικαστήρια είναι αυστηρότερες.

Τώρα πιά εκτός από την Εταιρεία Προστ. Ανηλίκων και το Έθνικό Ίδρυμα και οι Βασιλείς και ή Εταιρεία Ποινικού Δικαίου άρχισε να ενδιαφέρεται για το θεσμό ειδικού σώματος δικαστών ανηλίκων οι όποιοι να προάγωνται μεν άλλα να έχουν ως μόνη τους εργασία τα Δικαστήρια των ανηλίκων.

Η Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων έχει θέσει πολλούς σκοπούς και πρέπει και έμεις να συνδράμουμε. Αναφέρουμε μερικούς εκτός από όσους είπαμε:

Επιδιώκει ν' αναλάβη ο δικαστής και καθήκοντα έπιτροπικού δικαστού, δηλαδή ν' άσκη και προληπτική εργασία εκτός της τιμωρίας των ανηλίκων. Την έδρυσι ειδικού σώματος παιδικής άστυνομίας, να κάμει ιδρύματα κατάλληλα για ήμieleύθερα παιδιά (maisons de semi-liberté) τα όποια υπάρχουν παντού. Να ιδρύση ιατροπαιδαγωγικά σταθμό για τα δύσκολα παιδιά που θα εισάγονται για παρακολούθησι και συμβουλευτικούς σταθμούς για τους γονείς.

Το δικαστήριο προστασίας ανηλίκων εκτός των άλλων μέτρων που λαμβάνει έχει και το δικαίωμα να τοποθετήση το παιδί σε ένα Αναμορφωτικό Ίδρυμα μέσφ της Εταιρείας Προστασίας Ανηλίκων.

Στο έπόμενο τεύχος θα ρίξουμε μια ματιά στα κυριώτερα ιδρύματα.

ΑΙΝΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΗΜ. Εύχαριστούμε θερμώς την Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων και την κ. Α. Πιτινέλη για τα τόσο πολύτιμα στοιχεία που μας έδωσαν.

Πίστη έχεις όταν κάθε σου όνειρο
το ανάφτεϊς στο βωμό της τάμα,
κι αν κάποιο τάμα σου είν' αδύνατο
προσμένεις να γενή το θάμα.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΤΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ τῆς Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος

Συνεχίζοντας τὰ μαθήματα γιὰ τὴν συμπληρωματικὴ κατάρτισι τῆς σημερινῆς νέας, τὸ «Κέντρον τῆς Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος» θὰ δώσῃ καὶ ἐφέτος σειρά θεμάτων, πάνω στὸ ἀρχικὸ πρόγραμμα, μὲ σκοπὸ νὰ ἐκπαιδεύσῃ τὰ μέλη του. Τὰ θέματα εἶναι παρμένα ἀπὸ ὅλους τοὺς κλάδους τῶν ἐπιστημῶν μέσα στὰ πλαίσια τοῦ σεβασμοῦ τῆς πνευματικῆς θεωρήσεως τῆς ζωῆς, ὅπως ἀκριβῶς ἀναφέρεται στὸ ἄρθρο: «Ἡ κοινωνικὴ μόρφωσις τῆς Ἑλληνίδος», ποὺ δημοσιεύεται σὲ τοῦτο τὸ τεύχος. Θὰ ἀναλυθοῦν τὰ προβλήματα τοῦ γάμου, θ' ἀντιμετωπιθῇ τὸ θέμα τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ τὰ σύγχρονα ρεύματα τῆς ψυχολογίας τῆς γυναίκας ὅπως καὶ οἱ σύγχρονοι ἀντιλήψεις γύρω στὸ θέμα τῆς ἀγωγῆς τοῦ παιδιοῦ.

Ἕνας ὅμως ἀκόμη κύριος σκοπὸς τῆς Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος εἶναι ν' ἀνοίξῃ τὸν δρόμο γιὰ μιὰ ὁλοκληρωμένη κοινωνικὴ πρόνοια. Φιλοδοξεῖ νὰ κατάρτισῃ ἀκέραιες προσωπικότητες, καὶ ἄξιες κοινωνικὲς ἐργατίδες, ἔτοιμες νὰ ἐργασθοῦν γιὰ τὸ κοινωνικὸ σύνολο.

Στὴ σελίδα αὐτὴ θὰ προσπαθήσουμε νὰ δώσουμε μιὰ πλήρη εἰκόνα τῶν Φροντιστηρίων τῶν κύκλων τῆς Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος. Θὰ δημοσιεύουμε τὶς περιλήψεις τῶν μαθημάτων αὐτῶν, καὶ φιλοδοξοῦμε, μὲ τὸν καιρὸ, τὸ ὅτι τούτης τῆς στήλης ν' ἀποτελέσῃ μιὰ μικρὴ συμπληρωματικὴ βιβλιοθήκη γιὰ τὴν ὁλοκληρωμένη καλλιέργεια τῆς σύγχρονης κοπέλλας.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Α' ΙΣΤΟΡΙΑ

Πολλὰ θέματα ἔχουν ἀναπτυχθῇ καὶ θὰ ἀναπτυχθοῦν εἰς τὴν συνέχειαν γύρω ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ μόρφωσι τῆς Ἑλληνίδος. Θὰ ἦσαν λοιπὸν παράλειψις ἐάν δὲν συμπεριλαμβάναμε εἰς αὐτὰ καὶ τὸ κεφάλαιον τῆς «κατ' οἶκον νοσηλείας» ἢ μᾶλλον οἱ στοιχειώδεις γνώσεις τῆς Νοσηλευτικῆς, τὸσον ἀπὸ ἀπόψεως θεωρητικῆς, ὅσον καὶ πρακτικῆς. Πρὶν ὅμως μποῦμε στὸ θέμα μας θὰ ἦταν καλὸ νὰ ρίχναμε μιὰ σύντομη ματιά στὴν ἱστορίαν τῆς Νοσηλείας.

Στὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία ἦταν πρωτοπόρος στὰ γράμματα τὶς τέχνες καὶ τὸν πολιτισμὸν ἐν γένει, δὲν βλέπομε πολὺ ἀνεπτυγμένον τὸ ἔργο τῆς νοσηλείας τῶν ἀσθενῶν. Ὑπῆρχαν μόνον σὲ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος νοαὶ ἀφιερωμένοι εἰς τὸν Ἀσκληπιό, ὁ ὁποῖος ἐξεωρεῖτο υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, θαυματουργὸς ἱατρὸς καὶ λατρεύτηκε ὡς θεός. Οἱ νοαὶ αὗτοι ὠνομάζοντο Ἀσκληπιεῖα καὶ ἐκεῖ ὠδηγοῦντο οἱ ἀσθενεῖς διὰ νὰ θεραπευθοῦν διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Δὲν ὑπῆρχε ὅμως κατὰ τὸ ὁργανωμένον σὰν τὰ σημερινὰ νοσοκομεία. Ὅσο καὶ ἂν ἀπὸ ἀπόψεως κτιρίου τὸ Ἀσκληπιεῖο τῆς Ἐπιδαύρου θεωρεῖται ἄρτιον, δὲν ἀναφέρεται πούθεν ὅτι οἱ νοσηλευόμενοι εἰς αὐτὸ ἐνοσηλεύοντο ἀπὸ εἰδικευμένους Ἀδελφούς Νοσοκόμους. Ἡ νοσηλεία τῶν ἀσθενῶν φαίνεται ὅτι γινόταν περισσότερον στὸ σπίτι καὶ ἦταν μᾶλλον στὰ χεῖρα τῆς οἰκοδομοποιῆς καὶ τῶν ἄλλων γυναικῶν τοῦ σπιτιοῦ. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὁ ἱπποκράτης, ὁ πατὴρ τῆς ἱατρικῆς, ἂν καὶ ἔζησε τὸν 5ον π.χ. αἰῶνα χάραξε ἀρκετὲς ἀπὸ τὶς βασικὰς γραμμὰς τῆς Νοσηλευτικῆς. Πολλὰς ἀπὸ τὶς συμβουλὰς καὶ τὶς ὁδηγίαις ποὺ ἔδινε στοὺς βοηθοὺς του γιὰ τὴν νοσηλείαν καὶ τὴν παρακολούθησιν τῶν ἀσθενῶν ἐξακολουθοῦν νὰ ἰσχύουν καὶ νὰ

ἐφαρμόζονται μέχρι σήμερα χωρὶς καμμία ἀλλαγὴ.

Ἐκεῖνο ποὺ ἰδιαίτερος συνιστοῦσε ἦταν ἡ προσεκτικὴ παρακολούθησις τῶν ἀρρώστων ἀπὸ ὑπεύθυνα πρόσωπα δηλαδὴ ἀπὸ πρόσωπα εὐσυνειδήτα καὶ μὲ ἐπαρκεῖς γνώσεις. Δὲν ἤθελε νὰ μένουν οἱ ἀσθενεῖς τοῦ σπῆτος χεῖρα ἀποκτῆσαι ἀρκετὴ πείρα, γιὰτὶ εἶχε καλὰ καταλάβει πόσο ἐπικίνδυνον ἦταν αὐτὸ. Ἀξιοσημειώτες ἐπίσης εἶναι οἱ ἀπόψεις του καὶ στὸ κεφάλαιον τῆς Ἐπιδεσμολογίας. Δὲν τὶς ἀναφέρω ὅμως τώρα, γιὰτὶ ἐλπίζω ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἰδιαίτερος.

Καὶ αὐτὴ μὲν ἦταν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἡ κατάστασις στὴν Ἑλλάδα. Τί γινόταν ὅμως στὶς ἄλλες χώρες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης; Μήπως ἐκεῖ ὑπῆρχαν ὁργανωμένα νοσοκομεία καὶ ἐκπαιδευμένοι Ἀδελφές; Ἀσφαλῶς ὄχι. Στὴν Ρώμην μόνον βρίσκουμε μερικὰ στρατιωτικὰ νοσοκομεία, ἀλλὰ δὲν γίνεται καθόλου λόγος περὶ Ἀδελφῶν. Ἰσως μερικοὶ ἀπὸ τοὺς δούλους νὰ ἔκαναν χρὴν νοσοκόμων.

Μὲ τὴν ἐμφάνισιν ὅμως καὶ τῆς διὰδοξαι τοῦ Χριστιανισμοῦ τὰ πράγματα ἄλλαξαν πολὺ. Ἡ περὶ ἀγάπης διδασκαλία τοῦ Κυρίου ἄρχισε νὰ συγκινῇ τὶς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀγάπη αὐτὴ ποὺ δὲν περιωριζόταν μόνον στὸ στενὸ κύκλον τῶν συγγενῶν καὶ τῶν γνωστών ἀλλὰ καὶ μέχρις αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἐχθρῶν, ἔδωκε μιὰ τελείως διαφορετικὴ ὁμολογίαν τῆς ζωῆς τῶν ἀσθενῶν τῆς νέας θρησκείας. Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὸν τρόπο τῆς ζωῆς στὴν προχριστιανικὴν περίοδον καὶ διαβάζοντας τὶς «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων», βλέπομε καθαρά τὴν διαφορὰ αὐτή. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς προσπαθοῦσαν ἐμπράκτως νὰ ἐκδηλώνουν τὴν ἀγάπην

ποὺ πλημύρισε τὶς καρδίαις τους. Ἐπειὶ πολλὰς γυναῖκες ἄρχισαν ν' ἀφιερῶναι τὸν ἑαυτὸν τοῦ σπῆτος ἔργον τῆς ἀγάπης, μετὰ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ ἡ περιποίησις τῶν ἀσθενῶν. Οἱ γυναῖκες αὐτές, ὅπως εἶναι σὲ ὅλους γνωστοὶ, ὠνομάσθησαν «διάκονοι» ἢ διακόνισσες καὶ εἶχαν διάφορα καθήκοντα στὸν τομέα τῆς ἀγάπης. Εἶναι δὲ πολὺ χαρακτηριστικὸ τὸ γεγονός ὅτι ὅταν ἀργότερα ἄρχισαν γιὰ λίγο νὰ παραμελοῦν τὰ καθήκοντά τους αὐτὰ καὶ νὰ ἀναδύωνται περισσότερον μὲ τὰ ἔργα τῶν ἀνδρῶν διακόνων, ὁ Ἰάκωβος τῆς Ἐδέσσης ἔλεγε ὅτι «εἶναι διακόνισσες ὅχι τοῦ θυσιαστηρίου, ἀλλὰ τῶν ἀσθενῶν». Ἄν καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ δὲν βλέπομε κατὰ πολὺ ὁργανωμένον, ἐν τούτοις οἱ διακόνισσες προσέφεραν πολλὰς ὑπηρεσίας στὶς ἀσθενεῖς γυναῖκες εἴτε παρρηγιόντας στὰ σπῆτια τους εἴτε παρρηγιόντας τες στὰ δικὰ τους, γιὰ νὰ μποροῦν περισσότερον νὰ τὶς περιποιούνται καὶ νὰ βρίσκονται ὅσο ἦτο δυνατόν περισσότερον κοντὰ τους.

Ἡ ἰδέα τῆς ἰδρύσεως νέων νοσοκομείων ἄρχισε ἀργότερα εἰς τὸ Βυζάντιον. Μέχρι τότε ὑπῆρχαν μερικὰ ἀπὸ τὰ παλαιὰ καὶ τὰ στρατιωτικὰ νοσοκομεία τῆς Ρώμης. Εἶναι γεγονός ὅτι τὸ Βυζάντιον πρωτοστάτησε στὰ ἔργα τῆς ἀγάπης ὅπως καὶ στὰ ἄλλα ἔργα φιλοanthropικῶν συγκροτημάτων ἐξέχουσα θέσι καταλαμβάνον τὰ νοσοκομεία καὶ ἰδιαίτερος ὁ ξενὼν τῆς Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, τὸν ὁποῖον ἱδρύσε ὁ Ἰωάννης ὁ Κομνηνὸς καὶ περιελάμβανε πενήντα κρεβάτια. Ἀξιοσημειώτω ἐπίσης εἶναι καὶ τὸ ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ οἱ αυτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἔδειξαν ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν νοσηλείαν τῶν ἀρρώστων καὶ εἰς τὴν ἰδρύσιν τῶν νοσοκομείων στὸ Βυζάντιον καθὼς καὶ ἡ συντήρησις των ὀφεί-

λεται κατὰ μέγα μέρος σ' αὐτοὺς.

Εἰς τὰ νοσοκομεία τοῦ Βυζαντίου καθὼς καὶ στὴν τόσο γνωστὴ σὲ ὅλους μας Βασιλειάδα δὲν ὑπῆρχαν φυσικὰ ἐκπαιδευμένοι Ἀδελφές, ἀλλὰ διακόνισσες κυρίως. Ἐδῶ δὲν θὰ πρέπει νὰ παραλειφθῇ καὶ τὸ γεγονός ὅτι οἱ βασιλίσσες τοῦ Βυζαντίου ὄχι μόνον ἔδειχναν τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ τοὺς ἀρρώστους καὶ τὰ νοσοκομεία μὲ τὶς συχνὰς τοὺς ἐπισκέψεις, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν προσωπικὴν τοὺς ἐργασίαν πολλὰς φορές. Ἰδιαίτερος ἀναφέρεται ἡ Πλακύλλα ἡ σύζυγος τοῦ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, ἡ ὁποία μὲ τὰ ἴδια τῆς τὰ χεῖρα ἐπεριποιεῖτο τοὺς ἀρρώστους καὶ ἔκανε δουλειὰς ποὺ ἄλλοτε μόνον οἱ δοῦλοι συνήθιζαν νὰ κάνουν.

Ἀργότερα ἄρχισε ἡ ἰδρύσις νοσοκομείων καὶ στὴ Δυτικὴ Εὐρώπῃ. Τὸ 650 μ. Χ. ἱδρύθη τὸ Hôtel Dieu τῶν Παρισίων καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ὁ ἀριθμὸς τῶν νοσοκομείων ἄρχισε νὰ αὐξάνῃ σημαντικὰ. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ θεσμὸς τῶν διακόνισσων καθιερώθη καὶ ἄρχισε ὁ σχηματισμὸς διαφόρων Μοναχικῶν ταγμάτων. Μεταξὺ αὐτῶν ἰδιαίτερα θέσι κατέχει τὸ τάγμα τῶν «Ἀδελφῶν τοῦ Ἑλέους», τὸ ὁποῖον ἱδρύσε ὁ St. Vincent de Paul στὴ Γαλλίαν. Ἐστὶ τὸ ἔργο τῆς νοσηλείας ἀπὸ τὰ χεῖρα τῶν διακόνισσων παρεδόθη στὰ χεῖρα τῶν Μοναχῶν. Οὐδέποτε ὅμως τὰ νοσοκομεία καὶ ἰδιαίτερος τὸ νοσηλευτικὸ προσωπικὸ ἦταν ἐκεῖνο ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀπὸ ἀπόψεως ἐκπαιδεύσεως, μέχρι τοῦ ἔτους 1860 ὅποτε ἱδρύθηκε ἡ πρώτη ὁργανωμένη Σχολὴ Ἀδελφῶν Νοσοκόμων εἰς τὸ Νοσοκομεῖο τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ, εἰς τὸ Λονδίνο.

Τὴν ἐμπνευσίαν καὶ ἐπιθυμίαν τῆς ἰδρύσεως πολλῶν σχολῶν γιὰ τὴν ἐκπαίδευσιν Ἀδελφῶν Νοσοκόμων εἶχε ἡ περιφήμη καὶ γνωστὴ καὶ ὅλων Ἀγγλῶν πραγματικὰ ἀγάπησε τὸν ἀρρώστο. Τοῦτο εἶναι γνωστὸ σὲ μᾶς ὅχι μόνον ἀπὸ τὴν ἐντονὴν προσπάθειαν ποὺ κατέβαλε γιὰ νὰ πείσῃ τοὺς γονεῖς τῆς, τοὺς συγγενεῖς τῆς καὶ τὸ περιβάλλον τῆς ἐν γένει νὰ τῆς ἐπιτρέψουν νὰ γίνῃ Ἀδελφή, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν προσωπικὴν τῆς ἐργασίαν καὶ τὴν πολὺπλευρὴ δράσιν τῆς στὸ Σκοῦταρι. Ἐκεῖ, ὡς γνωστόν, ἐνοσηλεύθησαν οἱ Ἀγγλοὶ τραυματίαι τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου κατὰ τὸ ἔτος 1854. Ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη ἡ καλύτερα ἡ μητρικὴ σφοδρὴ ποὺ ἔδειξε πρὸς τοὺς τραυματισμένους καὶ ἀσθενεῖς συμπατριώτας τῆς, ἡ αὐτοθυσία καὶ αὐταπαρνήσις τῆς, καθὼς καὶ τὰ ἀκαμπτὰ φρόνημα τῆς ψυχῆς τῆς, παρὰ τὶς τεράστιες δυσκολίας ποὺ συνήντησε, τὴν ἔκαναν νὰ ἐπιβληθῇ παντοῦ καὶ νὰ γίνῃ ἀγαπητὴ καὶ σεβαστὴ ἀπὸ ὅλους καὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἀκόμη ποὺ ἀντιδρούσαν στὸ ἔργο τῆς. Διὰ τὰς προσπάθειαν τῆς λοιπὸν κατ' ὀρθοῦσε νὰ δῇ τὰ ὄνειρά της πραγματοποιημένα καὶ τοὺς πόθους τῆς ἐκπληρωμένους.

Μόνον ἂν μποῦμε στὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ σκεφθοῦμε γιὰ λίγο τὴν νοοτροπία τῶν ἀνθρώπων ὡς πρὸς τὸ ἔργο τῆς Ἀδελφῆς, θὰ καταλάβωμε

τί ἐπέτυχε ἡ Florence Nightingale. Ἦταν πράγματι κατόρθωμα γιὰ μιὰ πλούσια καὶ μορφωμένη κόρη σὰν αὐτὴ νὰ γίνῃ Ἀδελφή. Ἦταν μεγάλο κατόρθωμα νὰ ἐργασθῇ ἀνάμεσα στοὺς στρατιώτας καὶ μάλιστα μὲ τὶς δυσκόλες καὶ τραγικὰς συνθήκες ποὺ ἐπικρατοῦσαν τότε. Ἦταν ἀκόμη δυσκολότερο κατόρθωμα νὰ μεταβάλῃ τὴν κοινὴ γνώμην καὶ νὰ πείσῃ ὅλους ὅτι εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ὑπαρξὶς ἐκπαιδευμένων Ἀδελφῶν Νοσοκόμων καὶ συνεπῶς ἡ ἰδρύσις ἐιδικῶν σχολῶν πρὸς τοῦτο. Τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς τῆς—πέθανε τὸ 1910 σὲ ἡλικία 90 ἐτῶν—ἔζησε πλήρως ἱκανοποιημένη ἀπὸ τὴν ἰδρύσιν πολλῶν Σχολῶν Νοσοκόμων στὰ Ἀγγλικὰ Νοσοκομεία.

Τὸ παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας μιμήθηκαν σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἄλλα κράτη τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς κι ἔτσι σήμερα, ὡς γνωστόν, στὰ περισσότερα κράτη τοῦ κόσμου ὑπάρχουν σχολὲς γιὰ τὴν ἐκπαίδευσιν Ἀδελφῶν Νοσοκόμων. Μεταξὺ τῶν κρατῶν αὐτῶν πρωτεύουσα μποροῦμε νὰ ποῦμε θέσι κατέχει ἡ Ἑλλάς, ὅχι τόσο ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Σχολῶν Νοσοκόμων ὅσο ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ὅτι συμπεριλαμβάνεται μετὰ τῶν πρώτων κρατῶν τὰ ὁποῖα ἱδρύσαν σχολὴν γιὰ τὴν ἐκπαίδευσιν Ἀδελφῶν Νοσοκόμων.

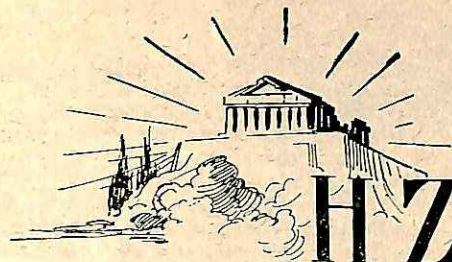
Κατὰ τὸ ἔτος 1875 ἡ αἰμύνητος Βασίλισσα Ὀλγα ἱδρύσε «Νοσοκομικὸν Παιδευτήριον»—δηλαδὴ Σχολὴ Νοσοκόμων—τὸ ὁποῖον «κατεδείχθη ἀνεπαρκὲς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκόμενου σκοποῦ». Ἐστὶ ἀπεφαίσθη ἡ ἰδρύσις νοσοκομείου γιὰ νὰ μποροῦν καὶ πρακτικῶς νὰ ἐκπαιδεύωνται οἱ Ἀδελφές τοῦ «Παιδευτηρίου» αὐτοῦ. Τὴν 25ην Μαρτίου 1881 ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ «ἐν Ἀθήναις Θεραπευτηρίου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ», τὴν 25ην Μαρτίου 1884 ἐγίναν τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ καὶ τὴν 13ην Ἀπριλίου τοῦ ἴδιου ἔτους εἰσῆλθε πρὸς νοσηλείαν ὁ πρῶτος ἀσθενής. Τὸ Θεραπευτήριον αὐτὸ ἦταν τότε ἀρκετὰ μικρό. Εἶχε μόλις δύναμι 100 περίπου κρεβατιῶν. Σὺν τῷ χρόνῳ ὁ ἀριθμὸς τῶν κρεβατιῶν τοῦ αὐξήθηκε καὶ ἐπομένως τὸ νοσοκομεῖο μεγάλωσε καὶ ἀπὸ ἀπόψεως κτιρίου. Τὸ 1931 ἐγίνε ἀναδιοργανώσις τῆς σχολῆς τοῦ σύμφωνον μὲ τὸ διεθνὲς πρόγραμμα ἐκπαιδεύσεως Ἀδελφῶν Νοσοκόμων—γιὰτὶ προηγουμένως ἡ σχολὴ ἦταν διετοῦς φοιτήσεως καὶ ὄχι καλὰ ὁργανωμένη. Σήμερα ὁ ἀριθμὸς τῶν κρεβατιῶν τοῦ υπερβαίνει τὰ 1000 καὶ ἡ σχολὴ εἶναι τριετοῦς φοιτήσεως καὶ καλὰ ὁργανωμένη. Δυστυχῶς οἱ ἀνάγκες τοῦ νοσοκομείου εἶναι πολλὰς ἀκόμη κι ἔτσι δὲν μπορεῖ πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐκπληρώσῃ ἀπολύτως τὸν προορισμὸν τοῦ. Γιατὶ ὁ προορισμὸς τοῦ, ὅπως ἀναφέρεται ἐν τῇ διαθήκῃ τῆς αἰμύνητος Βασίλισσας Ὀλγας εἶναι: «νὰ καταστή ἡμέραν τινὰ ὁ Εὐαγγελισμὸς τὸ ἰδεώδες φυτώριον πρὸς μόρφωσιν Ἑλληνίδων Ἀδελφῶν τοῦ Ἑλέους, αἵτινες θὰ ἐκπορεύωνται ἐξ αὐτοῦ ἀνὰ πᾶσαν γῆνιν καὶ χώραν τῆς Ἑλλάδος διὰ νὰ παρέχουν τὴν τελείαν περίθαλψιν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, ἀ-

νακούφισιν δὲ καὶ παρηγορίαν εἰς πᾶσαν πονοῦσαν καὶ πάσχουσαν ψυχὴν». Κατὰ τὸ ἔτος 1924 ἱδρύθη ἡ Σχολὴ Ἀδελφῶν Νοσοκόμων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, σχολὴν τριετοῦς φοιτήσεως καὶ αὐτὴ, καὶ μετὰ τέσσαρα χρόνια τὸ Νοσοκομεῖο. Ἀπὸ τῆς Σχολῆς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, βγήκαν σπουδαῖα στελέχη τοῦ πολυτίμου ἔργου τοῦ, καθὼς καὶ πολλὰς ἐθελόντριες ἀδελφές ποὺ προσέφεραν τόσες ὑπηρεσίας στὴν Πατρίδα. Τὸ 1937 ἱδρύθη ἡ Σχολὴ Ἐπισκεπτριῶν Ἀδελφῶν Νοσοκόμων τριετοῦς ἐπίσης φοιτήσεως. Ὁ τομεὺς τῶν Ἐπισκεπτριῶν νοσοκόμων εἶναι λίγο διαφορετικὸς. Οἱ Ἐπισκέπτριες ἀδελφές ἀσχολοῦνται κατὰ μέγα μέρος μὲ τὴν κοινωνικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀτομικὴν ὑγιεινὴν, συγκεκριμμένα δὲ εἰς τὴν πατρίδα μας ἐπισκέπτονται διάφορες οἰκογένειες τῆς περιοχῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἐργάζονται καὶ διαφωτίζουν τὶς μητέρας κυρίως γιὰ τὰ ζητήματα τῆς διατροφῆς, τῆς κα-
νονικῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ σχηματισμοῦ ὑγιεινῶν συνθηκῶν εἰς τὰ παιδιά. Ἐπισκέπτονται ἐπίσης ἐπιτόκους, δηλαδὴ γυναῖκες εἰς κατάστασιν ἐγκυμοσύνης καὶ τὶς διαφωτίζουν γιὰ τὴν ἀπαραίτητη ἀγωγὴν ποὺ θὰ πρέπει νὰ τηροῦν κατὰ τὸ διάστημα αὐτό, πρὸ τοῦ τοκετοῦ. Ἀσχολοῦνται ἀκόμη καὶ μὲ τὰ κοινωνικὰ λεγόμενα νοσήματα, ὅπως π. χ. εἶναι ἡφυμιατίσις. Διαφωτίζουν δηλαδὴ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας ἐνὸς φυματικού πῶς νὰ ἐνεργήσουν γιὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ σὲ σανατόριον καὶ ἐξηγοῦν σ' αὐτὰ τὸν τρόπον τῆς νοσηλείας ἐφ' ὅσον θὰ βρῶσκειται στὸ σπῆτι ὥστε νὰ περιορίζεται κατὰ τὸ δυνατόν ἡ μετάδοσις τῆς νόσου. Πολλὰ ἀκόμη θὰ μπορούσαν ν' ἀναφεροῦν ἐδῶ γιὰ τὸ ἔργο τους, γιὰτὶ εἶναι πράγματι πολὺ πλεον καὶ ἀρκετὰ καρποφόρον. Ἀς περιοριστοῦμε ὅμως μόνον σ' αὐτὰ τώρα.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἱδρύθη ἡ στρατιωτικὴ Σχολὴ Ἀδελφῶν (τριετοῦς φοιτήσεως), ἀργότερα μιὰ σχολὴ μονοετοῦς φοιτήσεως εἰς τὸ «Σανατόριον Σωτηρίας» καὶ μόλις φέτος μιὰ ἄλλη μονοετοῦς ἐπίσης φοιτήσεως εἰς τὸ Λαϊκὸ Νοσοκομεῖο Ἀθηνῶν. Εἶναι δὲ ἐτοιμὴ νὰ λειτουργήσῃ καὶ μιὰ κρατικὴ Σχολὴ Ἀδελφῶν στὴ Θεσσαλονίκῃ. Ἐπὶ πλέον ὑπάρχουν καὶ δύο σχολὲς μαῶν, μιὰ εἰς τὸ Δημόσιον Μαειντήριον καὶ μιὰ εἰς τὸ Μαειντήριον «Μαρίκα Ἡλιάδης».

Βλέπομε λοιπὸν ὅτι τὸ ἔργο τῆς νοσηλείας στὴν Ἑλλάδα δὲν βρίσκεται καθόλου σὲ μειονεκτικὴ θέσιν σήμερα. Ὑπάρχουν ἀρκετὰ κρατικὰ καὶ δημοτικὰ νοσοκομεία σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς πόλεις τῆς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ ἄλλα ἀνήκοντα εἰς τὸν Ε.Ε.Σ. καὶ γίνεται συστηματικὴ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν Ἀδελφῶν Νοσοκόμων. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὑπάρχουν ἀκόμη πολλὰ κενά. Ἐδῶ θὰ ἔπρεπε νὰ τονισθῇ τὸ γνωστὸ σὲ ὅλους μας ἔργο τοῦ Ε.Ε.Σ. τὸ ὁποῖον εἶναι πράγματι ἀξιόλογον, πολὺ πλεον καὶ ἀποτελεσματικόν. Ἐργάζεται σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα καὶ τὶς κατευθύνσεις τοῦ Διεθνoῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

ANNA ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΖΩΗ του ΚΥΚΛΟΥ ΜΑΣ

Ο ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Τό «Ἑλληνικόν Φῶς» στήν προσπάθειά του γιά τήν κατάρτισι Κοινωνικῶν Ἑργατῶν, ἔχει δημιουργήσει κύκλους κυρίων καί δεσποινίδων πού ἐργάζονται ἀπό καιρό συστηματικά γιά τό ἐκπολιτιστικό ἔργο τους. Ὁ κύκλος «Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος» μέ τίς ἐβδομαδιαίες συγκεντρώσεις του, δίνει στά μέλη του μιὰ κοινωνική, πνευματική καί προνοιακή μόρφωσι.

Σ' αὐτή τή σελίδα, ἡ ὑπεύθυνος τοῦ κύκλου δά θρίσκη πάντα, τό θέμα γιά τήν κυρίως μορφωτική καί πνευματική ἐργασία τοῦ κύκλου.

Τό θέμα τοῦ μηνός, χωρισμένο σέ 4 μέρη, ὥστε ν' ἀποτελῇ — ἕνα κάθε ἐβδομάδα — τό πνευματικό περιεχόμενο τῶν συζητήσεων τοῦ κύκλου, δά δίδεται ἀπό τήν ὑπεύθυνο στά μέλη του, ἀφοῦ προηγουμένως αὐτή, φροντίσῃ νά καταρτιστῇ κατάλληλα καί μέ τήν βιβλιογραφία πού δά παραθέτουμε. Αὐτόν τόν μήνα, τό θέμα μας δ' ἀποτελεῖ ὁ «ἄρρωστος ἄνθρωπος».

Α' Κατανόησις τῆς θέσεώς του.

Ὁ ἄρρωστος εὐρίσκεται μέ μειωμένας τὰς σωματικές του δυνάμεις, αἱ δὲ ψυχικά του λειτουργία διέρχονται μίαν περίοδον κατ' ἀρχὴν ἀναστασιν ἐλλείψεως ἀσφαλείας, ἀνησυχίας, φόβου διὰ τό μέλλον. Διαταραχὴ τοῦ προγράμματός του, οἰκονομικαὶ ζημίαι, ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὰ συνήθη ἔργα καί καθήκοντα. Φόβος διὰ τήν μελλοντικὴν ἀποκατάστασιν τῆς υγείας.

Εἰς μίαν δευτέραν φάσιν καί ἀναλόγως τῆς προηγηθείσης ψυχικῆς καί πνευματικῆς καλλιέργειας ἔρχεται ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀξίας τοῦ ἀγῶνος διὰ τήν ζωὴν, τῆς ἐνεργητικῆς στάσεως καί ὅχι τῆς

μοιρολατρίας. Ἐπομένως ὁ ἄρρωστος ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη νά ἔλθωμεν εἰς τήν θέσιν του, νά τοῦ δώσωμεν μέ σύνεσιν καί ἀγάπην τό αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας, τῆς τάξεως, τῆς συμπαραστάσεως, τῆς ἀνακουφίσεως ἀπὸ τὸν πόνον καί τῆς παρακολουθήσεως καί ὑποβοηθήσεως τῶν προβλημάτων του, ὅταν εἶναι ὑποχρεωμένος νά μὲνη μακρὰν τοῦ κανονικοῦ ρυθμοῦ τῆς ζωῆς. Ἀκόμη καὶ ἐνῶπιον τοῦ κινδύνου τῆς ζωῆς θά τοῦ δείξωμεν μέ ἀγάπην ποία εἶναι ἡ «ὄψις τῆς αἰωνιότητος» πού ἀναμένει κάθε ἄνθρωπον χωρὶς νά τοῦ κάμνωμεν μάθημα «ἠθικῆς ἀποκαταστάσεως». Τὰ πάντα μέ ἀγάπην καί ταπεινωσύνην.

«Τὶς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ;», Β' Κορ. ια' 29.
«Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι», Ἑβρ. β' 18.

Β' Ἐξυτηρέτησις - Συνεργασία.

Ποικίλαι εἶναι αἱ ὀψεις τῆς ἐξυτηρητέσεως τοῦ ἄρρωστου ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, τῆς ἰδιοσυκρασίας, τοῦ φύλου, τοῦ ἐπαγγέλματος, τῆς μορφώσεως κλπ.

Θά λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν πυρετόν, τὸν πόνον, τὴν ἀνίαν, τὴν πληξιν εἰς τό κρεβάτι, τὴν δίαιταν καί θά φροντίσωμεν νά δημιουργήσωμεν εὐχάριστον ἀτμόσφαιραν ἐλπίδος καί πίστεως χωρὶς ψευδεῖς καί ὑποκριτικὰς βεβαιώσεις. Ἡ ὥρα τῆς

συντροφικῆς μέ τὸν ἄρρωστον εἶναι σπουδαία καί ἡμπορεῖ νά ποικίλῃ ἀπὸ ἕνα ἀπλοῦν θερμὸν χαίρετισμόν, ὅταν ἡ κατάστασίς του δὲν ἐπιτρέπει περισσότερα, μέχρι μιᾶς παρατεταμένης εὐχαρίστου καί ἐξυτηρητικῆς συντροφικῆς. Λεπτότης εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν σχετικῶν προβλημάτων, διάκρισις, καί ὑπόδειξις τῶν ἀξίων τῆς ζωῆς, τὰς ὁποίας πρῶτον ἡμεῖς ζῶμεν ἀληθινά, εἶναι μία σπουδαία εὐκαιρία συνεργασίας μέ τὸν ἄρρωστον.

«Μιμνήσκεσθε... τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι», Ἑβρ. ιζ' 3.

Γ' Προβλήματα τῆς ἀσθενείας.

Μία ὁσθένεια ἔχει ποικίλας ἀφορμὰς καί αἷτια. Ἐνα μικρόβιον, κληρονομικοὶ λόγοι, ἐκφύλισις ὀργάνων, κακὴ δίαιτα, κοπώσεις, ἄτακτος

καὶ ἀπρόσεκτος βίος, ἑλλειψις ρυθμοῦ καί ἀγωγῆς εἰς τήν ζωὴν κ. ἄ. Μαζὶ μέ ὅλα αὐτὰ ἡ μᾶλλον συχνότατα κάτω ἀπὸ αὐτὰ ὑπάρχουν ψυ-

χικά τραύματα καί συγκρούσεις ψυχικά καί ἀδυναμία καί δυσκολία εἰς τήν ζωὴν, πού κάμνουν νά ἐμφανισθῇ ἐπὶ σκηνῆς ἡ ἀρρώστεια ἢ καί τήν προκαλοῦν ἐνίοτε ἡ ἀκόμη ὑπονομεύουν τό ἔδαφος τῆς σωματικῆς ἀντοχῆς καί υγείας. Αὐτὰ πρέ-

πει πολὺ νά τὰ προσέξωμεν διὰ νά βοηθήσωμεν εἰς τήν σωστὴν λύσιν. Ἀλλὰ πόση καλλιέργεια καί γνώσις καί μόρφωσις καί λεπτότης θά χρειασθοῦν ἐκ μέρους μας!

«Παρήσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὃν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν» καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήτε πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθή· ἡ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφείλονται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ;» Λουκά, ιγ' 1 — 4.

«Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατάν, ἵνα μὲ κολαφίσῃ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι· ὑπὲρ τούτου τρίς τὸν Κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ καὶ εἴρῃ μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. ἡδιστα σὺν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. Β. Κορ. ιβ' 7-9.

Δ' Πλήρης υγεία.

«Ἡ υγεία σημαίνει κάτι περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀπουσίαν τῆς ἀσθενείας καί συνίσταται εἰς μίαν ἁρμονίαν μεταξὺ σώματος, ψυχῆς καί πνεύματος. Ἀπαιτεῖ μίαν στάσιν ἀνωτερότητος, ἰδιαιτέρως δὲ τιμιότητος, καί τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὸ ἐγὼ μας. Ἀπαιτεῖ ἀκόμη τὴν ἐσωτερικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἀγάπην, μέ μίαν λέξιν τὴν πλήρη ἀποδοχὴν τῆς τάξεως, ἡ ὁποία καθιδρύθη ἀπὸ τὸν Θεόν.* Ἐφ'

ὅσον δὲν τακτοποιεῖται ἔτσι ὁ ἄνθρωπος πάλιν ἡ υγεία δὲν ἀπεκατεστάθη.

Ἐπομένως θά χρειασθῇ μία ριζικώτερα τακτοποίησης τῆς ζωῆς καί εὐτυχῆς ἀντιμετώπισις τῆς. Σχέσεις μέ τό ἐπάγγελμα, μέ τὴν οἰκογένειαν, μέ τὴν κοινωνίαν, μέ τὸν γενικώτερον πνευματικὸν προσανατολισμὸν εἰς τὴν ζωὴν πρέπει νά εὐρουν τὴν λύσιν τῆς υγείας.

«Καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περιχώρον ἐκεῖνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας», Ματθ. ιδ' 35.

Η ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

* Διακήρυξις τοῦ Π Διεθνoῦς Ἱατρικοῦ Συνεδρίου εἰς Bossey, εἰς: Ἄ ρ. Α. Ἀ σ π ι ὶ τ η: «Ἡ ἀρρώστεια καὶ ἡ ψυχὴ», σ. 178.

Βιβλία, τὰ ὁποῖα θά ἔχη ὑπ' ὄψιν ἡ ὑπεύθυνος τοῦ κύκλου διὰ τό θέμα: Σ. Π α π α κ ὠ σ τ α: «Διὰ τὰς ὥρας τοῦ πόνου», Ἑκδ. Ζωῆς — Α. C a r r e l: «Θαύματα», Ἑκδ. Κ. Κακουλίδου. — Α. C a r r e l: «L'homme, cet inconnu», Ἑκδ. Κ. Κακουλίδου. — Ν. Τζατζάνου. Ἑκδ. Κ. Κακουλίδου. — Ε. R o c h e d i e u: «Ψυχολογία καί πνευματικὴ ζωή», Μετ.

Δ. Χαροκόπου. Ἑκδ. «Δαμασκός». — Ἄ ρ. Α. Ἀ σ π ι ὶ τ η: «Ἡ ἀρρώστεια καὶ ἡ Ψυχὴ», Ἑκδ. «Δαμασκός». — «Ἡ υγεία, ἡ ἀσθένεια καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἐφύβου», Ἑκδ. Ἰνστιτούτου. — R. B i o t: «Ἡ υγεία μας», Μετ. Δ. Χαροκόπου. Ἑκδ. Ἰνστιτούτου. — «Towards a Christian Civilization», Ἑκδ. Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων.

Καθένας ἀπὸ μᾶς εἶναι ἕνας πομπὸς πού μεταδίδει σὺν τοῖς περιβάλλον, ὅτι ὑπάρχει μέσα του καὶ ἔτσι δημιουργεῖται μιὰ ἀτμόσφαιρα.

Καὶ ἂν τοῦτο εἶναι ἀλήθεια γιά τὸν καθένα, πόσο μᾶλλον γιά τὴν γυναῖκα πού εἶναι ἡ ψυχὴ μέσα σὺν τῷ σπλί καὶ σὺν τῇ οἰκογένειᾳ.

Ἐνα πρόσωπο ἀφηρημένο καὶ δίχως ἑκφρασί, ἕνα ὄφρος κουρασμένο, δημιουργοῦν μιὰ ἀτμόσφαιρα βαρειά, στενόχωρη, θλιβερό. Κι ὁ καθένας τὸ αἰσθάνεται, ὑποφέρει, ἀλλὰ δὲν ξέρει τί νά κάνῃ.

Τί εὐθύνη γιά μᾶς τὶς γυναῖκες!

Δὲν δίνει κανεὶς παρὰ ὅ,τι ἔχει.

Γι' αὐτὸ θά πρέπη νά εἰμαστε πάντοτε ἱκανοί, νά μεταδίδουμε σὲ ὅποιον σιγὴν θελήσουμε, ἀφθονὴ χαρὰ, εὐρίνη καὶ γαλήνη.

Ἀληθὴ θά πρέπη νά ξαίρουμε νά μὴν ἀφίρουμε νά φωλιάζῃ μέσα μας ἡ καταθλιπτικὴ μελαγχολία πού εἶναι ἐμπόδιο γιά κάθε δημιουργία· ἀλλὰ ἀντίθετα, ἀκόμα καὶ σὺν πῶς μὲν πρὸς τὸν πῶς, πού εἶναι κάτι φυσικό, νά ὑπάρχῃ μέσα μας ἐκείνη ἡ συγκρατημένη ἀλλὰ ἀφθαρτὴ χαρὰ πού δὲν ἀποχωρίζεται ποτὲ ἀπ' τὶς γενναῖες ψυχές, πού ξαίρουν πῶς βρῶσκονται σὺν κόσμῳ γιά νά χαρίζουν τὴ χαρὰ.

(Familial Digest)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Ο Θουκυδίδης, ο μεγαλύτερος ιστορικός της αρχαίας Ελλάδος, γεννήθηκε γύρω στα 460 π. Χ.

Σύγχρονος του Πελοποννησιακού πολέμου και παίροντας κι ο ίδιος μέρος στον φοβερό αγώνα των Αθηναίων και των Σπαρτιατών, απόφασισε να γράψει την ιστορία του.

Το έργο του, χαρακτηρίζεται από εξαντλητική προσπάθεια για αντικειμενικά εξακριβωμένη αλήθεια. Ο Θουκυδίδης έγραψε πρώτος, και πρώτος μās έδωσε την αυστηρή ιστορική μέθοδο.

Στόν επιτάφιο για τους πρώτους νεκρούς του πολέμου — σύμφωνα με τις παλιές Αθηναϊκές συνήθειες —

ο Θουκυδίδης ορίζει ρήτορα τον Περικλή.

Ο λόγος αυτός, παρουσιάζεται έξωτερικά σαν επιτάφιος των νεκρών του 431, ενώ στην πραγματικότητα ο Θουκυδίδης, βαθύς λάτρης της Αθήνας, παράλληλα με τον ύμνο των πρώτων νεκρών, έγραψε τον ύμνο της Αθηναϊκής πολιτείας, στην πιο κλασσική της μορφή.

Έτσι η Αθηναϊκή πολιτεία, ύμνείται από τον ίδιο τον αναμορφωτή της τον Περικλή όπως ταιριάζει, κι όπως έμπνέει τον σοφό και συνετό ιστορικό του χρυσού αιώνα ο θαυμασμός κι η ακατάλυτη αγάπη γι' αυτήν.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

...Χρώμεθα γὰρ πολιτεία οὐ ζηλούση τοὺς τῶν πέλας νόμους, παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὄντες τινὶ ἢ μιμούμενοι ἑτέρους. καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται, μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκίμει, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεῖον ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπὸ ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων δὲ τι ἀγαθὸν δοῦναι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυνται.

II βιβλίον τῆς Συγγραφῆς τοῦ Θουκυδίδου |
37 § 1-2

ΑΠΟΔΟΣΙΣ

Έχομε μεις πολιτεία που δεν ζηλεύει τους νόμους των γειτόνων μας. Μένουμε παράδειγμα σ' αυτούς, αντί να προσπαθούμε να μιμηθούμε τους άλλους.

Κι η πολιτεία μας λέγεται δημοκρατία, γιατί στηρίζεται περισσότερο στους πολλούς παρά στους λίγους. Για τις ιδιωτικές τους υποθέσεις, όλοι μπροστά στο νόμο έχουν τα ίδια δικαιώματα· για την ατομική τους ανάδειξη, ανάλογα με την προσωπική του πρόοδο αναγνωρίζεται κανείς· όσο για τη συμμετοχή του στη διοίκηση της χώρας, όχι με τη σειρά, αλλά με τις δικές του ικανότητες επιβάλλεται. Κι ούτε ποτέ θα εμποδιστή από το να δημιουργήσει, αν θέλη και μπορεί, κάτι καλό, έστω κι αν είναι φτωχός.

ΑΝΟΙΓΟΝΤΑΣ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΣ

ΟΠΟΙΟΣ δεν έχει σωστά τοποθετήσει την έννοια της «δουλειάς» την νοιώθει σαν βάρος. Άς φυλαχτούμε όμως απ' αυτό το συναίσθημα.

Αν από την αρχή δώσουμε με χαρά όλοκληρο τον έαυτό μας, τότε σίγουρα η αγάπη για τη δουλειά θα υπερνικήση κάθε άλλη δυσκολία.

Αυτό, που πάνω απ' όλα χρειάζεται ο τόπος μας είναι μητέρες. Μητέρες που να είναι σε θέσι να δημιουργήσουν από παιδιά, ανθρώπους ολοκληρωμένους με στέρεες βάσεις, με επίγνωση του καλού και του κακού, ανθρώπους που να γνωρίζουν την αξία της πίστεως και της δουλειάς, που είναι ο μόνος δρόμος για την προκοπή μιας χώρας. Μητέρες που να έχουν ένθουσιασμό και να είναι σε θέσι να τον μεταδώσουν στα παιδιά τους.

Η βάση της πραγματικής γυναίκας, ο βράχος που πάνω του στηρίζεται, έξακολουθεί ακόμα να είναι το «υπηρετείν» με την ωραία του έννοια.

Η εποχή μας ζητεί από τις διανοούμενες γυναίκες μεγαλύτερο ενδιαφέρον και κατανόηση και περισσότερη πραγματική αγάπη για τις υπάρξεις που πλάϊ τους ζουν σε κατώτερο πνευματικό ή κοινωνικό επίπεδο.

Η άλληλεγγύη και η αμοιβαία ένδειξις έμπιστοσύνης είναι ο καλύτερος τρόπος για να κερδίσουμε τον σεβασμό των αδιάφορων ή ακόμα και αυτών που μάς καταπολεμούν από λαθεμένη αντίληψη.

Τί χρειάζεται να οίκοδομούμε σπίτια για να προσφέρουμε καταφύγιο σ' αυτές που έπεσαν; Πολύ σπουδαιότερο είναι να προλαβαίνουμε την πτώση. Κάθε μέρα μάς δίνεται ή ευκαιρία να κάνουμε τουλάχιστον μια καλή πράξη. Άς μην την αφήνουμε να περάσει.

Όποιος τὸ βρίσκει δύσκολο να περιορίση τη δράσι του «μόνο» μέσα στο σπίτι του, ἄς μάθῃ ὅτι ἡ ὑπηρεσία που προσφέρεται στο ἄμεσο περιβάλλον δεν ἔχει λιγώτερη ἀξία ἀπὸ αὐτὴν που προσφέρεται στο ἔθνος, εἶναι μάλιστα ἡ προπαρασκευή γιὰ κάθε μεγάλο ἔργο.

Σπουδάζοντας ΣΤΙΣ ΑΝΩΤΕΡΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Εἶναι πολὺ τολμηρὸ στ' ἀλήθεια τοῦτο μας τὸ ξεκίνημα, τὸ νοιώθουμε. Ἴσως γιατί νοιώθουμε βαθειά, τὰ δια ἐρωτηματικά στην ψυχή, τὴν ἴδια στὸ νοῦ ἀνησυχία καὶ δὲν εἴμαστε παρὰ συνεργάτες στὸ δύσκολο δρόμο τῆς φοιτητικῆς ζωῆς.

Μ' ἔναν ἐγκάρδιο χαιρετισμὸ, ἀνοίγουμε τὸν κύκλο τῆς φιλικῆς μας τούτης συντροφιάς.

Ὡστόσο ἡ ζωὴ εἶναι δύσκολη, καὶ μιὰ παράλογη αἰσιοδοξία, δὲν θάταν αὐτὸ που ζητεῖ ἡ ἐποχὴ μας. Δὲν χρειάζεται νάχης ιδιαίτερη διορατικότητα γιὰ νὰ νοιώσης, τὰ προβλήματα που βασανίζουν τὴ φοιτήτρια, νὰ καταλάβῃς τὴν αἰώνια πάλη τοῦ εἶναι τῆς με τὴν ἴδια τῆς τὴν ὑπαρξὴ πρώτα, με τοὺς ἄλλους ὕστερα, στὴν ἀναζήτησή τῆς μέσα στὴν ἀπεραντή κοινωνία, τοῦ δρόμου που θὰ τῆς μάθῃ τοὺς νόμους που κυβερνοῦν τὴ ζωὴ, μ' ὅλα τὰ μυστικά τῆς, τοὺς ἀγῶνες τῆς καὶ τὶς χαρακτηριστικὲς τῆς φάσεις. Ἀνάμεσα στὸ πλῆθος τῶν πολλῶν, χαμένη στοὺς πανεπιστημιακοὺς διαδρόμους καὶ τ' ἀμφιθέατρα, με ὑπόκρουσι τὴν ἀσταμάτητη ἀγωνιώδη φασαρία τοῦ «φοιτητόκοσμου» γύρω ἀπὸ τὶς σημειώσεις τὰ βιβλιάρια καὶ τὶς παρουσίες, ἡ νέα, δὲν ἀντιμετωπίζει, παρὰ μιὰ ιδιαίτερη ζωὴ ποῦχει κι αὐτὴ τοὺς δικούς τῆς νόμους. Καὶ ἡ χρειάζεται τὶς δικές τῆς συγκεκριμένες ἀπαντήσεις. Καὶ ἡ ζωὴ αὐτὴ, δὲν εἶναι διόλου ἐύκολη γιὰ τὴ νέα που συνειδητὰ ἀγωνίζεται γιὰ νὰ υπερνικήσῃ τοῦτα τὰ ἐμπόδια που δὲν εἶναι καθόλου λίγα. Στὴ στήλη μας, θὰ ἐπιδιώξουμε νὰ δώσουμε στὴ φοιτήτρια μ' ὅλη τὴ βαθειὰ ἀγάπη που νοιώθουμε γι' αὐτὴν, λίγες σκέψεις πάνω στὰ δικά τῆς ενδιαφέροντα, μέσα στὸ δικό της πλαίσιο καὶ με τὴν ἴδια νοοτροπία.

Θὰ θέλαμε νὰ τὴν βεβαιώσουμε γιὰ μιὰ βαθειὰ κατανόηση που θὰ βρῇ σὲ τούτῃ τὴ γωνιά μαζί με τὶς σχετικὲς ἐνδιαφέρουσες φοιτητικὲς ἐπικαιρότητες.

Μὲ σκοπὸ νὰ μὴν ἀγνοήσουμε ποτὲ τὸν ἀγῶνα τῆς φοιτήτριας, δηλώνουμε θερμὴ τὴ συμπαραστάσή μας στὴ σκοπιὰ τῆς, κι ἀπ' αὐτὴν καὶ μόνο, θὰ καταπιαστούμε νὰ θεμελιώσῃ τὴ συντροφιά μας καὶ τὴ γνωριμία μας ἔτσι που νὰ νὰ ἡ φωνὴ αὐτῆς, βγαλμένη κατ' ἐξέχον ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ καὶ πραγματικότητα κι ὅχι μιὰ κοινοτοπὴ θεωρία που θὰ ἀγνοῇ τὶς εἰδικὲς συνθήκες τῆς ἐποχῆς μας.

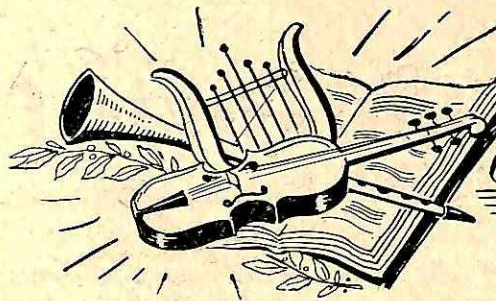
Θάνα ἡ φωνὴ τῆς φοιτητριάς, ἡ ἴδια ἡ φοιτήτρια, που θὰ μιλά ἀπ' αὐτὴ τὴ στήλη με τὸ πνεῦμα μιᾶς ἀληθινῆς κι ἀκατάλυτης ἐγκαρδιότητας καὶ κατανόσεως, σὲ ζητήματα που δὲν ἀποτελοῦν γι' αὐτὴ ἀπλὰ θέματα, ἀλλὰ εἶναι ἄμεσα συνδεδεμένα μ' αὐτὴ τὴν ἴδια τῆς τὴν ὑπόστασι, τὰ ὄνειρά τῆς, τὶς δυνατότητές τῆς, τὴ ζωὴ τῆς.

Σ' αὐτὴ τὴ γωνιά ἡ φοιτήτρια νάνα σίγουρη πὺς θὰ βρῇ, μιὰ συνειδητὴ προσπάθεια κι ὅχι λόγια που εἰπώθηκαν, γιὰ νὰ γεμίσουν χαρτί...

Κανείς δὲν ἀρνιέται πὺς τὸ ξεκίνημα εἶναι τολμηρὸ. Με τὴν συμπαραστάση τῆς φοιτητριάς, που τὴν πιστεύουμε εὐλικρινὴ κι αὐθόρμητη, ἡ γωνιά μας, ἐλπίζουμε νὰ πετύχῃ τὸ σκοπὸ τῆς, φτάνοντας νικηφόρα στὸ δρόμο τῆς.

Ένα δρόμο που θὰ τὴν φέρῃ στὴν δημιουργία μιᾶς γαλήνιας κι ἐπιτυχημένης ζωῆς.

Μία συμφοιτήτριά σας.

Γύρω στη Μουσική

Στις αρχές του καλοκαιριού άρχισε η εγκάρδια συνεργασία του Μουσικού τμήματος του Πανεπιστημίου με το «Ελληνικόν Φῶς». Ἄν και πρώιμες ξέστες ήταν ένα σοβαρό εμπόδιο για την οργάνωσή του πρώτου μας Μουσικού Βραδυνού, στο τέλος πραγματοποιήθη τὸν Μάιο καὶ ἐπανελήφθη στις αρχές του Ἰουνίου. Ἐλαβαν μέρος ἐπίλεκτα μέλη του Μουσικού τμήματος τὰ ὁποῖα ἐξετέλεσαν τὰ ἔργα του προγράμματος με ἐξαιρετική ἐπιτυχία. Στὴν ἀρχὴ του Πρώτου καὶ του Δευτέρου μέρους του προγράμματος ὁ Μουσικός Διευθυντής του Πανεπιστημίου κ. Κώστας Χαραλαμπίδης ἀφοῦ μᾶς ἀνέλυσε τὰ ἔργα πού θὰ ἀκούγαμε, εἰθίξε καὶ διάφορα ἄλλα μουσικά ζητήματα τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀκρῶς ἐνδιαφέροντα. Σήμερα δημοσιεύουμε μιὰ περίληψιν ἀπ' ὅσα ἀκούσαμε γιὰ τὸ τραγούδι καὶ γιὰ τὴν ἐμφυτὴ τάσι πού ἔχει ὁ ἄνθρωπος νὰ τραγουδᾷ.

Ἡ ἀρχὴ τῆς Μουσικῆς ἦταν τὸ τραγούδι. Ὁ ἄνθρωπος πρῶτα τραγοῦδῃ καὶ ὕστερα κατεσκεύασε τὰ διάφορα μουσικά ὄργανα. Καὶ τὸ τραγούδι πού ἦταν κάποτε προνόμιον μόνον τῶν θεῶν, εἶναι τὸ εὐγενέστερο καὶ ἰδανικότερο μέσον ἐκφράσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνας μουσικός παραδοξολόγος μπορεῖ νὰ πῇ: «πέστε μου τί τραγουδῶτε νὰ σᾶς πῶ σὲ ποιά ψυχικὴ κατάσταση εὐρίσκεσθε». Καὶ πραγματικά. Ποῖος ἄνθρωπος δὲν τραγοῦδῃ, δὲν ἔψαλλε ἢ δὲν μουρμούρισε μιὰ μελωδία. Εἴθε χαρούμενοι, λυπημένοι, μελαγχολικοί, βρίσκεσθε ὁλομόναχοι, πλήττετε, κάτι θὰ βρῆτε. Μιὰ παλιὰ μελωδία, ἕνας χαλμός, κάτι θὰ ἔλθῃ στὰ χεῖλιά σας πού τὰ λόγια του θὰ ταίριαζαν ἀπολύτως με τὴν ψυχικὴ σας κατάσταση.

Υπάρχουν φυσικὰ στιγμὲς καὶ γεγονότα, πού δημιουργοῦν στὸν ἄνθρωπο ἀφόρητα συναισθήματα δόνης, σπαργμοῦ καὶ ἀπελπισίας πού στὴν πρώτη περίοδο τῆς δημιουργίας των καὶ ἐνόςω ὁ ἄνθρωπος βρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι τῆς ἐντύψεως, τοῦ γεγονότος πού προσέκλῃσε τὴν τρομερὴ αὐτὴ ψυχικὴ ἀναστάτῳσι, τὸν ἀναγκάζει νὰ μὲν σιωπηλὸς καὶ με σφιγμένο τὸ στόμα. Ἐδῶ ὅμως συμβαίνει κάτι πολὺ παράξενο. Ὅταν πέσει μιὰ τέτοια φοβερὴ συμφορὰ, ὅπως ἕνας θάνατος ἐνός πολὺ ἀγαπημένου προσώπου, καὶ ὁ πόθος καὶ ὁ καμὸς ἐνταθοῦν σ' ἕνα τέτοιο σημεῖο πού νὰ μὴ μποροῦν νὰ βαστάξουν οὔτε τὰ νεῦρα, οὔτε καὶ τὸ μυαλό, καὶ δὲν ὑπάρχει κανένα περιθώριο ψυχικῆς ἀντοχῆς, τότε ξαφνικά κάτι σπᾷει μέσα μας, λύνεται ἡ ψυχὴ μας καὶ ἀρχίζουμε ἕνα μακρὺ καὶ σπαρακτικὸ «Μοιρολόι». Οἱ ψυχολόγοι πιστεύουν ὅτι «μετὰ τὸ μὴ περαιτέρω τοῦ ψυχικοῦ ἄλγους» ἀρχίζει τὸ τραγούδι, ὁ «κοιμὸς» τῆς Ἀρχαίας Τραγωδίας, τὸ σημερινὸ «μοιρολόι».

Εἶναι γνωστὸ πὼς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν νοιώθουν τὸ ἴδιο καὶ ἀκόμη πὼς δὲν μποροῦν νὰ ἐκφραστοῦν τὸ ἴδιο. Ὑπάρχουν ὅμως μερικοὶ ἄνθρωποι, οἱ καλλιτέχνες, οἱ ὁποῖοι γεννιῶνται ἐξ ὅσων πρῶτα ἐκφράζονται μετὰ τὴν ἐντύπῳσι τῆς εὐαισθησίας εἶναι σὰν τὰ πολυχόρδα ὄργανα. Αἰσθάνονται πολὺ καὶ βαθειὰ καὶ ἔχουν τὴν δύναμι καὶ τὸν τρόπο νὰ ἐκφράζουν αὐτὰ πού νοιώθουν. Οἱ καλλιτέχνες αἰσθάνονται ὅτι μπορεῖ νὰ αἰσθανθῇ ὁ καθένας μας, ἀλλὰ στὰ ὁράματά τους, ζοῦν συγκινήσεις καὶ κραδασμοὺς πού δὲν μπορεῖ νὰ συλλάβῃ, οὔτε ν' ἀντιληφθῇ ἡ εὐαισθησία τοῦ καθενὸς μας. Καὶ οἱ Καλλιτεχνικὲς τους ἐκφράσεις εἶναι ἐκφράσεις πανανθρώπινες πού κλείνουν τὰ ἰδανικά καὶ τοὺς πόθους ὅλων μας.

Νὰ ἕνα ἐρώτημα δύσκολο. Πῶς εἶναι ἡ ἐμπνευσις; Πῶς συντελεῖται τίς ὑπέρτατες αὐτὲς στιγμὲς στὴς ψυχὲς αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ μποροῦν καὶ κλείνουν τὴν πραγματικότητά ἐξιδανικευμένη, πνευματικὰ μετασχηματισμένη μέσα σὲ καλλιτεχνικὲς μορφές ἀναλλοιώτες ἀπὸ τὸ χρόνο σὰν κρυσταλλωμένες ἀλήθειες; Πολλοὶ ψυχολόγοι καὶ καλλιτέχνες προσπάθησαν νὰ ἐξηγήσουν τὴν λειτουργία της. Κατὰ τὴ δική μας γνώμη — καὶ με πολὺ ἁπλὰ φυσικά λόγια — πρέπει νὰ συμβαίνει κάτι τέτοιο.

Ἐνα ὁποιοδήποτε γεγονός, δικό τους ἢ ξένο, μιὰ κατάσταση λυπητερὴ ἢ χαρούμενη, μιὰ σκέψις, μιὰ ἐντύπῳσις κλπ., τοὺς δημιουργεῖ στὴν ἀρχή, μιὰ φιλοσοφικὴ διάθεσι, μετὰ μιὰ ἐντονὴ συγκίνησι, ὕστερῳτερα μιὰ πτώσι ψυχικῆς ἀποτελέσματος τῆς ὁποίας εἶναι νὰ τοὺς δημιουργηθῇ μιὰ κατάσταση, ἡ ἐντασις, ἡ χροιά καὶ ἡ διάρκεια τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐντασι τοῦ αἰτίου πού ἐδημιούργησε τὴ συγκίνησι. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη περίοδος. Ἡ δευτέρα περίοδος ἀρχίζει ἀπὸ τὴ στιγμή πού ὁ καλλιτέχνης ἔχει καταληφθῇ πᾶς ἀπὸ ἕνα συναισθήμα, ἀλλὰ εἶναι ἐπηρεασμένος ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἐντύπῳσι τοῦ γεγονότος πού τὸν συνεκίνησε. Μένει σιωπηλός, αἰσθάνεται ἕνα αἰσθήμα φυγῆς, ἀποζητᾷ τὴν μόνωσι, ἐνὼ στὴ ψυχὴ του καὶ στὸ μυαλό του συτελοῦνται περιέργως ἀλλοιώσεις. Ἐνας ὁλόκληρος κόσμος ζῇ καὶ δονεῖται μέσα του. Μιὰ ἐντονὴ σκέψις τὸν κατατρώει. Τὸ συναισθήμα συνεχῶς ὀγκοῦται, παίρνει τρομερὲς διαστάσεις, τὸν τυραννᾷ, τὸν πνίγει καὶ τοῦ ἐπιφέρει μιὰ τρομερὴ νευροψυχικὴ ὑπερέντασι. Ἀφοῦ ἐξακο-

λουθῇ ἀρκετὰ ἡ κατάσταση αὐτὴ, ξαφνικά καὶ τελειῶς ἀπροσδόκητα ἡ ἐντύπῳσις τοῦ γεγονότος ἀρχίζει νὰ ὑποχωρῇ καὶ ἀρχίζει ἡ 3η περίοδος. Αἰσθάνεται νὰ βυθίζεται μέσα του, ν' ἀπομονώνεται, νὰ συγκεντρώνεται καὶ νὰ περιέρχεται σὲ κατάσταση ἐκστάσεως. Νοιώθει ὅλη του τὴν ὑπαρξὴ νὰ δονῇται, νὰ πλαταίνει, νὰ γίνεται πελώρια. Οἱ σκέψεις του ὑποχωροῦν καὶ ἀφίνουν τὴν θέσι τους στὴ φαντασία του, ἡ ὁποία βρίσκεται σὲ ἀφάνταστη διέγερσι. Κάθε γήινο στοιχεῖο ἀπομακρύνεται καὶ ἐνὼ πρωτότερα ὅλα μέσα του ἦσαν ἄμορφα καὶ ἀσχημάτιστα, ἀρχίζουν νὰ παίρνουν μιὰ συγκεκριμένη μορφή. Τὸ ἀρχικὸ αἶτιο, τὸ γεγονός, μετουσιῶνται στὴν ψυχὴ του καὶ στὴ φαντασία του. Ἡ νευροψυχικὴ του ὑπερδιέγερσις ἔλυσσε στὴν πυρετώδη διαδρομὴ τῆς ὅλης τῆς γήινες προσμίξεις καὶ ἡ βασικὴ συναισθηματικὴ του κατάστασις μετεσχηματίζεται σὲ ἐντονὴ λυρικὴ διάθεσι. Ὅτι δὲ μπόρεσε νὰ πῇ, θὰ τὸ πῇ τώρα με στίχο ἢ μὴ ἤχο.

Τὰ τραγούδια, διαροῦνται σὲ δύο μεγάλες κατηγορίες. Στὰ δημοτικὰ καὶ λαϊκὰ καὶ στὰ τεχνικά. Κάθε χώρα ἔχει καὶ τὰ δημοτικὰ τῆς τραγοῦδι, πού τὸ χρῶμα τους, ἡ μελωδία τους καὶ ἡ συναισθηματικὴ ἀντικειμενικότητά τους, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἱστορία, τὴν παραδόσεσι, τὰ ἔθιμα καὶ τὴν νοοτροπία τοῦ λαοῦ τῆς. Οἱ συνθέτες τους μᾶς εἶναι ἀγνωστοί. Μὰ εἶναι βέβαιο πὼς ὁλόκληρος λαὸς ἔλαβε μέρος στὴν κατασκευὴ τους καὶ ἐξέφρασε με τὰ τραγούδια αὐτὰ, πηγάδι καὶ αὐθόρμητα τὰ συναισθήματά του, τὰ δημιουργήματα τῆς φαντασίας του καὶ τὴν ἀντιδράσεις του στὴς ἐξωτερικὲς ἐντυπώσεις του. Ἀναλόγως τῶν περιπτώσεων καὶ τῶν γεγονότων ἔλαβαν τὰ κατὰλληλα τραγούδια. Ἐτσι τὰ δημοτικὰ τραγούδια τῆς Ἑλλάδος π.χ. διαροῦνται σὲ τραγούδια «τοῦ Γάμου», «τῆς Τάβλας», «Μοιρολόγια», «Νανουρίσματα», κλπ.

Τὸ τεχνικὸ τραγούδι, ὅπως τὸ λέει καὶ ὁ ὅρος, εἶναι δημιουργημὰ ἐνός ἀτόμου, τοῦ καλλιτέχνη. Καὶ λέγεται τεχνικὸ πρῶτον γιὰτὶ ἡ κατασκευὴ του βασίζεται σὲ νόμους καὶ κανόνες τῆς μουσικῆς τέχνης καὶ δεύτερον γιὰ νὰ ἐξεχωρίσῃ ἀπὸ τὸ Δημοτικὸ καὶ Λαϊκὸ πού δὲν κατεσκευάσθηκε με νόμους καὶ κανόνες.

Κ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

Μιά θρωλόλυδη καλασκήνῳσι

Τὸ περασμένο καλοκαίρι τὸ Σῶμα Ἑλληνίδων Ὁδηγῶν ἔκανε μιὰ προσπάθεια γιὰ νὰ χαρίσῃ καὶ στὰ τυφλὰ κοριτσάκια τὴ χαρὰ τοῦ ὑπαίθρου, τῆς κατασκηνώσεως. Τὰ προβλήματα ἦταν ἅπεια καὶ κεφαλαιώδη, ἡ ἐπιτυχία τῆς κατασκηνώσεως ὅμως αὐτῆς ἀπέδειξε ὅτι τὸ κάθε τί εἶναι δυνατόν ὅταν ἀντιμετωπίζεται με ψυχὴ καὶ περιβάλλεται μ' ἀγάπη.

Οἱ παρακάτω ἐντυπώσεις γράφτηκαν ἀπὸ ἕνα τυφλὸ κοριτσάκι πού πήρε μέρος στὴν κατασκηνῳσι. Ἡ ἴδια ἐγραψε καὶ τὴν προσευχὴ γιὰ τὴν γιορτὴ τῆς «φωτιᾶς».

Ἀλησμόνητες μέρες, ἀλήθεια — θὰ τὴς θυμᾶμαι παντοτείνᾳ. Ἀκόμη χρυσολάμπει στὴν καρδιά μου τὸ γλυκὸ φῶς τοῦ ἡλιόλουστου καὶ ἀξέχαστου ἐκείνου καλοκαιριτικοῦ πρωῒνου! Naί, θυμᾶμαι, ἦταν τότε μιὰ χιλιόλαμπρη μέρα πού μιὰ δμάδα ἀπὸ πρόσχαρα ὁδηγᾶκια σὰν τὰ γοργόφτερα πουλάκια ἐξεχύνονταν στὴν ὁμορφὴ ἐξοχή.

Ὁ γαλάζιος οὐρανὸς τοὺς χαμογελά, καὶ τὸ τραγούδι τους ἀντηχεῖ γλυκὸ, ἀπαλό, χαρούμενο, καὶ σμίγει με τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν στὸ μυρῳμένο ἀγέρα.

Ἔτσι κυλοῦν λίγες στιγμὲς εὐχάριστες καὶ ἡ μικρὴ συντροφιά μας χωρὶς κι αὐτὴ νὰ τὸ νοιώσῃ φθάνει τώρα στὴ δροσερὴ Κηφισοσί, στὴν ὁμορφὴ ἐξοχή, ἐκεῖ πού αἰώνια ἀνθοβολαίει ἡ χαρὰ. Ἀνάμεσα στὴν πλούσια πρασινάδα τὴν πανέμορφη σκιά καὶ τὴ δροσιὰ ἀναριθμητῶν δένδρων, γλυκοφαίνεται σὰν ζωγραφιὰ τὸ χαριτωμένο ἐξοχικὸ σπιτάκι τῶν Ὁδηγῶν.

Ἐδῶ πού ἡ φύσις σκορπίζει ἀπλόχερα τὰ μύρια κάλη της, ζήσαμε ὁμορφα τὶς τόσο γλυκὲς ἐκείνες μέρες πού ἔμειναν, μένουν καὶ θὰ μένουν ἀξέχαστες γιὰ ὅλη τὴ ζωὴ μας.

Περίπατοι σὲ ὁραῖα μέρη τῆς ὁλόδροσης Κηφισοσί, εὐθὺς παιχνίδια, ὥρες ψυχαγωγίας πλημυρισμένες χαρὰ καὶ εὐτυχία καὶ τόσα ἄλλα πολύτιμα πράγματα καὶ χρίσματα στὴ ζωὴ μας, ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦσαν γιὰ μᾶς ἕνα πρόγραμμα πού μᾶς ἀπασχολοῦσε κάθε μέρα με πλούσια ποικιλία πού ἔκαμε τὶς μέρες μας νὰ κυλοῦν ξένοιαστες, ὁμορφες, γλυκές.

Μὰς ξεκούραζε μᾶς δρόσιζε καὶ μᾶς

εὐχαριστοῦσε σωματικὰ τοῦ πεύκου τὸ λεπτὸ μύρο, ἡ ἀπαλὴ δροσιὰ κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία παίζαμε χαρούμενα. Μὰ ἡ δροσόβολη χαρὰ πού ἀπλόχερα μᾶς χάριζαν οἱ ἄξιοι τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης μας καλοὶ μας ἀρχηγοί, καὶ ἡ ἀπαλὴ κι ὁμορφὴ ἀγάπη τους δρόσιζε τὴν ψυχὴ μας.

Καὶ τώρα πού πέρασαν πᾶς οἱ ὁμορφὲς μέρες σὰν ὁπτασία γλυκὰ προσβάλλουν στὴν φαντασία μου. Σὰν ἀνοι-

καρδιά μου νὰ μὴ χτυπᾷ καὶ τὰ μάτια μου νὰ μὴν τρέχουν.

Ἡ ἐπισφράγισις τῶν τόσων ὁραίων ἡμερῶν ἦταν ἡ εὐθυμὴ γιορτὴ τῆς φωτιᾶς.

Ὁ ἥλιος ἔγυρε στὴ δύσι, πάει καὶ αὐτὸς νὰ κοιμηθῇ σὲ μιὰ χώρα χρωμάτων κι ἡ νύχτα ἀπλώσε παντοῦ τὰ χρυσοκέντητα πέπλα της.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴν ὁμορφὴ γαλήνη ἀκούγονται οἱ δροσερὲς φωνὲς τῶν ὁ-

δηγῶν πού ἔλεγον ἄρμονικά τὸ τραγούδι τῆς φωτιᾶς σὰν προσευχὴ στὸν ἅγιο Θεὸ μας, καὶ σὰν εὐχαριστήριους ὕμνους στὴ μάνα φύσι πού μᾶς προσφέρει τὶς ὁμορφιές της, λὲς κι ἤθελε νὰ δώσῃ κι αὐτὴ μεγαλοπρέπεια καὶ χάρη στὴ γιορτὴ μας.

Μὰ οἱ χαρούμενες ὁδὲς κυλοῦν πάντα γοργὰ, χωρὶς εὐκόλα νὰ τὶς νοιώσουμε. Ἐτσι πέρασαν κι αὐτὲς ἀφήνοντας στὴν καρδιά μας βαθειὰ τὶς πιὸ γλυκὲς ἀναμνήσεις.

Σ' αὐτοὺς χάρις στοὺς ὁποίους περάσαμε ὁλόχερα τὶς μέρες αὐτές, τὶς ἅλλοι ταίριαζε ἀπὸ νὰ στίχο πού ἡ ψυχὴ μας ψάλλει ἀπαλά. Μπροστὰ στὴν ἀφθαστὴ καλωσύνη τους ἡ ἀπλὴ προσφορά μας δὲν συγκρίνεται, μὰ ἡ ψυχὴ μας πού ἀναστήθηκε στὸ φῶς τῆς στοργῆς τους κι ἀνθίσε σὰν τὸ λουλούδι στὴν ἀνοιξὴ τῆς ἀγάπης τους ξέρε νὰ μιλήσῃ καὶ λέει ἁπλά:

Ἐξαγνισμένες οἱ ἀπλὲς καὶ οἱ καρδιὲς ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἀφθαστῆς καλωσύνης,

λούλουδα ὁλόδροσα ἐγίναν κι αὐτές, προσφέροντας σὲ σᾶς μύρο εὐγνωμοσύνης.

Καίτη Γιακουμάτου
Μαθήτρια τοῦ Οἴκου Τυφλῶν
Καλλιθέας.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Θεέ, καὶ Πλάστη τοῦ Φωτός
Ποῦσε γιὰ μᾶς γαλήνη,
Ἀστὲρι πού φεγγοβολᾷ καὶ πού ποτὲ δὲν σβύνει,
Δέξου Πατέρα στὸ Λαμπρό, βασιλεῖο τοῦ φωτός σου,
Μιὰ προσευχὴ πού ἀπὸ ψυχῆς,
βγαίνει πιστῶν παιδιῶν σου.
Μὲ τὴν Ἀγία Χάρι σου, Οὐράνιε Λυτρωτὴ μας,
Πέρασαν μέρες πού ἔζησε, μέσ' στὴ χαρὰ ἡ ψυχὴ μας.
Ἐδῶ στὴν ὁμορφὴ ἐξοχή,
Κοντὰ στὴ μάνα φύσι,
μέσα στὶς τόσες ὁμορφιὲς πούχεις δημιουργήσει,
Καὶ πού ἡ ἀγνότητα ἀνθεῖ, κι ἀγάπης φῶς ροδίζει.
Κι ἡ Χάρις σου ἥλιος λαμπρός, κάθε ψυχὴ φωτίζει.
Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅλα αὐτὰ, Χριστέ, λευκὲ μας κρίνε.
Καὶ σὲ παρακαλοῦμε Θεέ,
Μέσ' στὶς καρδιὲς μας μέινε.
Μὰ κάτι ἀκόμα σοῦ ζητᾷ Πατέρα ἡ ψυχὴ μας.
Νὰ ἔχῃς καλὰ παντοτινὰ, αὐτὲς πού τὴν ζωὴ μας
Κάνουν ν' ἀνθίξῃ ὁλόχαρῃ, σκορπώντας τὴν στοργὴ τους,
Κι ἔχουν σκοπὸ σ' ἐμᾶς χαρὰ νὰ δίνουν στὴ ζωὴ τους.
Διπλὴ νὰ δώσῃς τὴ χαρὰ στὶς ἀγαθὲς ψυχὲς τους
Καὶ νὰ δεχθῇς στὸ θρόνο σου ψηλὰ τὶς προσευχὲς τους.
Κι' ἂν τὶς καρδιὲς τους βρῇ ποτὲ θλίψη πικρὴ κι ὀδύνη
Σὺ σκόρπισε παρηγοριά, γαλήνεμα κι εἰρήνη.

Καίτη Γιακουμάτου

ἐιᾶτικη αὔρα νοιώθω νὰ μοῦ χαϊδεύῃ ἀπαλά τὴ σκέψι, ἡ ὁραῖα ἀνάμνησις τῆς ἀπλοϊκῆς ἐκείνης ζωῆς.

Ὅταν θυμηθῶ τὶς ἡμέρες αὐτὲς μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ συγκρατήσω τὴν

λούλουδα ὁλόδροσα ἐγίναν κι αὐτές, προσφέροντας σὲ σᾶς μύρο εὐγνωμοσύνης.

Καίτη Γιακουμάτου
Μαθήτρια τοῦ Οἴκου Τυφλῶν
Καλλιθέας.

Η Αισθητική του βασιλιού

ΥΠΑΡΧΕΙ καλαισθησία στον κάθε άνθρωπο ;

Δέν θάταν εύκολο ν' απαντήση κανείς καταφατικά ή άρνη-
τικά με μιά λέξι σέ τοϋτο τὸ ἐρώτημα.

Ἡ αἴσθησις τοῦ καλοῦ εἶναι βέβαια ἔμφυτη· τὴν καλή της
δύω πλευρά καὶ τὰ σπουδαῖα της ἀποτελέσματα μπορεῖ κα-
νείς εύκολα νά βρῇ καὶ στήν καλλιεργημένη καλαισθησία. Τὸ
νά ξέρη κανείς νά ἐκτιμᾷ καὶ νά διακρίνῃ τὸ ὠραῖο (αὐτὸ
εἶναι καλαισθησία) εἶναι κάτι πού ἐπιδέχεται ἀνάπτυξι καὶ
ἐξέλιξι. Ἡ αἴσθησις τοῦ ὠραίου ὑπάρχει σὸν καθένα μας,
δέν εὐρίσκεται ὅμως ἀφυπνισμένη καὶ δέν εἶναι ἀρκετὰ ζωη-
ρή, ὥστε νά μπορῇ νά ἐκδηλωθῇ. Μιά ἰδέα ὅμως πού θά δια-
βάσῃ, μιά συμβουλή πού θά ἀκούσῃ, θά τὸν βοηθήσουν ἀσφα-
λῶς νά διορθώσῃ κάθε τι γύρω τοῦ σύμφωνα με τὶς καλαισθη-
τικές του ἀντιλήψεις.

Ὅλοι ξέρουμε πόσο πολὺ μεγάλο ρόλο παίζει στή ζωὴ τοῦ
ἀνθρώπου τὸ περιβάλλον. Ἐδῶ δέν θά ἀσχοληθοῦμε με τὸ
οἰκογενειακὸ καὶ κοινωνικὸ, ἀλλὰ με τὸ αἰσθητικὸ περιβάλ-
λον τοῦ σπιτιοῦ μας, τοῦ δωματίου μας. Πολλὲς φορές προ-
σέχει κανείς, ἀθελά του, τὴν ἀνακούφισι πού αἰσθάνεται ἀπὸ
τὸ ἀγκάλιασμα πού ἔκανε ἡ ματιά του σὸ ὁμορφοβαλμένο
σπίτι του, ἐπιστρέφοντας ὕστερα ἀπὸ μιά ταλαιπωρημένη
ἡμέρα. Δέν εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ξεκουράζεται κανείς σάν βλέπῃ
ὁμορφα γύρω τοῦ, ὅποτε καὶ εὐχαριστεῖται μένοντας σπῖτι
του ; Δέν αἰσθάνεται κανείς μεγάλη χαρά, ὅταν φτιάχνῃ κάτι
καίνουργιο ἔστω κι ἂν αὐτὸ εἶναι τιποτένιο ;

Τώρα λοιπὸν πού ἄρχισε ὁ χειμῶνας καὶ εἴμαστε πιὸ πο-
λὺ κλεισμένες σπῖτια μας, ἂς κυττάξουμε νά φτιάξουμε ὅσο
πιὸ ὁμορφα μπορούμε, τόσο τὸ δωμάτιο πού θά καθόμαστε
ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ θά περάσουμε τόσες πολλὲς ὥρες, ὅσο καὶ
ὅλο μας τὸ σπῖτι.

Εἴμαστε προνομιούχοι γιὰ τὸ χάρισμα τοῦ ἡλίου πού
ἔχουμε τόσο γεναιόδωρα καὶ τὸν χειμῶνα ἀκόμα. Ὁ ἡλιος
λούζει τὴν Ἑλλάδα τοὺς περισσότερους μῆνες· καὶ τοὺς χει-
μωνιάτικους ἀκόμα, πάμπολλες φορές μᾶς γελᾷ μέσ' ἀπὸ τὰ
σύννεφα μετὰ ἀπὸ μιά καταιγίδα. Καθισμένοι πίσω ἀπὸ ἕνα
τζάμι τὶς παγωμένες μέρες, χαίρομαστε τὶς ζεστὲς τοῦ ἁ-
κτίνες καὶ αἰσθανόμαστε μίαν ἀγαλλίασι... Δέν εἴμαστε ὅμως
μόνο ἐμεῖς πού ἀπολαμβάνουμε αὐτὴ τὴ χαρὰ τοῦ Θεοῦ, τὸ
φῶς, τὸ πολὺ φῶς, εἶναι καὶ τὰ λουλούδια. Γιατί τάχα νά μὴν
ἐκμεταλλευθοῦμε αὐτὸ τὸ θεῖο δῶρο γιὰ νά ὁμορφύνουμε τὰ
γύρω μας ; Γιατί νά μὴν ἔχουμε ὠραῖα φυτὰ πού ζοῦν μέσα
σὸ σπῖτι καὶ πού εἶναι ἕνα τόσο ἀνέξοδο στόλισμα ; Τὰ πε-
ρισσότερα ἀπὸ αὐτά, δέν ζητοῦνε παρὰ μόνο φῶς.

Θά δοῦμε λοιπὸν ποιὰ εἶναι τὰ φυτὰ πού θά μᾶς κάνουν
συντροφιά τὸν χειμῶνα μέσα σὸ σπῖτι μας. Γενικά οἱ βαμ-
βακούλες, οἱ μπεγκόνιες καὶ οἱ κάλλες εἶναι λουλούδια πού
ἐὐδοκίμοῦν σὲ γλάστρες καὶ σὲ κλειστὸ ὡρο, ἀκόμη ἡ φτέρη, τὰ δεινρόφυλλα, οἱ ἀσπιρίστριες, ὁ
ἀσκληπιὸς καὶ τὰ διάφορα κακτοειδῆ μποροῦν νά στολίσουν τόσο τὰ δωμάτια καὶ τοὺς διαδρόμους
τοῦ σπιτιοῦ μας, ὅσο καὶ τὴν εἴσοδο, τὶς σκάλες ἢ τὶς σκεπαστὲς βεράντες καὶ τὶς αὐλές — σ' ὅσα
σπῖτια ὑπάρχει βέβαια ἀκόμα αὐτὸ τὸ ὠραιότατο καὶ ρομαντικὸ κομμάτι τῶν παλῶν σπιτιῶν.

Πρὶν ὅμως μιλήσουμε γιὰ τὴν ξεχωριστὴ φροντίδα, πού θέλει τὸ καθ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ φυτὰ, καλὸ
θὰ εἶναι νά ἔχουμε ὑπ' ὄψιν μας μερικὲς γενικὲς συμβουλές, πού θά μᾶς βοηθήσουν ὄχι μόνο νά
διατηρήσουμε χλοερὲς καὶ ἀνθισμένους τὶς γλάστρες τοῦ σπιτιοῦ μας, ἀλλὰ καὶ νά τὶς ὁμορφύνουμε
ἔτσι, ὥστε νά μποροῦν, στ' ἀλήθεια, νά στολίσουν ἀκόμα κι ἕνα σαλόνι. Οἱ κοινὲς χλωμάτινες
γλάστρες γιὰ νά γίνουν περισσότερο « παρουσιάσιμες » μποροῦν, εἴτε νά βαφτοῦν ἀπ' ἔξω με

σκόνη πλακοποιείας (πουλιέται στὰ χρωματοπω-
λεῖα) εἴτε νά τυλιχτοῦν μ' ἕνα χαρτί ἢ ὕφασμα
χρωματιστὸ πού στερεώνει κανείς με λίγες καρ-
φίτσες στήν πίσω μεριά τῆς γλάστρας. Οἱ γλάστρες
χρειάζονται ἀκόμα κι ἀπὸ ἕνα πιτάκι, πού θά
τοποθετήσουμε κάτω ἀπὸ κάθε μιά. Ἔτσι θά τὶς
ποτίσουμε ἐλεύθερα χωρὶς νά φοβόμαστε μήπως
χυθοῦν νερά σὸ πάτωμα. Πρέπει, τέλος, νά ξέ-
ρουμε πῶς δέν κάνει νά μετακινῶμε τὰ φυτὰ γιὰ-
τί καὶ λίγο ἂν ἀλλάξουμε τὴ θέσι τους, ὁ κόπος
πού θά κάνουν γιὰ νά ξαναγυρίσουν τὰ φύλλα
τους καὶ τ' ἄνθη τους πρὸς τὸ φῶς θά καθυστε-
ρήσῃ τὴν ἀνάπτυξί τους.

Ἡ φτέρη εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πολὺ εύκολα φυτὰ
τοῦ σπιτιοῦ. Θέλει πολὺ φῶς καὶ ὕγρασι πού
μποροῦμε νά τὴν ἐξασφαλίσουμε ἔχοντας σὸ πιά-
το πού ἀκουμπᾷ ἡ γλάστρα τῆς πάντοτε νερό.
Ἐπειδὴ τὰ φύλλα τῆς γίνονται πολὺ μακρὰ, πρέ-
πει νά εἶναι τοποθετημένη ἀρκετὰ ψηλὰ καὶ κυ-
ρίως νά εἶναι ἐλεύθερη γύρω-γύρω, καὶ νά μὴν
ἀγγίζει σὲ κανένα τοῖχο. Γιὰ
νά γίνῃ ὁμορφή, πρέπει νά
βρίσκεται σὲ μεγάλη γλάστρα
καὶ νά μὴν εἶναι μαζί πολλὲς
ρίζες. Ὅλη τῆς ἡ χάρις εἶναι
τὰ λιγνόμακρα φύλλα τῆς πού
δέν ἀναπτύσσονται βεβαίως
παρὰ μόνο σὲ εύρυχωρία.

Ἀπάνω σὲ ἕνα τζάκι, σὲ
μιά βιβλιοθήκη ἢ σὲ μιά ἐτα-
ζέρα θά εἶναι ὠραῖο νά βά-
λετε ἕνα φυτὸ πού θά ἀφή-
σετε τὰ κλαδιά του εἴτε ν' ἀ-
ναρριχηθοῦν εἴτε νά κρέμω-
νται θεαματικώτατα. Ἐνα τέ-
τοιο εἶναι ὁ ἀσκληπιὸς με τὰ
πολὺ ὠραῖα πράσινα γυαλι-
στερὰ φύλλα του.

Ζωηρὸ κι εύχάριστο τόνο
σὸ δωμάτιο, πού καθόμαστε
ὅλη τὴν ἡμέρα ἢ καὶ σὸ μάρ-
μαρο τοῦ παραθύρου τῆς
κρεβατοκάμαράς μας θά δώ-
σουν οἱ βαμβακούλες με τὰ
θαυμάσια χρώματά τους ἢ
οἱ μπεγκόνιες. Οἱ πρῶτες φυ-
τεύονται καὶ εύκολώτατα κό-
βοντας σὸν κόμπο ἕνα κλα-
ρὶ ἀπ' τὸ μητρικὸ φυτὸ καὶ
χώνοντάς το σὸ χῶμα· δέν
θέλουν διόλου περιποίηση,
εἶναι διαρκῶς ἀνθισμένες,
κι' ἀντέχουν σὸ κρύο, σὸν
ἀέρα καὶ στήν ξηρασία. Οἱ
μπεγκόνιες προτιμοῦν τὴ
σκιὰ, γιὰ νά μεγαλώσουν καὶ
νά μᾶς χαρίσουν τὰ ρόζ τους
ἀνθάκια.

Ὁμορφα φύλλα κι ἀκόμα
ὁμορφώτερα λουλούδια κάνει
ἡ κάλλα καὶ δέν ζητάει ἀπὸ

μᾶς παρὰ μόνο ἀφθονο νερὸ σάν « ὕδροχαρὲς »
φυτὸ πού εἶναι.

Στόλισμα πραγματικὸ κι ἀνέξοδο εἶναι καὶ τὰ
κακτοειδῆ. Μιά μέρα ἀντὶ ν' ἀγοράσῃ κανείς λου-
λούδια, μπορεῖ με τὰ ἴδια λεπτὰ νά πάρῃ ἕνα
γλαστράκι με ἕνα ὁποιοδήποτε κάκτο. Αὐτὸς με
ἀραιὸ ἢ καὶ διόλου πότισμα θά ἀναπτυχθῇ γρή-
γορα τόσο μέσα σὸ σπῖτι ὅσο κι ἔξω. Εἶναι μά-
λιστα κι εύκολο ν' ἀποκτήσῃ κανείς πολλὰ κα-
κτοειδῆ. Πολλαπλασιάζονται κι αὐτὰ με μόσχευ-
μα σάν τὶς βαμβακούλες, ἰδιαίτερα τοὺς καλο-
καιρινούς μῆνες.

Αὐτὰ εἶναι τὰ κυριώτερα φυτὰ, πού χωρὶς πολ-
λὰ ἔξοδα καὶ μεγάλους κόπους θά μᾶς κάνουν
γελαστὸ καὶ χαρούμενο τὸ σπῖτι μας, θά μᾶς καλ-
λιεργοῦν σὸν ἑαυτὸ μας ὅσο καὶ στὰ παιδιὰ μας
τὸ αἶσθημα τῆς καλαισθησίας καὶ τοῦ ὠραίου,
καὶ τέλος θά μᾶς γεμίζουν αἰσιοδοξία καὶ θά μᾶς
θυμίζουν πῶς ἀκόμα ἡ ζωὴ εἶναι... ρόδινη !

ΕΡΣΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΙ

— Στις 21 του περασμένου μηνός έκλεισε η πρωτότυπη έκθεση έργων ζωγραφικής με χρωματιστά δέρματα του κ. Κώστα Αθανασιάδη. Ο καλλιτέχνης είχε εκθέσει τα έργα του αυτά στην μικρή αίθουσα του «Παρνασσού».

— Στην αίθουσα του ξενοδοχείου Κεντρικών (Σταδίου 26) ή κα' Ελένη Γκάτ-Βούλγαρη παρουσίασε μιά σειρά έργων της με έντυπώσεις από την Καστοριά, την λίμνη, τις βυζαντινές εκκλησίες και τα βουνά τα χιονισμένα της Φλώρινας. Σημαντικά είναι τα έργα της τα έμπνευσμένα από τα έσωτερικά των αρχοντικών σπιτιών της Καστοριάς.

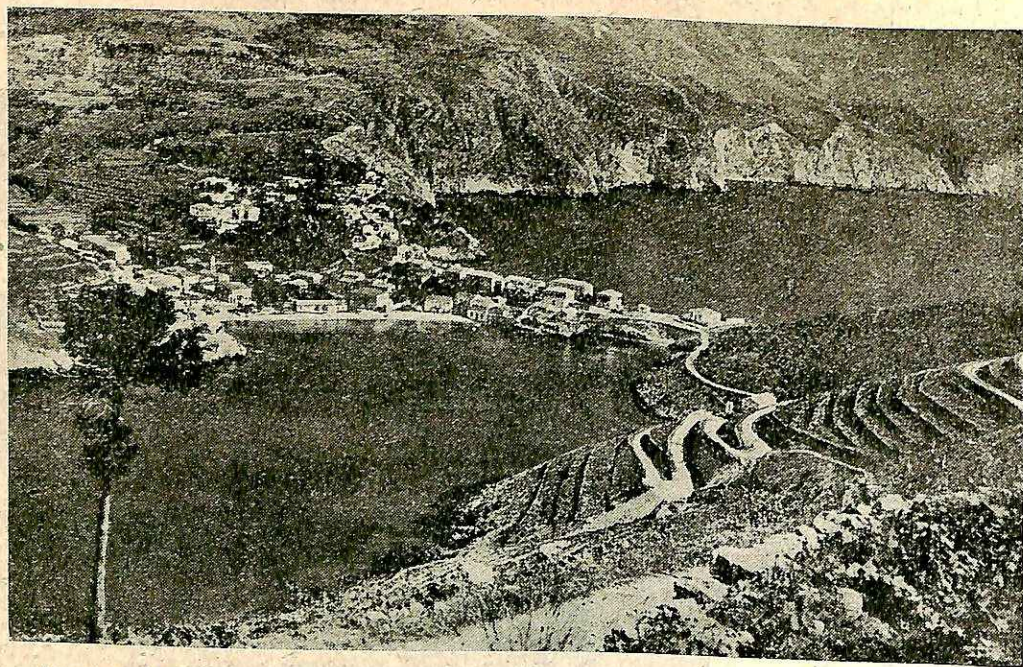
— Στην αίθουσα αυτή εκθέτει τώρα έργα του ο ζωγράφος κ. Γιάννης Μη-

40 πίνακές του, έργα της τελευταίας τριετίας.

— Μία άλλη έκθεση φωτογραφιών με τοπία, παλαιά αρχοντικά, έσωτερικά εκκλησιών και σκηνές από τη ζωή της Κεφαλλονιάς έγινε στις αίθουσες της Ελληνικής Φωτογραφικής Εταιρείας (Ε.Φ.Ε.), Πανεπιστημίου 39, στο Πεσματζόγλου. Η έκθεση οργανώθηκε από την «Κεφαλληνιακή Έστια» περιελάμβανε εκτός από την έκθεση φωτογραφιών του καλλιτέχνη κ. Σπ. Μελετζή και έκθεση Κεφαλληνιακών εκδόσεων καθώς και σπάνια παλαιά χειρόγραφα. Πληροφορούμεθα ότι η «Κεφαλληνιακή Έστια» στην προσπάθειά της να περισυλλέξει ολόκληρο το ιστορικό,

— Σημαντικό γεγονός είναι το άνοιγμα της μεγάλης Αγοράς Βιβλίου και Τέχνης που διοργάνωσε η δημοσπονδιακή επιτροπή λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών οργανώσεων στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Ακαδημίας 23. Τα βιβλία, άνω των 5.500 τόμων, πωλούνται σε τιμές 25% φθηνότερες, όπως και 200 πίνακες και γλυπτά γνωστών καλλιτεχνών. Αι εισπράξεις, ως γνωστόν, θα διατεθούν για την πνευματική ανασυγκρότηση των σεισμοπλήκτων νησιών.

— Στις αρχές Νοεμβρίου οργανώθηκε στην Αθήνα, με την προστασία του Υπ. Παιδείας ή «Ολλανδική Έβδομάς». Με την ευκαιρία αυτή γίνεται έκ-

Από την έκθεση φωτογραφιών της Κεφαλλονιάς που οργάνωσε η Κεφαλληνιακή Έστια.
(Κεφαλλονίτικο τοπίο. Φωτογραφία του καλλιτέχνη κ. Σπ. Μελετζή.)

ταράκης. Η έκθεση θα παραμείνει ανοικτή μέχρι τις 25 Νοεμβρίου.

— Στην αίθουσα του «Βήματος», Χρήστου Λαδά 3, η Πανελληνία φωτογραφική έκθεση έρασιτεχνών, οργανωμένη από την Ελληνική Περιηγητική Λέσχη, με θέματα λαογραφικά, τοπία και μνημεία, σημείωσε μεγάλη επιτυχία. Εκτός από 9 χρηματικά βραβεία που εδόθησαν βάσει της ψήφου των επισκεπτών της έκθεσης και 3 βραβεία καλλιτεχνικής άξιας, έλαβε ακόμη ένα βραβείο χρηματικό 400.000 δραχ. ο επίσκεπτης του οποίου ή πρότιμης συνεπέσε με την κρίση της καλλιτεχνικής επιτροπής αποτελούμενης από τους κ.κ. Α. Βερβέρη, Γ. Μουζάκη, Σπ. Μελετζή και Π. Κατσέλη.

— Την έκθεση αυτή ακολούθησε μιά άλλη με έργα του ζωγράφου κ. Ορέστη Κανέλλη. Ο καλλιτέχνης παρουσιάζει

λαογραφικό και πνευματικό υλικό της Κεφαλλονιάς, θα παρουσιάσει κατά τη διάρκεια του χειμώνα μιά σειρά εκδηλώσεων που θα περιλαμβάνει εκθέσεις, ομιλίες, προβολές φωτογραφιών και ταινιών, μουσικο-φιλολογικά απογευματινά κ.τ.λ.

— Στόν «Παρνασσό» έχουμε ακόμα την έκθεση «Μακεδόνων ζωγράφων» που οργανώνει ο Σύνδεσμος Αποφοίτων Βαλογιάννη.

— Στην αίθουσα Ζαχαρίου, Ροζ-βετ 28, ή ζωγράφος κ. Δέσπω Παρασκευαΐδου-Λαζαρίδου εξέθεσε την τελευταία της εργασία, περί τις 45 ελαιογραφίες και τα 20 βάσα με διακόσμηση σμάλτου.

— Τώρα στην αίθουσα «Ζαχαρίου» εκθέτει ο ζωγράφος κ. Κώστας Θετταλός με έργα του έμπνευσμένα από την Ρούμελη.

σεις έργων Ολλανδών ζωγράφων από το 1850 και πέρα, πλην του Βαν Γκόγκ.

— Τόν περασμένο μήνα έγιναν τα εγκαίνια μιάς καινούργιας αίθουσας εκθέσεων έργων τέχνης, της «Στέγης Τεχνών», στην λεωφόρο Αμαλίας και Δαϊδάλου 1. Η αίθουσα εγκαινιάστηκε με την έκθεση υπερτριάντα ζωγράφων, των: Δώρας Μπούκη, Ιωάννας Καραγιάννη, Ελένης Γκάτ-Βούλγαρη, Δ. Δανιήλ, Α. Σικελιώτη, Ι. Λογοθετοπούλου, Θ. Γρίβα, Μπάμπη Τσιμγκάτου, Α. Τσίλερ, Γ. Γκίνη, Δήμα, Α. Γιαννακοπούλου, Όρ. Κανέλλη, Ε. Δούκα και πολλών άλλων.

— Στο μέγαρο της Εταιρείας Σέλλ, Αμερικής 13, άνοιξε η Α' έκθεση του προσωπικού της εταιρείας. Η έκθεση περιλαμβάνει πίνακες ζωγραφικούς, ψηφιδωτά, ξυλόγλυπτα, γλυπτά καθώς και πιάτα διακοσμητικά.

Μ. Τ.

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΜΑΣ

Η ΩΡΑ ΤΟΥ ΤΣΑΓΙΟΥ

Οί φίλοι του τσαγιού είναι πάμπολλοι, γι' αυτό κι' αποφασίσαμε ν' ασχοληθούμε σήμερα μ' αυτό. Φιλοδοξούμε νά τους ευχαριστήσουμε!

Το πιό διαδεδομένο στις χώρες μας τσάι είναι ινδικής προελεύσεως. Το άρωμά του είναι πιό δυνατό αλλά συγχρόνως ολιγώτερο λεπτό από το τσάι της Κίνας. Είναι αρκετά γλυκό, περιέχει πολυ τανίνη και γίνεται εύκολα δυνατό.

Αν αγαπάτε πραγματικά το τσάι, αγοράζετε πάντα καλές μάρκες. Στα μέρη παραγωγής χρωματίζουν τεχνητώς το κακώς παρασκευασμένο τσάι ή του προσθέτουν ξένα αρωματικά φυτά. Στους τόπους πώλησεως προσθέτουν στα φύλλα του τσαγιού και φύλλα ξένων φυτών που είναι αδύνατο νά καταλάβη κανείς, πρίν δοκιμάση το τσάι.

Μην αγοράζετε ποτέ μεγάλες ποσότητες τσαγιού, γιατί η λεπτότης του αρώματός του, χάνεται γρήγορα. Αλλοιώνεται ακόμα και από το φώς. Γι' αυτό πρέπει νά το διατηρούμε μέσα σε δοχεία μη διαφανή, από μέταλλο ή πορσελάνη.

Η κατάχρησης του τσαγιού προκαλεί δηλητηρίαση: τόν τείσμό. Φέρνει άνορεξία και δυσπεψία, παλμούς της καρδιάς, τυμπανισμό, άπνία και νευρική υπερδιέγερση. Ενώ η χρήση του σε κανονικές ποσότητες έχει ευεργετική επίδραση.

Ένα καλό τσάι όμως, χρειάζεται ιδιαίτερες φροντίδες. Πρέπει κατ' αρχήν νά ετοιμάζεται την στιγμή που θά το πιούμε. Το φύλλο βγάζει το άρωμά του μόνο σε νερό θερμοκρασίας 100°, αλλά μην το αφήσετε νά βράση. Η τσαγιέρα πρέπει νά είναι ζεματισμένη με βραστό νερό. Μετά ρίχνει κανείς μιά καλή δόση τσαγιού. Τόσα κουταλάκια, όσα είναι τα φυτζίνα που θέλουμε νά βγάλουμε συν ένα (για την τσαγιέρα). Το βραστό νερό το ρίχνουμε σε πολλές δόσεις ώστε η έγχυσις νά γίνεται στον βαθμό του βρασμού, χωρίς όμως και νά βράξη. Αφού ρίξη κανείς το τσάι, το αφήνει «νά γίνη» 4-5 λεπτά, βάζοντας την τσαγιέρα σε ζεστό μέρος τυλιγμένη με μάλλινο ύφασμα.

Το ρωσικό τσάι γίνεται σε μικρή τσαγιέρα σαν συμπετυκνωμένο, και αραϊώνεται με βραστό νερό στο φυτζίνο.

Όπωςδήποτε το τσάι για νά πίνεται ζεστό, πρέπει νά σερβίρεται σε λεπτά φυτζίνα για νά διατηρηται θερμό, επειδή στα χοντρά κρυώνει άμέσως.

Το τσάι σερβίρεται ζεστό και άραιωμένο με ζεστό νερό γι' αυτούς που το αγαπούν ελαφρό, ή με κρύο γάλα ή με φέτες λεμόνι ή με ρομή ή ακόμα και με κόκκινο κρασί. Οί πραγματικοί φίλοι του τσαγιού δεν βάζουν ούτε ζάχαρη, επειδή αλλοιώνεται η γεύσις του. Τρώγουν μαζί άλυμα μπισκότα και τυριά, που άναδεικνύουν το άρωμά του. Και οί βουτυρωμένες φρυγανιές, όμως, με μέλι ή μαρμελάδα, τά κείν και άλλα γλυκά συνοδεύουν όρατα, το τσάι.

Κάποιος είπε πολυ σωστά ότι το τσάι είναι μιά εκδήλωσις κοινωνικής λαιμαργίας, που όμορφαίνει όμως την ευχαρίστησι του νά βρίσκεται κανείς μαζί με άλλους.

Η ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΟΣ

ΕΝΑ ΜΩΡΟ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ

ΕΝΑ ΠΑΙΧΝΙΔΑΚΙ....

Όχι, το μωρό δεν είναι ένα παιχνιδάκι. Η μαμά του θέλει νά το κάνει νά γελάση, μά φωνάζει όσο δυνατόν και το ράδιο. Οί άδελφοί του, θέλουν νά παίξουν μαζί του, μά ό μπέμπης δεν καταλαβαίνει ακόμη από τρομπέτες. Καημένο μωρό!

Το βράδυ ήρθε, κι' αυτός είναι ακόμη τόσο νευριασμένος!

Η μαμά του, που της άρέσει πολυ νά παίξη με τίς κουκλές, του τραγουδάει δυνατά.

Ο μπαμπάς του, που του άρέσει πολυ νά παίξη με τά μπαλόνια, τον πετάει στο ταβάνι.

Επιτέλους μόνοι! Λέει ή άρκούδα. Το μωρό κοιμήθηκε άμέσως, μόλις βρέθηκε στη γαλήνη, μέσα σ' ένα δροσερό και ήσυχο δωμάτιο. Εάν είχε κανείς άρχισει από κεί!

(Anne Jaques)

ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΣΑΣ;

“Όλοι οι άνθρωποι σήμερα, έχουν προβλήματα, ανησυχίες, ερωτηματικά... Κι αυτοί που βλέπετε στο δρόμο, στο γραφείο, στο τραίνο ή στον κινηματογράφο, κι αυτοί έχουν κάτι που τους βασανίζει, κάτι εύκολο, πολλές φορές, που είναι μόνοι τους ικανοί να το αντιμετωπίσουν, αλλά συχνά και κάτι μεγάλο, σοβαρό! Και τότε χρειάζονται βοήθεια!

Και μια τέτοια στιγμή κάθε άνθρωπος ζητάει ένα φίλο που θα τον ακούσει, θα κουβεντιάσει μαζί του, θα τον δει με συμπάθεια και με κατανόηση, θα του δώσει εμπιστευτικά μια συμβουλή από την δική του εσωτερική πείρα και γνώση, για να καταφέρει ν' αντιμετωπίσει τα προβλήματα που τον απασχολούν.

“Ο «Κόσμος της Ελληνίδος» θα ήθελε να σταθεί σαν αληθινός φίλος και σύντροφος, πλάι στον καθένα, στην αντιμετώπιση ζητημάτων και προβλημάτων. Θαρρούμε όσο κοντά σας μας θελήσετε. Ίσως να μπορέσουμε να σας βοηθήσουμε ή να σας κάνουμε να αισθανθήτε πιο άνετα αν μας γράψετε, ζητώντας μια συμβουλή, μια γνώμη, μια ιδέα.

Είναι πολλοί οι άνθρωποι που ανησυχούν χωρίς λόγο, για χρόνια και χρόνια, που τους βασανίζει ένα ατομικό τους πρόβλημα ή μια προσωπική τους στενοχώρια και που ταλαιπωρούνται μόνο και μόνο, επειδή έδισταν να ζητήσουν μίαν υπεύθυνη συμβουλή από κάποιον, άνθρωπο που θα τους ακούσει με αγάπη!

“Οτιδήποτε κι αν σας απασχολεί, γράψτε μας μ' εμπιστοσύνη και χωρίς ενδοιασμούς. Θα βρήτε πάντα την καλή πρόθεσι για βοήθεια. Αν σας βασανίζουν κρυφά αμφιβολίες, φόβοι και αβεβαιότητες, που αφορούν την ατομική σας ζωή ή την συναισθηματική και κοινωνική σας επαφή με τους άλλους, γράψτε μας.

Μερικές φορές, τα ανθρώπινα προβλήματα είναι τόσο «προσωπικά», που κανένας διστάζει να τα εμπιστευθεί ακόμη και σε μέλη της οικογενείας του ή στενούς φίλους του. Έστω όμως κι αν τα εμπιστευθεί, δεν είναι πάντα σίγουρος, πώς ή συμβουλή είναι ύγιης κι' απροκατάληπτη.

Σ' αυτή τη στήλη θα δημοσιεύουμε μερικά από τα προβλήματα και τις απαντήσεις, που θα διαλέγουμε, για να έχουμε γενικό ενδιαφέρον. Δεν θα δημοσιεύονται όμως, αν στο γράμμα μας γίνεται ειδική παράκλησις. Φυσικά τα προβλήματα θα τα εκθέτουμε ανώνυμα.

“Όταν αποφασίσετε να μας γράψετε, είναι σημαντικό να ενομάσας ή το ψευδώνυμό σας και τη διεύθυνσι, το επάγγελμα και το αν είσατε έγγαμος ή όχι, για να είμαστε πιο καλά τοποθετημένοι στη συμβουλή μας. Λοιπόν: ποιά είναι τα προσωπικά σας προβλήματα; Μήπως θα μπορούσαμε κάτι να κάνουμε για σας;

“Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ”

Η ΚΑΛΩΣΥΝΗ

“Η καλωσύνη είναι μια ήρεμη ενεργητική δύναμι. Ένα χαμόγελο καλωσύνης μπορεί να δώσει στον άρρωστο καινούργιο θάρος, ένας λόγος καλωσύνης μπορεί να τονώσει το ήθικόν ενός απελπισμένου. Ένα βλέμμα καλωσύνης μπορεί να εξομαλύνει μια κατάσταση ντροπής. Ο τόνος της φωνής, ακόμη και τα χαρακτηριστικά του προσώπου ενός ανθρώπου χωρίς κακίες, είναι βαθειά επηρεασμένα από αυτή την καλωσύνη.

Και πόση χαρά δεν δίνει το πρόσωπο του ανθρώπου με τη σιωπηλή θέρη, όταν το συναντήσουμε είτε στο δρόμο, είτε στο ταξίδι, είτε ακόμη σε μια εικόνα. Παιδιά που μεγαλώνουν κάτω από μάτια γεμάτα καλωσύνη βαδίζουν πάντα μ' εμπιστοσύνη προς τους ξένους ανθρώπους και αποκομίζουν μια αρμονική εικόνα του κόσμου μέσα στην κατοπινή ζωή τους. Γι' αυτούς που αγαπώνται ή καλωσύνη είναι το βασικό στοιχείο της ευτυχίας τους.

[Από τις συνομιλίες με τον άρρωστο του Theodore von Lippmann.]

CY JACQUIN

ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Μετάφρασις
ΕΛΕΝΗΣ Χ. ΟΛΙΒΙΕΡΗ

Ψυχολογικά παρατηρήσεις και συμβουλαι για την πλήρη ανάπτυξη του παιδιού.

Τιμή δρχ. 20.000

PIERRE DUFOYER

Η ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Μετάφρασις
ΒΑΣΩΣ Ε. ΝΟΜΙΚΟΥ

Ερμηνεία της ψυχής του παιδιού για τις μητέρες.

Τιμή δρχ. 20.000

ΣΤΑΜΑΤΙΝΑΣ ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ

Ένα βιβλίο
για κάθε νέα γυναίκα

Τιμή δρχ. 20.000

Εντός του μηνός αϊ εκδόσεις
«ΔΑΜΑΣΚΟΣ»
κυκλοφορούν σε τρίτη έκδοσι
το περίφημο μυθιστόρημα του

LLOYD DOUGLAS
Ο ΧΙΤΩΝ

Μετάφρασις
ΓΙΑΝΝΗ ΛΑΜΨΑ

Ένα βιβλίο που ζωντανεύει την ήρωική εποχή των πρώτων χριστιανικών χρόνων και που απέτελεσε το θέμα του πρώτου τρισδιάστατου κινηματογραφικού έργου.

PIERRE L'HERMITE

ΚΟΝΤΑ ΣΟΥ

Μετάφρασις
ΑΡΓΥΡΩΣ ΚΟΠΕΛΛΙΑ

Τιμή δρχ. 20.000

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Κ. ΚΑΚΟΥΛΙΔΗ

ΣΩΤΟΥ ΧΟΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΗΦΟΡΟΣ

Από τη ζωή της μητέρας
Μυθιστόρημα

Τιμή δρχ. 25.000

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Κ. ΚΑΚΟΥΛΙΔΗ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ
ΜΕΛΕΤΑΙ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΕΝΤΟΣ ΟΛΙΓΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

14

Η ΓΥΝΑΙΚΑ
ΚΑΙ Ο
ΨΥΧΙΚΟΣ ΤΗΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΥΠΟ
ΑΡ. Α. ΑΣΠΙΩΤΗ
ΨΥΧΙΑΤΡΟΥ

Αἱ σημεριναὶ ἀντιλήψεις τῆς ψυχολογίας τοῦ βάρους
ἐπὶ τοῦ ψυχικοῦ κόσμου τῆς συγχρόνου γυναικός.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ.—ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ
ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΣΗΜΕΡΟΝ.—Ο ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ.—ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΕΜΙΝΙ-
ΣΜΟΥ.—ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΑΙΣΘΗΜΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΟΣ.—Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΟΝΗ ΕΙΣ
ΤΗΝ ΖΩΗΝ.—Η ΜΗΤΕΡΑ - Η ΣΥΖΥΓΟΣ - Η ΑΓΑΜΟΣ.—ΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.—ΑΝΙΜΑ ΑΝΙΜΟΥΣ.—ΑΙ ΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΨΥΧΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.—Η ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΚΑΛ-
ΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ.—ΠΡΟΣΩΠΕΙΑ.—PERSONA.—Η ΣΥΝΕΡ-
ΓΑΣΙΑ ΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.—Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ.